

ARTISTIC HERITAGE OF THE SERBIAN PEOPLE IN
KOSOVO AND METOHIJA

HISTORY ♦ IDENTITY ♦ VULNERABILITY ♦ PROTECTION

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

ARTISTIC HERITAGE OF THE SERBIAN PEOPLE IN
KOSOVO AND METOHIJA

HISTORY, IDENTITY, VULNERABILITY, PROTECTION

Editors

DRAGAN VOJVODIĆ
MIODRAG MARKOVIĆ

GALLERY OF SASA

BELGRADE 2017

ARTISTIC HERITAGE OF THE SERBIAN PEOPLE IN KOSOVO AND МЕТОХИЈА
HISTORY, IDENTITY, VULNERABILITY, PROTECTION

Title of the Serbian Language Edition

УМЕТНИЧКО НАСЛЕЂЕ СРПСКОГ НАРОДА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ
ИСТОРИЈА, ИДЕНТИТЕТ, УГРОЖЕНОСТ, ЗАШТИТА

Publisher

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

Editor-in-Chief

DUŠAN OTAŠEVIĆ

Editorial Board

VLADIMIR S. KOSTIĆ

GOJKO SUBOTIĆ

MIHAILO VOJVODIĆ

MIODRAG MARKOVIĆ

DRAGAN VOJVODIĆ

Reviewers

GOJKO SUBOTIĆ

MIRJANA ŽIVOJINOVIĆ

DINKO DAVIDOV

Editorial Secretaries

MARKA TOMIĆ DJURIĆ

BOJANA STEVANOVIĆ

Copy Editor

MILJANA PROTIĆ

Translators

TAMARA RODWELL-JOVANOVIĆ

IVAN DELAČ

ANA SELIĆ

MILJANA PROTIĆ

MIONA PIPERSKI

TIJANA CVETKOVIĆ

LJILJANA ŠOBAJIĆ

MALENA SELIĆ

STANISLAV GRGIĆ

Graphic Design and Prepress

MIROSLAV LAZIĆ

Maps

NEBOJŠA ŠULETIĆ

IGOR STEPANČIĆ

Print Run

700

Print

GRAFOSTIL, KRAGUJEVAC

ISBN 978-86-7025-758-0

CONTENTS

FOREWORD	9
VLADIMIR S. KOSTIĆ	
SERBS AND KOSOVO	
KOSOVO AND METOHİJA IN SERBIAN HISTORY	
In Times of the Independent Medieval State	17
DJORDJE BUBALO	
Under Ottoman Rule: Until the End of the 18 th Century	31
NEBOJŠA ŠULETIĆ	
Administrative Division, Settlements and Demographics in the First Centuries of Ottoman Rule	41
TATJANA KATIĆ	
During Modern and Contemporary Times	49
LJUBODRAG DIMIĆ	
SOURCES OF SERBIAN SPIRITUALITY AND NATIONAL BEING IN KOSOVO AND METOHİJA	
The Shrines and Saints of Kosovo and Metohija in the Cultic Memory and National Consciousness of the Serbs	81
DANICA POPOVIĆ	
The Libraries of the Monasteries in Kosovo and Metohija and the Liturgical Tradition of the Serbian Orthodox Church	99
VLADIMIR VUKAŠINOVIĆ	
The Kosovo Covenant and Serbian National Identity	113
MILOŠ KOVIĆ	
SERBIAN ARTISTIC HERITAGE IN KOSOVO AND METOHİJA	
THE EUROPEAN FRAMEWORK AND SERBIAN DISTINCTIVENESS OF MEDIEVAL ART	
Place in the History of Serbian Culture	147
BRANISLAV TODIĆ	

Within the Development Framework of Byzantine Artistic Trends	165
ALEXEI LIDOV MILOŠ ŽIVKOVIĆ	
Creative Ties to Western European Art	185
VALENTINO PACE DUBRAVKA PRERADOVIĆ	
HISTORY OF CREATION	
The Earliest Period: From the Serbian Settlement of the Balkans to the Reign of Stefan Nemanja.	211
DEJAN RADIČEVIĆ	
Under the First Rulers of the Nemanjić Dynasty (from 1168 to the Death of King Milutin)	221
MIODRAG MARKOVIĆ	
High Medieval Times (1322–1455)	241
DRAGAN VOJVODIĆ	
The Late Middle Ages in Light of Archeology	271
DEJAN RADIČEVIĆ	
From the Ottoman Conquest to the Great Migration (1455–1690)	291
ZORAN RAKIĆ	
Between Migrations and Struggle for Survival (1690–1839)	313
NENAD MAKULJEVIĆ	
The Rise of Church Art in the Last Century of Ottoman Rule	325
IVANA ŽENARJU RAJOVIĆ	
Newer Architecture – from Modernization and Destruction to Distorted Representation	341
ALEKSANDAR KADIJEVIĆ	
Modern Visual Art (1912–1999–2016)	351
SRDJAN MARKOVIĆ	
HISTORY OF TRIBULATION	
In the Time of the Ottoman Empire (1455–1912)	365
TATJANA KATIĆ BILJANA VUČETIĆ	
After the Liberation (1912–1999)	379
SVETLANA PEJIĆ	
After the Adoption of <i>Resolution 1244</i> (1999–2017)	393
DEJAN RADOVANOVIĆ MIRJANA DJEKIĆ	
Heritage Caught in a Rift: Between European Conservation Practice and Global Political Misuse	415
MIRJANA MENKOVIĆ	

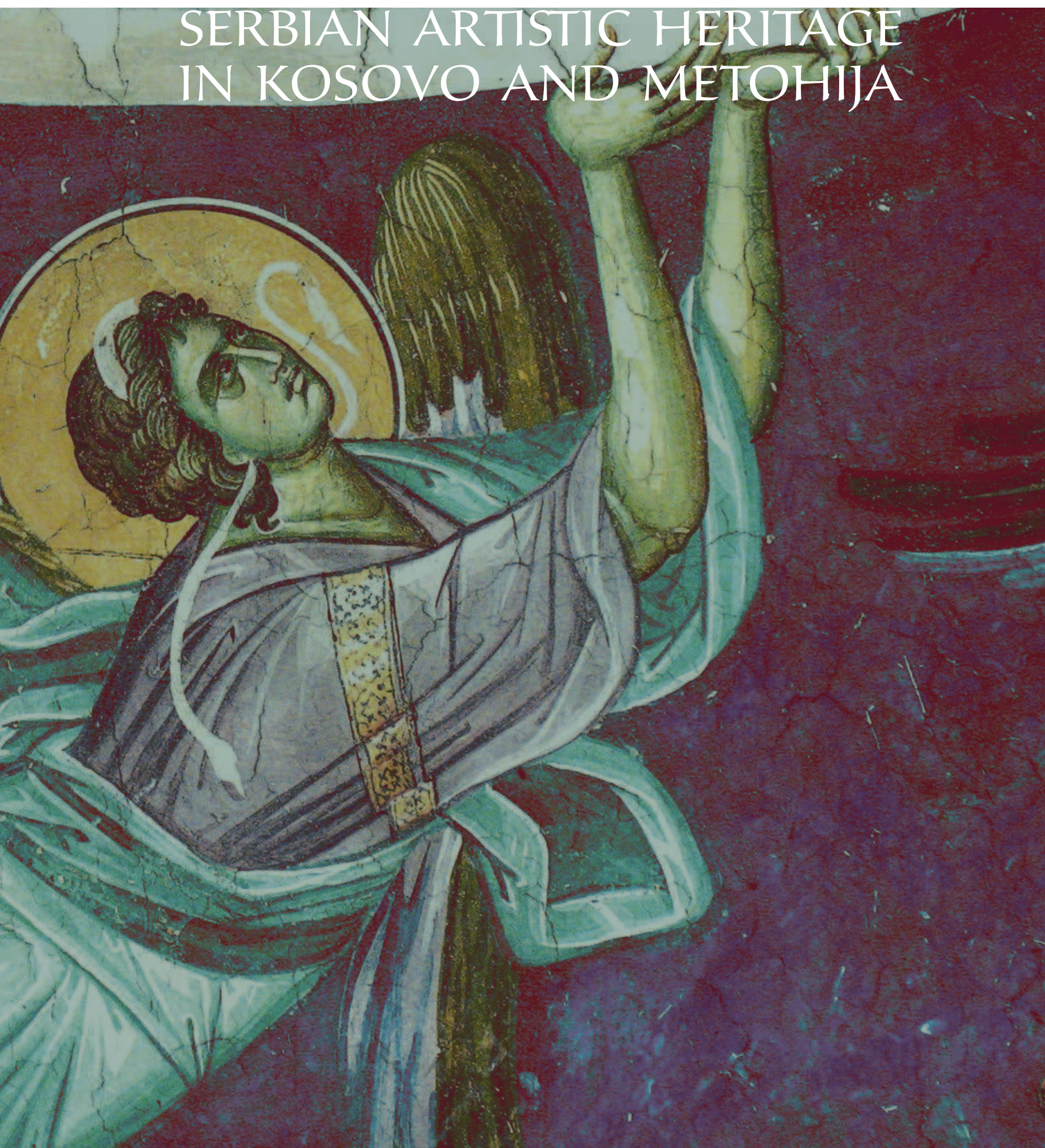
STRUGGLE FOR PRESERVATION

The Beginnings of Investigation and Stewardship of Monuments	431
DRAGANA PAVLOVIĆ	
The Establishment of Institutional Protection of Serbian Heritage: the Results of Conservation Works in Kosovo and Metohija	443
ALEKSANDRA DAVIDOV TEMERINSKI	
The Inclusion of Serbian Monuments on the World Heritage List	465
VLADIMIR DŽAMIĆ	
Serbian Monumental Patrimony in Kosovo and Metohija in View of Contemporary Cultural Heritage Theories	485
JELENA PAVLIČIĆ	
EDITORS' AFTERWORD	507
LIST OF ABBREVIATIONS	515
LIST OF CONTRIBUTORS AND THEIR AFFILIATIONS	549
LIST OF PLATES	553

SERBIAN ARTISTIC HERITAGE
IN KOSOVO AND METOHIJA

STRUGGLE FOR PRESERVATION

THE BEGINNINGS OF INVESTIGATION AND STEWARDSHIP OF MONUMENTS

DRAGANA PAVLOVIĆ

In the places I passed through, I further found, judging by the great number of churches, monasteries and castles (not one Serbian or Albanian village without one, and there are some with two or three churches, just like there is not a single high hilltop or peak without the remains of towns and castles), that once they had been heavily populated and very wealthy, and that the Serbian people were also very pious... The great piety of the Serbian people in Old Serbia sustains them still, allowing them to persevere, and gives them hope of a better future.¹

It was not until the mid-19th century that foreign and local travel writers and scholars began visiting and studying the surviving churches and monasteries on the territory of so-called Old Serbia, which remained within the borders of the Ottoman Empire until 1912. This period saw the beginning of gathering evidence about medieval Serbian monuments in the area of Kosovo and Metohija and interest in studying them – an interest that perseveres to this day owing to the dedication of multiple generations of researchers. It was their efforts that yielded a faithful image of the history, architecture, sculpture and painting of the churches and monasteries in Kosovo and Metohija. In the second half of the 19th century, it was only the occasional local explorer of antiquity or traveler that visited monuments in the area of Kosovo and Metohija, often in extremely difficult circumstances. They included Miloš Milojević,² Stojan Novaković,³ Panta Srećković,⁴ Spiridon Gopčević,⁵ Todor P. Stanković,⁶ Miloško Veselinović⁷ and

Miloš Velimirović,⁸ as well as the two Dečani scholars Gedeon Josif Jurišić⁹ and Serafim Ristić.¹⁰ Foreign travel writers and scholars of the time, such as the Austrians Ami Boué¹¹ and Johann Georg von Hahn,¹² the Russians Alexander Fedorovich Hilferding¹³ and Ivan Stepanovich Yastrebov,¹⁴ and two British ladies, Georgina Muir Mackenzie and Adeline Paulina Irby,¹⁵ have left important written records of their visits. Their notes, substantiated by historical data and information about the customs and way of life of the local population, also provide the earliest mentions and descriptions of Serbian churches and monasteries in Kosovo and Metohija. Generally, it was the most significant medieval Serbian foundations – Dečani, Gračanica, Banjska, the Virgin Ljeviška and the Patriarchate of Peć that captured the attention of these travel writers and clergymen. As their main purpose was to learn the history of these monuments, they mostly described the depictions of their *ktetors* and recorded the inscriptions that accompanied them. For example, Gedeon Jurišić was the first to describe the ktetor portraits and the inscriptions above them in Gračanica and the Mother of God Hodegetria in Peć.¹⁶ Very few researchers focused on other figures and compositions on the walls of these churches. Alexander Hilferding mentioned the Nemanjić Family Tree in Gračanica;¹⁷ Mackenzie and Irby noted

¹ Станковић, *Пућине делешке*, 64–65.

² Милојевић, *Пућопис I*; *ibid.*, II; *ibid.*, III.

³ Новаковић (Ст.), *Ново Брдо*, 263–355.

⁴ Срећковић, *Пућничке слике*, 12–35.

⁵ Гопчевић, *Стара Србија*.

⁶ Станковић, *Пућине делешке*.

⁷ Веселиновић, *Кроз Косово*, 298–350.

⁸ Велимировић, *Васојевићи*, 53–189.

⁹ Јуришић, *Дечански њрвенац*.

¹⁰ Ристић (С.), *Дечански споменници*.

¹¹ Boué, *Resueil*.

¹² Hahn, *Reise von Belgrad*.

¹³ Гилфердинг, *Пућовање*.

¹⁴ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 182–257; *idem*, *Стара Србија и Алданија*, 1–267; *idem*, *Подаци за историју српске цркве*.

¹⁵ Mackenzie, Irby, *Travels*.

¹⁶ Јуришић, *Дечански њрвенац*, 98, 116–118.

¹⁷ Гилфердинг, *Пућовање*, 211–212.

FIGS. 377 AND 378. THE PATRIARCHATE OF PEĆ, SOUTHERN AND WESTERN FAÇADES BEFORE CONSERVATION AND RESTORATION IN 1931–1932

the representation of the Pantokrator on the dome of the same church;¹⁸ and Miloš Milojević was taken by the frescoes in the sanctuary of Gračanica.¹⁹ The last researcher's inventory of the compositions and individual depictions of saints in the dome, sanctuary and western part of the Church of the Mother of God in Peć was very detailed,

¹⁸ Mackenzie, Irby, *Travels*, 228–229.

¹⁹ Милојевић, *Путопис* I, 144–169.

meticulous and with minimal errors, especially considering the time of its compilation.²⁰ On the other hand, the interests of these travel writers and antiquity enthusiasts rarely included minor monuments of little-known past. If they did visit them, any resulting references were usually no more than incidental records of their existence (e.g. the churches in Vanageš and Rajanovce, the Monastery of Sokolica²¹ and the remains of the Monastery of the Mother of God of Hvosno²²), with only an occasional more detailed description noting their significance (for example the churches of the Presentation of the Virgin in Devič²³ and Lipljan;²⁴ the hermitages of Dečani;²⁵ the Hermitage of St. Peter of Koriša;²⁶ the Church of the Presentation of the Virgin in Pećani; and St. Nicholas in Banja, Drenica²⁷). However, the aforementioned Russian travelers and researchers, Hilferding and Yastrebov, were the first to draw academic attention to several aristocratic foundations in Prizren and its area. Alexander Hilferding drew attention to the existence of the churches of St. Nicholas and the Church of the Holy Ascension in Prizren,²⁸ while Ivan Stepanovich Yastrebov read and published the founder's inscription of the church in Mušutište, as well as the inscriptions in the church of Rečani and the Prizren Church of St. Nicholas; he also brought forward information about the Church of the Holy Ascension in Prizren.²⁹

While the following period saw continued publication of articles which, similarly to the travel writers' works, note the existence of certain monuments on the territory of Old Serbia without going into detail,³⁰ the last decade of the 19th and the early 20th century were marked by the appearance of the first scholarly texts and monographs which, owing to the wider interest in the research of

²⁰ *Ibid.*, II, 241–249.

²¹ Станковић, *Пушине белешке*, 32, 35, 168–169.

²² Милојевић, *Путопис* II, 165–167.

²³ *Ibid.*, 114–122.

²⁴ Веселиновић, *Кроз Косово*, 301, 330–336.

²⁵ Mackenzie, Irby, *Travels*, 430–443.

²⁶ Гилфердинг, *Пушовање*, 194–195.

²⁷ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 185–186; idem, *Подаци за историју српске цркве*, 59.

²⁸ Гилфердинг, *Пушовање*, 187.

²⁹ Јастребов, *Подаци за историју цркве*, 186, 187, 199; idem, *Сѣвера Србија и Албанија*, 43–44, 64; idem, *Подаци за историју српске цркве*, 60–61, 64.

³⁰ Нушић, *Косово* I, 108, 114–115; Костић (П.), *Манастир Св. Марка*, 233–234.

FIG. 379. THE PATRIARCHATE OF PEĆ, CHURCH OF THE HOLY APOSTLES, DOME, 13TH-CENTURY FRESCOES UNDER A LAYER OF WALL PAINTINGS FROM 1875, PHOTOGRAPHED DURING CONSERVATION AND RESTORATION WORKS IN 1931–1932

FIG. 380 AND 381. THE PATRIARCHATE OF PEĆ, SOUTHERN FAÇADE OF THE NARTHEX DURING CONSERVATION AND RESTORATION WORKS IN 1931–1932

monasteries and churches on the territory of Old Serbia, offered historical-artistic interpretations of these monuments. Unlike older researchers, these authors provided better-founded considerations of the architectural and artistic value of the monuments in Kosovo and Metohija.

For example, Stojan Novaković penned a monograph on the Banjska Monastery which exhaustively describes and reconstructs the history of this foundation of King Milutin.³¹ Also, Božidar Nikolajević and Andra Stefanović included Banjska, Gračanica, Dečani, the Patriarchate of Peć and the Church of the Virgin Ljeviška in Prizren in their overviews of the major churches of medieval Serbia. In a bid to discover the models used by the builders, they analyzed many of their architectural aspects, from the particularities of the plans, to the construction technique and structure, to the decoration method of the façades.³²

Medieval Serbian mural painting was the focal point of the interests of Vladimir R. Petković, who breathed new life into the research of antiquities. In his early articles from 1906 – a synthetic review of medieval Serbian art and a treatise discussing ktetor portraits – this art historian briefly touched on Banjska, Gračanica and Dečani among the monuments in Kosovo and Metohija.³³ In terms of fresco painting, published papers seem to suggest that it was Gračanica that was the most interesting for local and foreign scholars and experts active in the period leading up to the Great War. However, the efforts to thoroughly examine the frescoes in this foundation of Milutin's resulted in papers that offered new and more exhaustive descriptions of Gračanica's paintings, but with only sporadic references to certain themes in its painting program.³⁴ Among the Christian churches of Kosovo and Metohija, it was again Gračanica that was the most familiar to the European cultural and academic public: in his essay in the third volume of the multi-volume general art history edited by André Michel, the eminent French Byzantinist Gabriel Millet writes only of the architecture and wall paintings of Gračanica, believing it to be the monument whose frescoes are 'plus renommées parmi les Serbes'.³⁵

Although sometimes supplemented by imagination, the observations of the first travel writers and antiquity enthusiasts during their tours of Old Serbia are very important. Their writings communicate information about the

³¹ Новаковић (Ст.), *Манастир Бањска*, 1–55 (at the end of his monograph, Novaković published his notes and, with some changes, a ground plan of the Banjska church drawn up by Todor P. Stanković).

³² Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur*, 36, 41, 43, 44, 47, 50, 51, 52, 53, Abb. 1, 3a and b; Стефановић (А.), *Сѣара срѣска црквена архитекѣура III*, 124–133.

³³ Петковић (В. Р.), *Умѣностѣ у Срба*, 176, 178, 179; idem, *Ликови кѣиѣтора*, 303.

³⁴ Нушић, *Косово II*, 41–46; Кондаков, *Македония*, 206–210, рис. 143–149.

³⁵ Michel, *Histoire de l'art*, 952, fig. 534 (G. Millet).

medieval architecture and art of monuments in this area of which no trace remains today. In addition, owing to the evidence collected and published in their travelogues, the local and foreign public was informed of the existence and value of Serbian antiquities on the territory of the Ottoman Empire. The descriptions and information published in the works of the abovementioned architects and art historians also encouraged younger researchers to visit Serbian monasteries on the territory of so-called Old Serbia and contributed to the growing interest in them. Although often disputed and later amended or expanded, the information they provided was indispensable to future researchers and became the starting point for further academic study of these monuments.

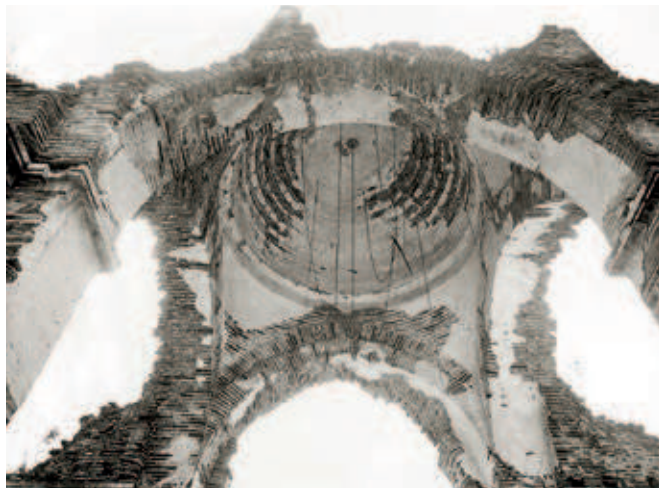
A new stage in the study of churches and monasteries in Kosovo and Metohija began after World War I, when this area became part of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes. At the same time, it became possible to photograph monuments in the field, and teams of experts from the National Museum in Belgrade toured and visited Kosovo and Metohija on several occasions in the third and fourth decade of the 20th century.³⁶ Several monuments, mostly the most significant, were investigated in this period. Depending on the amount of work required and the available funds, multiple visual documentation campaigns were organized for some churches and monasteries, primarily Dečani. Under the directorship of Vladimir R. Petković in the National Museum (1919–1935), the architecture and art of medieval Serbian monuments was subjected to systematic research. Petković and a team of experts travelled to Kosovo and Metohija on several occasions between 1920 and 1935 to study and photograph the monuments. The most extensive examinations of the katholikon of Dečani, its architecture, wall paintings and the items in the monastery treasury took place in 1922 and 1926, as well as in 1929, when the frescoes were also cleaned and photographed. They were again studied and photographed in 1933 and 1934 (pl. XXVI). The Gračanica monastery and the Patriarchate of Peć were both photographed and investigated on two occasions: Milutin's foundation in 1920 and 1928, and the Peć complex in 1922 and 1926. 1926 also saw the photographing of the Church of St. Stephen in Banjska, which had been subjected to academic research for the first time a few years earlier, in

³⁶ Прерадовић, *Исцртаживања и снимања средњовековних сиреника*, 83–89; eadem, *Исцртаживање и снимање*, 13–15, 17–19, 21–23.

FIG. 382. THE PATRIARCHATE OF PEĆ, SOUTHERN FAÇADE OF THE NARTHEX AFTER THE COMPLETION OF WORKS IN 1931–1932

1920. The churches of Prizren were investigated in 1924, more specifically the Virgin Ljeviška and the Holy Ascension. Tours of churches and monasteries in the area of Kosovo and Metohija continued in the following period (1935–1944), when Milan Kašanin headed the Prince Paul Museum. Since the aim of the Museum's new management was to compile a comprehensive photographic archive and as much visual documentation as possible of all major monuments in the country, Gračanica, the Patriarchate of Peć and Dečani were photographed from 1936 to 1938, while the frescoes and sculpture of the last monastery were also photographed over the following two years – 1939 and 1940. This was the last visual documentation the Museum made of a medieval monument, as the outbreak of World War II brought its fieldwork to a halt. All of these campaigns resulted in approximately

FIGS. 383 AND 384. CHURCH OF ST. STEPHEN IN BANJSKA BEFORE CONSERVATION AND RESTORATION WORKS, PHOTOGRAPHED IN 1934

1,500 photographs of monuments in Kosovo and Metohija and a great number of watercolors showing the positioning of the mural painting and depictions of the architecture.³⁷

In the meantime, the circle of researchers, architects and art historians studying Serbian antiquities in the area of Kosovo and Metohija grew, as did the number of periodicals that published the compiled evidence and research results. In the interwar period, the monuments in Kosovo and Metohija were mentioned in

³⁷ Eadem, *Исцртаживања и снимања средњовековних сјоменика*, 83–89; eadem, *Исцртаживање и снимање*, 13–15, 17–19, 21–23.

reviews of medieval Serbian architecture,³⁸ sculpture³⁹ and mural painting;⁴⁰ surviving inscriptions were published (e.g. those in St. Demetrius in Peć, the church in Djurakovac, the Mother of God of Hvosno, Dečani, the Virgin Ljeviška, Budisavci and Gračanica);⁴¹ and separate, shorter studies on some churches⁴² along with research reports on the Monastery of Banjska were printed.⁴³ In 1927 began the archaeological exploration of the ruins of the Holy Archangels near Prizren (fig. 238, 387), under the direction of Radoslav Grujić, who also published the results,⁴⁴ providing incentive for further research.⁴⁵ The need to uncover the burial church of Emperor Dušan as an exceptionally significant monument, 'both in the interest of scholarship and in the interest of our national cause', had been highlighted by Vladimir R. Petković a few years earlier.⁴⁶

³⁸ Strajnić, *Srpske zadužbine*, 13–14, T. VII, IX; Марковић (В.), *Православно монаштво*, 92–95, 99–100, 104–106; Бреје, *Српске цркве*, 40, 44, 45, fig. 13; Бошковић, *Значај сјоменика*, 70; Kašanin, *L'art yougoslave*, 25, pl. 56–58.

³⁹ Kašanin, *Српска средњовековна скулптура*, 11–14.

⁴⁰ Окуневъ, *Сербскія средновековія стенописи*, 6, 8, 13–16, 19, 30; Kašanin, *L'art yougoslave*, 28, pl. 50–55, 60–61; Petković (V. R.), *La peinture serbe I; ibid.*, II, 10, 29–35, 37–47, fig. 5–17, 30–35, Pl. XXII–XXIX, LXXXII–LXXXV, LIX–LXXXI, LXXXVI–CXI, CXXVIII–CXLIII.

⁴¹ Петковић (В. Р.), *Најновији и зајници*, 19, 29, 30; Мано-Зиси (Ђ.), *Један запис*, 185–191, T. XXXVI–XXXVIII; Петковић (В. Р.), *Зајници и најновији*, 38, 39, 40, 46.

⁴² Bréhier, *Уписици*, 3–8; Bošković, *Deux églises*, 206–212, fig. 147–153, T. XXIV–XXVII; Дероко, *Бањска*, 107–109; idem, *Црква манастира Дечани*, 135–146, fig. 1–13; Бошковић, *Проблем*, 47–52; Smirnov, Bošković, *L'Église*, 68–82 (Dj. Bošković).

⁴³ Бошковић, VII. *Извештаји*, 215–218; idem, *Извештај*, 168–172, fig. 47–49.

⁴⁴ Грујић, *Откопавање Светих Арханђела код Призрена*, 239–274. A few months before Radoslav Grujić published an exhaustive report on the results of the research undertaken in Emperor Dušan's burial church in the *Journal of the Academic Society of Skoplje* (Glasnik Skopskog naučnog društva), the Belgrade-based daily *Politika* published two articles on the works in this complex. The first article was unsigned and contained a brief statement about the discoveries at the site given by Sima Popović, the rector of the Prizren Seminary, who worked on the investigation of the ruins together with Grujić (*Откопавање*, 5). In the second, significantly longer article signed by M. Kovačević, Radoslav Grujić provides more detailed information about the three-month-long excavations at the Monastery of the Holy Archangels [Ковачевић (М.), *Задужбина цара Душана*, 5–6].

⁴⁵ Поповић (П.), *Црква Светих Арханђела*, 55–58; Бошковић, *Рушевине Св. Николе*, 231–233; Васић, *Жича и Лазарица*, 85–88, 91–92, fig. 74.

⁴⁶ Петковић (В. Р.), *Манастир Св. Арханђела*, 20.

On the other hand, the first academic articles that comprehensively discussed the architectural particularities of Gračanica and Banjska, the cathedral church of Dečani and the churches in Peć were penned by the French Byzantinist Gabriel Millet.⁴⁷ In his detailed analysis of the architecture of these churches and their spatial configuration, providing drawings of their ground plans and vertical and horizontal cross-sections, Millet divided Serbian architecture into stylistic schools. According to him, Gračanica belongs to the *Serbian-Byzantine*, while the Holy Apostles in Peć, Banjska and Dečani belong to the *Raška School*.⁴⁸ Serbian scholars – archeologist Miloje Vasić⁴⁹ and architect Djurdje Bošković,⁵⁰ also later wrote about these monuments. Their work analyzes the architectural sculpture of these churches, i.e. the sculptural decoration on portals, windows, consoles and capitals. Generally, until World War II researchers devoted relatively little attention to the study of sculpture of the monuments of Kosovo and Metohija, usually providing only brief descriptions. For example, this was the case with the description of a sculpture of the Virgin with Christ discovered by Rastko Petrović in 1920 in a church of the village Sokolica near Banjska,⁵¹ and the fragments of stone ornamentation from Dušan's Prizren foundation, later moved to the Kuršumli An in Skopje (fig. 388).⁵² More in-depth considerations of sculpture were much less frequent. In fact, only the iconographic and the stylistic properties of the sculptural decoration of Dečani were subjected to comprehensive study.⁵³

In the interwar period, researchers focused on the surviving frescoes on the walls of Serbian churches in Kosovo and Metohija. These frescoes inspired numerous scholars to discuss various subjects, examine their iconographic and stylistic properties, and to find analogies.

⁴⁷ Millet, *L'ancien art serbe*, 61–62, 66, 68, 71, 102–106, pl. 52, 102–110, fig. 62, 63–67.

⁴⁸ *Ibid.*

⁴⁹ Васић, *Жича и Лазарица*, 50–52, 64–88, 123–125, 207–216.

⁵⁰ Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани I*, 19–61, 115–158 (Ђ. Бошковић).

⁵¹ Петровић (Р.), *Свети сељанка*, 4; Дероко, *Скулптурна Мајере Божије*, 119; Месенел, *Скулптурна Богородице*, 57–75.

⁵² Грујић, *Ошкочавање Светих Арханђела код Призрена*, 264, 269–271, fig. 20–34; Поповић (П.), *Два сџара манасџира*, 236–237.

⁵³ Bošković, *Sur un passage*, 5–8; idem, *La sculpture de Dečani*, 37–47; Бошковић, Петковић, *Манасџир Дечани I*, 62–98, 159–193 (Ђ. Бошковић).

FIGS. 385 AND 386. CHURCH OF ST. STEPHEN IN BANJSKA DURING CONSERVATION AND RESTORATION WORKS, PHOTOGRAPHED IN 1938 AND 1939

The depiction of historical figures – rulers, nobles and church dignitaries – in Gračanica, the Virgin Ljeviška, Dečani and the Mother of God Hodegetria in Peć was discussed by several scholars dedicated to the study of

the medieval Serbian portrait,⁵⁴ with Svetozar Radojčić being particularly notable among them. In his work on the portraits of medieval Serbian rulers which pioneered a new approach to this subject, he describes and provides iconographic and stylistic analysis of the representations of historical figures in Gračanica and Dečani, as well as those on the western wall of the Virgin Ljeviška, which he published for the first time.⁵⁵ The iconography of some scenes and cycles in Gračanica, Dečani and the Mother of God Hodegetria of Peć was also discussed in the works of Vladimir R. Petković,⁵⁶ Lazar Mirković,⁵⁷ Josef Myslivec⁵⁸ and Nikolai Okunev,⁵⁹ who also suggested analogous examples. The same problems were also discussed by the French Byzantinist Gabriel Millet, who included the frescoes from the abovementioned churches in his considerations of Gospel scenes in late Byzantine art.⁶⁰ On the other hand, individual articles as well as synthetic works and monographs on monuments in Kosovo and Metohija paid considerably less attention to ideas of the thematic program of their wall paintings. Similarly, the relationship between frescoes and the space where they were painted,⁶¹ as well as the artistic features of the murals, also remained less examined.⁶²

The tours and field research of medieval Serbian monuments in the area of Kosovo and Metohija in the interwar period facilitated the recognition of their artistic merit

⁵⁴ Petković (V. R.), „Loza Nemanjića“, 97–100; idem, *Ликови*, 25; Васић, *Архиепископ Данило II*, 245–246; Петковић (В. Р.), *Из старе српске живописи*, 107–109; Поповић (П.), *Краљ Милутић*, 113–114; Окупев, *Поретрети краљев-кићиноровъ*, 87–88, п. 1, 89–91; Петковић (В. Р.), *Поретре једној властелини*, 95–101; Кашанин, *Српски средњовековни портрети*, 257–261; Bošković, *Deux „couponnes“ de vie*, 63–64.

⁵⁵ Радочић, *Поретрети*, 34, 38–46, 51–55, 57–59.

⁵⁶ Петковић (В. Р.), *Живопис*, 145–170; idem, *Парабола*, 23–27; idem, *Једна слика*, 17–19; idem, *Фреске са њредставом Премудрости*, 319–320; idem, *Циклус слика*, 7–11; idem, *Из црквеној календара*, 79–86, fig. 1–10; Бошковић, Петковић, *Манастир Дечани II*, 1–70 (В. Р. Петковић).

⁵⁷ Мирковић, *Пресвета Богородица*, 3–4, fig. 1.

⁵⁸ Myslivec, *Svatý Jiří*, 304–369.

⁵⁹ Wratislaw-Mitrovic, Okunev, *La Dormition*, 158–160, 166, pl. VIII, IX/1–2, XI, XII/1–2.

⁶⁰ Millet, *Recherches*, passim.

⁶¹ Радочић, *Грачаница и Дечани*, 130–133.

⁶² Okunev, *Monumenta II*, 4, pl. 7–8; Petković (V. R.), *Un peintre*, 135; Радочић, *Грачаница*, 24–34; idem, *Фреске у Милутићиним задужбинама*, 205–207; Бошковић, Петковић, *Манастир Дечани II*, 70–71 (В. Р. Петковић).

and provided insight into their state of preservation. At the same time, they were very important in raising awareness of the significance of Serbian antiquities in Kosovo and Metohija and their future conservation for posterity. Hence they represented a key impetus and provided a solid foundation for initiating work on the stewardship of the architecture and painting of these monuments. The lack of a state agency charged with the protection of cultural assets and legislation on the preservation of immovable heritage severely impeded the maintenance of old churches and monasteries. Scholars of the time called attention to the need to study and preserve medieval monuments in Serbia,⁶³ while the experts of the National Museum, spearheaded by its assertive director Vladimir R. Petković, tried to take the lead in the preservation of churches and monasteries whenever possible, taking care of their protection in the field and preventing their destruction or subjection to unskilled archaeological excavation.⁶⁴ As head of the museum, Petković made multiple unsuccessful appeals to the Ministry of Religion, whose purview included monuments of culture, in favor of adopting a law on the protection antiquities.⁶⁵ Svetozar Radojčić and Djurdje Bošković⁶⁶ also highlighted the importance of passing such a law, the latter even pointing out that Yugoslavia was ‘the only country in Europe and also one of the few countries in the whole world that has yet to pass this law’.⁶⁷ Their efforts proved unsuccessful, as the Church was strongly opposed to the adoption of legislation on antiquities, fearing that its influence and authority over its property would be curtailed and failing to understand ‘that others besides themselves could determine the plan and system of working to preserve and secure old monuments’.⁶⁸

The first attempt at organized conservation in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes was tied to the establishment of the *Committee for the Preservation and Maintenance of Historical and Cultural Monuments* of the

⁶³ Стефановић (А.), *Стара српска црквена архитектура I*, 514–522; idem, *Стара српска црквена архитектура и њен значај II*, 47–54; Дероко, *Поводом једној S.O.S. айела*, 838–842 (pointing out the necessity of securing Banjska, Gračanica and Dečani and the fact that almost nothing had been done to halt the decay of medieval monuments since the early 20th century).

⁶⁴ Прерадовић, *Исцртаживања и снимања средњовековних сјоменика*, 86; eadem, *Исцртаживање и снимање*, 22.

⁶⁵ Eadem, *Исцртаживања и снимања средњовековних сјоменика*, 86; eadem, *Исцртаживање и снимање*, 19.

⁶⁶ Бошковић, *Сјоменици прошлости I*, 379–380; idem, *Сјоменици прошлости III*, 544; Радочић, *Средњовековне фреске*, 12.

⁶⁷ Бошковић, *Сјоменици прошлости I*, 379.

⁶⁸ Idem, *Комисија*, 367.

FIG. 387. HOLY ARCHANGELS NEAR PRIZREN, ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS AT THE MONASTERY, PHOTOGRAPHED IN 1927

Ministry of Religion in 1923.⁶⁹ Attached to the Synod of the Serbian Orthodox Church in 1930 and temporarily dissolved in 1934, in Kosovo and Metohija this committee oversaw and supervised restoration works on the Patriarchate of Peć and the Church of St. Stephen in Banjska.⁷⁰ After a two-year hiatus, having realized the need for further cooperation with experts, the Synod established the *Advisory Committee for the Preservation of Architectural Monuments* in 1936. Despite various difficulties in its work, its members met in several sessions in early 1938 and weighed the possibilities for executing the works necessary to steward, repair and secure the monasteries of Banjska and Dečani to stave off further decay.⁷¹ Thus, in the interwar period investigation and conservation works were executed at the Patriarchate of Peć complex, Banjska and Dečani in Kosovo and Metohija. The most extensive and complex among them was the restoration campaign on the architecture and paintings of churches in Peć in

⁶⁹ Idem, *Споменици прошлости* I, 377–378; idem, *Комисија*, 366.

⁷⁰ *Ibid.*

⁷¹ Idem, *Споменици прошлости* I, op. cit.; idem, *Комисија*, 367.

1931 and 1932. Like the later conservation of St. Stephen in Banjska, they were overseen by the *Committee for the Preservation and Maintenance of Historical and Cultural Monuments* and implemented under the expert leadership of Djurdje Bošković, a figure whose conservation efforts marked the third and fourth decade of the 20th century, and whose research provided the greatest contribution to our knowledge of the monuments of the Serbian past.⁷²

In the early 20th century, the Patriarchate of Peć was in very poor condition – covered in mortar of a recent date (fig. 377, 378) and with large cracks along its walls and ceilings, which threatened its stability. Under the supervision of the *Committee for the Preservation and Maintenance of Historical and Cultural Monuments* and Bošković's expert management, protective works were executed in 1931/32 (fig. 380, 381). Moreover, during the works to secure the complex in Peć, Bošković determined the original appearance, structure and stages in the construction of its religious buildings. This new

⁷² On Djurdje Bošković see: Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић*, 169–187.

FIG. 388. HOLY ARCHANGELS NEAR PRIZREN, TRANSFER OF ARCHAEOLOGICAL FINDS FROM DUŠAN'S FOUNDATION TO KURŠUMLI-HAN IN SKOPJE

knowledge about the churches of the Patriarchate of Peć altered the previous understanding of the complex. Bošković discovered its original narthex (fig. 382), previously believed to have been built entirely in the time of Patriarch Makarije, and noted the presence of painted decoration on the façade and the remains of red façade mortar on the churches in Peć. He also suggested that a horizontal wall once stood between the western bay of the naos and the original narthex instead of the existing pilasters, while parekklesia flanked the lateral walls of its naos – a hypothesis confirmed by later research. During the works to secure the church complex at Peć, the original wall paintings were discovered under the layer of frescoes dating from 1875 in the dome, space below the dome, apse and choirs in the main Church of the Holy Apostles (fig. 379). The work of Djurdje Bošković to conserve the paintings in the Patriarchate of Peć was a pioneering effort, which provided a key contribution to the development of professional conservation in the Serbian milieu of his time.

Bošković wrote about most of his conservation works on the architecture of the buildings in Peć, and published them accompanied by many field sketches and photographs. These articles provide valuable information about the cleaning and conservation of the wall paintings and detail the methods and means he used. In addition, Bošković explained the solutions he implemented in the presentation of the paintings in the interior of the church,⁷³ informing the academic and professional public of the state of repair and the interventions executed in the monastery complex. Bošković's works met with approval from eminent experts of the time.⁷⁴

⁷³ Бошковић, *Осиуравање*, 438–442; idem, *Раг на ресџорисању* (1931), 217–218, 228; idem, *Архиџекџонски извешџаји 1*, 212–215, fig. 1–3; idem, *Раг на ресџорисању* (1932), 258–259; idem, *Белешке*, 110, fig. 33; idem, *Сџомениџи џрошлостџи III*, 542–544; idem, *Осиуравање и ресџорациџа*, 91–162, fig. 1–70.

⁷⁴ Millet, *L'Église patriarcale*, 350–355; Месеснел, Ђ. Бошковић, *Осиурање и ресџорациџа*, 232–235.

The dawn of the 20th century found the Church of St. Stephen in the Monastery of Banjska, a foundation of King Milutin's, in a poor state of repair (the main part of the church had been converted into a mosque, while the western areas served as living quarters, fig. 18, 328). In 1935, Djordje Mano-Zisi, curator of the Prince Paul Museum, was sent to Banjska. He called attention to the very poor condition of the monastery (fig. 383, 384) and the fact that a number of fragments of architectural sculpture had been built into private homes in a nearby village.⁷⁵ The management of the museum managed to get five sculptural fragments from Banjska transferred to Belgrade and displayed at the Museum (fig. 153), unambiguously highlighting the necessity of restoring the monastery.⁷⁶ Two years later, the *Committee for the Preservation and Maintenance of Historical and Cultural Monuments* took some steps to secure the Banjska complex. Having examined and documented the ruins of Banjska on two occasions (in 1927 and 1930),⁷⁷ Bošković was entrusted with drawing up a technical study for securing and possibly restoring the monastery. Bošković proposed multiple solutions to the acting committee, but favored the first proposal: conservation of the existing condition. However, due to the efforts of other committee members, especially Aleksandar Deroko, the second solution was chosen and implemented at Banjska in 1938/39 (fig. 385, 386).⁷⁸ The surviving walls were secured and extended to their original height; in a bid to emphasize the difference between the original and the restored parts, these additions were made in brickwork. The original outer structure of the Church of St. Stephen was thus restored using 'protective construction works above the surviving parts of the katholikon'.⁷⁹ Unlike the protective measures he implemented at the Patriarchate of Peć, Bošković chose a different approach to secure Banjska;⁸⁰

⁷⁵ Прерадовић, *Исцртаживања и снимања средњовековних сјоменика*, 87–88; *Музеј кнеза Павла*, 150–151, п. 58 (Д. Прерадовић).

⁷⁶ Eadem, *Исцртаживања и снимања средњовековних сјоменика*, 87–88; *Музеј кнеза Павла*, 150–151, п. 58 (Д. Прерадовић).

⁷⁷ Бошковић, VII. *Извештаји*, 215–218; idem, *Извештај*, 168–171.

⁷⁸ Idem, *Пред радом*, 217–229, fig. 1–10.

⁷⁹ Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић*, 180.

⁸⁰ Стојаковић, *Обнова сјоменика*, 264, 265; Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић*, 179–180.

later on, he changed his initial opinion and considered the approach implemented in the conservation of Milutin's foundation the best solution.⁸¹

Finally, using the funds provided by the *Committee for the Preservation and Maintenance of Historical and Cultural Monuments*, extensive repair works based on a plan by architect Momir Korunović began on the katholikon of the Dečani Monastery in 1934. The foundations of the church and the *façade* were secured, and the damaged sculptural decoration was replaced. The works were completed with the installation of new roofing shortly before World War II reached Yugoslavia in 1941.⁸² As the *Committee* had not fully agreed with Korunović's study, his concept and independent efforts to secure the Church of the Ascension of the Dečani Monastery were met with harsh criticism.⁸³

In view of the problems discussed above, 'much was done and achieved, a lot more than the objective conditions permitted'⁸⁴ on the restoration of monuments in the interwar period, and 'individual efforts overcame the inexpediency of conditions and environment, and the results exceeded the possibilities in spite of unfavorable circumstances.'⁸⁵ The outbreak of World War II put a brutal end to any major efforts to investigate and protect monuments throughout Yugoslavia, including Kosovo and Me-tohija. In fact, it marked the beginning of another tragic chapter in the history of its tribulations.

⁸¹ Бошковић, *Прва сојствена искуства*, 26. Due to the different attitude to architectural heritage and the characteristics of cultural assets in the second half of the 20th century, there was a change in the stance of the professional public toward the works executed in Banjska. Namely, the protective construction erected above the remains of the Church of St. Stephen was judged to have been inadequate. Cf. Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић*, 180; eadem, *Обнова црквених грађевина*, 299–300.

⁸² Кадијевић, *Грађињелска делатност Момира Коруновића*, 126, 129–151; idem, *Рад архитектуре Момира Коруновића*, 183.

⁸³ Бошковић, *Комисија*, 370; idem, *Сјање средњовековних сјоменика*, 99; Стојаковић, *Обнова сјоменика*, 262, п. 15.

⁸⁴ Стојаковић, *Обнова сјоменика*, 261.

⁸⁵ *Ibid.*, 265.

LIST OF ABBREVIATIONS

- BF = Byzantinische Forschungen, Amsterdam
- EI² = P. J. Bearman et al. (ed.), *The Encyclopaedia of Islam. New Edition*, I–XII, Leiden 1960–2005.
- EOE = *Encyclopedia of the Ottoman Empire*, ed. G. Ágoston, B. Masters, New York 2009.
- Glasnik MKiM = Glasnik Muzeja Kosova i Metohije, Priština
- JOB = Jahrbuch der Osterreichischen Byzantinistik, Wien
- MAD = Maliyeden Müdevver Defter
- TD = Tapu Defteri
- TTD = Tapu Tahrir Defterleri
- ΔΧΑΕ = Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρίας, Αθήνα
- ВВ = Византийский временник, Москва
- ВИИНЈ = *Византијски извори за историју народа Југославије* I–VI, Београд 1955–1986.
- ГГБ = Годишњак града Београда, Београд
- ГДКС = Гласник Друштва конзерватора Србије, Београд
- Глас САНУ = Глас Српске академије наука и уметности, Београд
- Глас СКА = Глас Српске краљевске академије, Београд
- Годишњак СКА = Годишњак Српске краљевске академије, Београд
- ГСАД = Гласник Српског археолошког друштва, Београд
- ГСНД = Гласник Скопског научног друштва, Скопље
- ГСУД = Гласник Српског научног друштва, Београд
- ЗЗСК = Зборник заштите споменика културе, Београд
- ЗМСЛУ = Зборник Матице српске за ликовне уметности, Нови Сад
- ЗНМ = Зборник Народног музеја, Београд
- ЗРВИ = Зборник радова Византолошког института, Београд
- ЗФФ = Зборник Филозофског факултета, Београд
- ИГ = Историјски гласник, Београд
- ИСН = *Историја српског народа* I–III, Београд 1981–1983.
- ИЧ = Историјски часопис, Београд
- ЛГТССЗ = *Лексикон трагова и њихова средњовековних српских земаља – према писаним изворима*, ed. С. Мишић, Београд 2010.
- ЛМС = *Летопис Матице српске*, Нови Сад
- ПКЈИФ = Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд
- Саопштења = Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, Београд
- СБР = *Српски диографски речник* I–VI, Нови Сад 2011.
- СКГ = Српски књижевни гласник, Београд
- СКМ = Старине Косова и Метохије, Приштина
- ССА = Стари српски архив, Бања Лука – Београд
- ССКА = Споменик Српске краљевске академије, Београд
- ССРЈ = *Српски родослови и легионери*, ed. Љ. Стојановић, Сремски Карловци 1927.
- “A Contribution” = “A Contribution to a Possible Definition of Museology” at Annual Conference and Symposium of Committee for Museology (ICOFOM/ICOM): Systematics and Methodology of Museology ICOFOM in Paris in 1982.
- 167 Numarali = *167 Numarali Muhâsebe-i vilâyet-i Rûm-ili defteri (937/1530), II (Vilçitrın, Prizrın, Alaca-hisâr ve Hersek Livâları)*, Ankara 2004.
- 367 Numarali = *367 Numarali Muhâsebe-i Vilâyet-i Rûm-ili Defteri ile 94 ve 1078 Numarali Avlonya Livâsi Tahrir Defterleri (926–1520 / 937–1530), III–IV (Yanya, İskenderiye, Ohri, İl-basan ve Avlonya Livâları ile Dukakin Vilâyeti)*, Ankara 2008.
- Akgündüz, *Introduction* = A. Akgündüz, *Introduction to Islamic Law. Islamic Law in Theory and Practice*, Rotterdam 2010.
- Arhiepiskop Danilo i drugi. Životi kraljeva = Arhiepiskop Danilo i drugi. Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih*, ed. Dj. Daničić, London 1972.
- Asman, *Rad na nacionalnom pamćenju* = A. Asman, *Rad na nacionalnom pamćenju: kratka istorija nemačke ideje obrazovanja*, Beograd 2002.

- Babić, *Les portraits de Dečani* = G. Babić, *Les portraits de Dečani representant ensemble Dečanski et Dušan*, in: *Дечану и византійска уметност*, 273–286.
- Babić, *Priština* = Lj. Babić, *Priština*, *Arhitektura i urbanizam* 63 (1970) 26–27.
- Bakić, *Teorijsko-istraživački pristupi* = J. Bakić, *Teorijsko-istraživački pristupi etničkoj vezanosti (ethnicity), nacionalizmu i naciji*, *Sociologija* 48/3 (2006) 231–264.
- Barkan, 894 (1488/1489) *yili cizyesinin* = O. L. Barkan, „894 (1488/1489) *yili cizyesinin tahsilatina âit muhasebe bilânçolari*“, *Belgeler* 1/1 (1964) 1–117.
- Barral i Altet, *Un programme iconographique* = X. Barral i Altet, *Un programme iconographique occidental pour le pavement médiéval de l'église du Christ Pantocrator de Constantinople*, *Convivium* 2/1 (2015) 218–233.
- Basha, *Prizren* = B. Basha, *Prizren, Kosova – The Visitor*, Prizren 2012.
- Bataković, *Les sources* = D. Bataković, *Les sources française de la démocratie serbe*, Paris 2012.
- Bataković, *Serbia's Kosovo Drama* = D. T. Bataković, *Serbia's Kosovo Drama: A Historical Perspective*, Belgrade 2012.
- Bataković, *The Kosovo Chronicles* = D. T. Bataković, *The Kosovo Chronicles*, Beograd 1992.
- Belli D'Elia, *La facciata* = P. Belli D'Elia, *La facciata e il portale della cattedrale di Altamura*, *Altamura. Rivista storica* 33–34 (1991–92) 17–47.
- Belli D'Elia, *Puglia Romanica* = P. Belli D'Elia, *Puglia Romanica*, Milano 2003.
- Bertaux, *L'art dans l'Italie* = E. Bertaux, *L'art dans l'Italie méridional I. De la fin de l'Empire romain à la conquête de Charles d'Anjou*, Paris 1904.
- Bevan, *The Destruction of Memory* = R. Bevan, *The Destruction of Memory. Architecture at War*, London 2006.
- Bianu, Hodoș, *Bibliografia* = I. Bianu, N. Hodoș, *Bibliografia romaneasca veche 1508–1830*, Editura Academiei Romane. I: 1508–1716, Bucuresti, 1903.
- Bikić, *Vizantijski nakit u Srbiji* = V. Bikić, *Vizantijski nakit u Srbiji – modeli i nasleđe*, Beograd 2010.
- Blasi, *Report on Mission* = C. Blasi, *Report on Mission to Kosovo, 13–20 May 2001*, UNESCO 2001.
- Bogdanović, *Glib i krv* = B. Bogdanović, *Glib i krv*, Beograd 2001.
- Bonanni, *Interraso marmore* = A. Bonanni, *Interraso marmore (PLIN., N.H., 35, 2) esempi di tecnica decorativa a intarsio in età romana*, in: *Marmi antichi II. Cave e tecnica di lavorazione, provenienze e distribuzioni*, ed. P. Pensabene, Roma 1998, 259–292.
- Bonner, *Jihad* = M. Bonner, *Jihad in Islamic History: Doctrines and Practice*, Princeton 2006.
- Borath, *Rapport de Mission* = R. Borath, *Rapport de Mission au Kosovo, Mission du 01 novembre au 30 novembre 1999*, UNESCO 1999.
- Borozan, *Between Evidence and Imagination* = I. Borozan, *Between Evidence and Imagination. The Shaping of Tradition and Art in the Service of the 19th Century Serbian Monarchy*, in: *Byzantine Heritage* III, 71–85.
- Bosworth, *The Concept of Dhimma* = C. E. Bosworth, *The Concept of Dhimma in Early Islam*, in: *Christians and Jews in the Ottoman Empire. The Functioning of a Plural Society* I, ed. B. Braude, B. Lewis, New York 1982, 37–51.
- Bošković, *Deux „couronnes“ de vie* = Dj. Bošković, *Deux „couronnes“ de vie à Gračanica*, *Seminarium Kondakovianum* 11 (1940) 63–64.
- Bošković, *Deux églises* = Dj. Bošković, *Deux églises de Milutin: Staro Nagoričino et Gračanica*, in: *L'art byzantine chez les Slaves. Les Balkans* I, Paris 1930, 206–212.
- Bošković, *La sculpture de Dečani* = Dj. Bošković, *La sculpture de Dečani et la question du développement de quelques cycles iconographiques dans la sculpture médiévale de l'Italie Méridionale et de l'Occident*, in: *Atti del V Congresso Internazionale di Studi Bizantini* II, Roma 1940, 37–47.
- Bošković, *Sur un passage* = Dj. Bošković, *Sur un passage importante de la tradition serbe du physiologus*, *ПКЈИФ* 18/1–2 (1938) 5–8.
- Boué, *Recueil* = A. Boué, *Recueil d'itinéraires dans la Turquie d'Europe* I, Wien 1854.
- Bravmann, Cahen, *À propos de Qur'an* = M. M. Bravmann, C. Cahen, *À propos de Qur'an IX-29: Ḥattā yu 'lū l-ḡīzyata wahum ṣāḡirūna*, *Arabica* 10/1 (1963) 94–95.
- Bréhier, *Уџици* = L. Bréhier, *Уџици из Грачанице*, *Старинар* 4 (1926–1927) 3–8.
- Bulatović, *Muzealizacija* = D. Bulatović, *Muzealizacija stvarnije budućnosti: baština i resursi*, *Muzeji* 2 (2009) 7–15.
- Bulić, *The Fortifications* = D. Bulić, *The Fortifications of the Late Antiquity and the Early Byzantine Period on the Later Territory of the South-Slavic Principalities, and Their Re-occupation*, in: *The World of the Slavs – Studies on the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidas, Villas and Archeological Evidence (7th to 11th centuries AD)*, ed. S. Rudić, Belgrade 2013, 137–234.
- Burra Charter* = *Burra Charter for places of cultural significance (revised 1999) of Australia* ICOMOS
- Byzantine Heritage* = *Byzantine Heritage and Serbian Art* I–III, ed. D. Popović, D. Vojvodić, Belgrade 2016; I. *Processes of Byzantinisation and Serbian Archaeology*, ed. V. Bikić; II. *Sacral Art of the Serbian Lands in the Middle Ages*, ed. D. Vojvodić, D. Popović; III. *Imagining the Past. The Reception of the Middle Ages in Serbian Art from the 18th to the 21st Century*, ed. L. Merenik, V. Simić, I. Borozan.
- Byzantium* = *Byzantium. Faith and Power (1261–1557)*, ed. H. Evans, New York – New Haven 2014.
- Calò Mariani, *Due cattedrali* = M. S. Calò Mariani, *Due cattedrali del Molise. Termoli e Larino*, Roma 1979.
- Calò Mariani, *L'arte del Duecento* = M. S. Calò Mariani, *L'arte del Duecento in Puglia*, Torino 1984.

- CC-PAT (2001) 6/ATOO 332 = Council of Europe, *Study on the State of the Cultural Heritage in Kosovo. Part II: Analysis of Laws Relating to the Protection of the Cultural Heritage*, CC-PAT (2001) 6/ATOO 332, Strasbourg 2001.
- CC-PAT (2001)6/ATo1 001 = Council of Europe, *Study on the State of the Cultural Heritage in Kosovo. Part I: Political and Technical Components*, CC-PAT (2001)6/ATo1 001 Rev180101, Strasbourg 2001.
- Charter for the Protection (1990)* = Charter for the Protection and Management of the Archeological Heritage (1990) of ICOMOS.
- Charter on the Built (1999)* = *Charter on the Built Vernacular Heritage (1999)* of ICOMOS.
- Chastel, *Pojam baštine* = A. Chastel, *Pojam baštine*, Pogledi (18) 3–4 (Split 1988) 709–723.
- CHwB= Cultural Heritage without Borders (CHwB), *Fact Finding Mission to Kosovo 13–21 May 2000: Report, s. I.*, 2000.
- Cielo, *Monumenti romanici* = L. R. Cielo, *Monumenti romanici a S. Agata dei Goti*, Roma 1980.
- Cioffari, *Gli zar di Serbia* = G. Cioffari, *Gli zar di Serbia, la Puglia e S. Nicola*, Bari 1989.
- Crucified Kosovo* = *Crucified Kosovo II printed edition*, Belgrade, November 1999. (available at: https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://mitropolija.com/wp-content/uploads/2015/10/kosovo_crucified.pdf).
- Cultural Heritage* = *Cultural Heritage. Critical Concepts in Media and Cultural Studies*, ed. L. Smith, London 2006.
- Curzi, *Brindisi bicolore* = G. Curzi, *Brindisi bicolore. Materiali costruttivi e logiche decorative in una città medievale*, in: *Tangible Cities. Materiality and Identity in Southern Italy*, in: *Atti dell'International Workshop*, Roma 2017 (in press).
- Curzi, *Santa Maria del Casale* = G. Curzi, *Santa Maria del Casale a Brindisi. Arte, politica e culto nel Salento Angioino*, Roma 2013.
- Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia* = B. Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia: Evidence of Art*, Ikon 3 (2010) 247–260.
- Čanak-Medić, *L'architecture* = M. Čanak-Medić, *L'architecture da la première moitié du XIIIème siècle II. Les églises de Rascie*, Beograd 1995.
- Čanak-Medić, *Le monastère de Dečani* = M. Čanak-Medić, *Le monastère de Dečani. Le catholicon – architecture*, Belgrade 2007.
- Čanak-Medić, Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna* = M. Čanak-Medić, Z. Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru. Istorija, arhitektura, arhitektonska plastika i liturgijski nameštaj*, Kotor 2010.
- Ćirković, *I Serbi nel Medioevo* = S. Ćirković, *I Serbi nel Medioevo*, Milano 1992.
- Ćirković, *The Serbs* = Ćirković, *The Serbs*, Malden, MA 2004.
- Ćurčić, *Architecture in the Balkans* = S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Suleyman the Magnificent*, New Haven – London 2010.
- Ćurčić, *Epitaphios* = S. Ćurčić, *Epitaphios*, in: *Byzantium at Princeton: Byzantine Art and Archaeology at Princeton University*, ed. S. Ćurčić, A. St. Clair, Princeton 1986, 135–138.
- Ćurčić, *Gračanica* = S. Ćurčić, *Gračanica. King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, University Park – London 1979.
- Ćurčić, *Late Byzantine Loca Sancta?* = S. Ćurčić, *Late Byzantine Loca Sancta? Some Questions Regarding the Form and Function of Epitaphioi*, in: *The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire*, ed. S. Ćurčić, D. Mouriki, Princeton 1991, 251–261.
- Ćurčić, 'Renewed from the Very Foundations' = S. Ćurčić, 'Renewed from the Very Foundations'. *The Question of the Genesis of the Bogorodica Ljeviška in Prizren*, in: *Archeology in Architecture. Studies in Honor of Cecil L. Striker*, ed. J. J. Emerick, D. M. Deliyannis, Mainz 2005, 23–36.
- Ćurčić, *The Role* = S. Ćurčić, *The Role of the Late Byzantine Thessalonike in Church Architecture in the Balkans*, DOP 57 (2003) 65–84.
- Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops* = S. Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops in Fourteenth-Century Serbia*, Зорпаф 7 (1977) 45–51.
- D'Amico, *Per la storia* = R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della basilica di San Pietro e una sua "replica" seicentesca a Fano*, Зорпаф 28 (2000–2001) 89–100.
- D'Onofrio, *La cattedrale* = M. D'Onofrio, *La cattedrale di Caserta Vecchia*, Roma, 1993².
- Danilo Mlađi. *Bolje je nama u podvigu* = Danilo Mlađi. *Bolje je nama u podvigu smrt, nego li sa stidom život*, in: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 110–111.
- Danilo Mlađi. *Loza Blagočastija* = Danilo Mlađi. *Loza Blagočastija*, in: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 109.
- Danilo Mlađi. *Plać i ridanje* = Danilo Mlađi. *Plać i ridanje neutešimo*, in: *Antologija stare srpske književnosti (XI–XVIII veka)*, izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičić, Beograd 1960, 111–113.
- Darling, *Contested Territory* = L. Darling, *Contested Territory: Ottoman Holy War in Comparative Context*, Studia Islamica 91 (2000) 133–163.
- Davidović, *Serbian Scriptoria* = M. Davidović, *Serbian Scriptoria – Twelfth to Seventeenth Century*, in: *Свеу̑ ср̑цке р̑коу̑ице к̑у̑и̑е*, 69–88.
- Dedijer, *Sarajevo* = V. Dedijer, *Sarajevo 1914 I*, Beograd 1978.
- Der serbische Psalter* = *Der serbische Psalter. Faksimile-Ausgabe des Cod. slav. 4 der Bayerischen Staatsbibliothek Munchen I. Textband, II. Faximile*, ed. H. Belting, Wiesbaden 1978–1983.
- Đekić, Radovanović, *The Condition of Serbian Graveyards* = M. Đekić, D. Radovanović, *The Condition of Serbian Graveyards*, in: *The March Pogrom 2004–2014*, 167–178.

- Đekić, Radovanović, *The Condition of Urban Residential Quarters* = M. Đekić, D. Radovanović, *The Condition of Urban Residential Quarters*, in: *The March Pogrom 2004–2014*, 179–182.
- Đekić, Radovanović, *The Condition of Public Monuments* = M. Đekić, D. Radovanović, *The Condition of Public Monuments in Kosovo and Metohija in 2014 the eradication of Memory*, in: *The March Pogrom 2004–2014*, 183–186.
- Djurić, *Byzantinische Fresken* = V. J. Djurić, *Byzantinische Fresken in Jugoslawien*, München 1976.
- Djurić, *La peinture* = V. J. Djurić, *La peinture murale byzantine, XIIe et XIIIe siècles*, in: *Actes du XVe Congrès International d'études byzantines III. Art et Archéologie*, Athènes 1979, 1–96.
- Dragičević Šešić, *Cultural policies* = M. Dragičević Šešić, *Cultural policies, identities and monument building in Southeastern Europe*, in: *Cultural identity politics in the (post-)transitional societies: cultural transitions in Southeastern Europe*, ed. A. Milohnić, N. Švob-Đokić, Zagreb 2011, 31–46.
- Dragičević Šešić, Rogač Mijatović, *Balkan Dissonant Heritage Narratives* = M. Dragičević Šešić, Lj. Rogač Mijatović, *Balkan Dissonant Heritage Narratives (and Their Attractiveness) for Tourism*, *American Journal of Tourism Management* 3/1B (2014) 10–19.
- Društveno-sportski centar* = *Društveno-sportski centar „Boro i Ramiz“ u Prištini*, *Arhitekura urbanizam* 88–89 (1982) 11–13.
- Ermolin, *When Skanderbeg Meets Clinton* = D. S. Ermolin, *When Skanderbeg Meets Clinton: Cultural Landscape and Commemorative Strategies in Postwar Kosovo*, *Politička misao: časopis za politikologiju* 51/5 (2015) 157–173.
- Ethnicity* = *Ethnicity*, ed. J. Hutchinson, A. D. Smith, Oxford 1996.
- Evliyâ Çelebi* = *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, V. kitap, hazırl. Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, İbrahim Sezgin, Istanbul 2001.
- Exultet* = *Exultet. Rotoli liturgici del medioevo meridionale*, dir. scientifica di G. Cavallo, Roma 1994.
- Fall of the Serbian Empire* = *Fall of the Serbian Empire in: Kosovo: Heroic Songs of the Serbs*, translated by Helen Rootham, New York, 1920.
- Favole, *Le Marche* = P. Favole, *Le Marche*, Milano 1993.
- Final Report* = *Final Report: Project Urgent Protection of Natural and Cultural Heritage in Metohija* = *Финални извештај: Пројекат Ургентна заштитна природној и културној наслеђа у Мејтохији*, Београд: Центар за очување наслеђа Косова и Метохије – MNEMOSYNE, 2003 (available at: <http://bastina-kim.temerinski.com/FinalReport%202003.pdf>).
- Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji* = C. Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Zagreb 1955.
- Fotić, *The official explanations* = A. Fotić, *The official explanations for the confiscation and sale of monasteries (churches) and their estates at the time of Selim II*, *Turcica* 26 (1994) 33–54.
- Gandolfo, *Il senso del decoro* = F. Gandolfo, *Il senso del decoro. La scultura in pietra nell'Abruzzo Angioino e Aragonese (1274–1496)*, Roma 2014.
- Gandolfo, *Simbolismo antiquario* = F. Gandolfo, *Simbolismo antiquario e potere papale*, *Studi Romani* 29 (1981) 9–28.
- Gligorijević, *Komintern* = B. Gligorijević, *Komintern, jugoslovensko i srpsko pitanje*, Beograd 1992.
- Gluziński, *U podstaw muzeologii* = W. Gluziński, *U podstaw muzeologii*, Warszawa 1980.
- Guiglia, *La decorazione pavimentale* = A. Guiglia, *La decorazione pavimentale bizantina in età paleologa*, in: *L'arte di Bisanzio e l'Italia al tempo dei Paleologi. 1261–1453*, ed. A. Iacobini, M. Della Valle, Roma 1999, 321–358.
- Guzina, *Sarajevski atentat* = A. Guzina, *Sarajevski atentat 1914: Prva varnica svjetskog požara. Spomen na desetogodišnjicu atentata*, Fojnica kod Gacka 1924.
- Hadžibegić, *Glavarina* = H. Hadžibegić, *Glavarina u osmanskoj državi*, Sarajevo 1966.
- Hahn, *Reise von Belgrad* = J. G. v. Hahn, *Reise von Belgrad nach Salonik*, Wien 1861.
- Hallensleben, *Die Malerschule des Königs Milutin* = H. Hallensleben, *Die Malerschule des Königs Milutin*, Giessen 1963.
- Handžić, *Dva prva popisa* = A. Handžić, *Dva prva popisa Zvorničkog sandžaka iz 1519. i 1533. godine*, Sarajevo 1986.
- Haustein, *Der Nemanjidenstammbaum* = E. Haustein, *Der Nemanjidenstammbaum. Studien zur mittelalterlichen serbischen Herrscherikonographie*, Bonn 1985.
- Herscher, Riedlmayer, *Architectural Heritage* = A. Herscher, A. Riedlmayer, *Architectural Heritage in Kosovo: A Post-War Report*, Cambridge, Mass., 2001.
- Hobsbawm, *Nations and Nationalism* = E. J. Hobsbawm, *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*, London 1992.
- ICOMOS evaluation (2004)* = *ICOMOS evaluation of cultural properties*, Suzhou 2004.
- ICOMOS evaluation (2006)* = *ICOMOS evaluation of cultural properties*, Vilnius 2006.
- Ignjatović, *Ivan Meštrović's Vidovdan Temple* = A. Ignjatović, *Ivan Meštrović's Vidovdan Temple and Primordial Yugoslavism*, *Slavic Review* 73/4 (2014) 828–858.
- Inalcik, *Ottoman Methods* = H. Inalcik, *Ottoman Methods of Conquest*, *Studia Islamica* 2 (1954) 103–129.
- International Charter (2000)* = *International Charter of Krakow*, Poland (2000).
- Ivan Meštrović* = *Ivan Meštrović: A Monograph*, ed. M. Ćurčin, London 1919.
- Ivanišević, Špehar, *Early Byzantine finds* = V. Ivanišević, P. Špehar, *Early Byzantine finds from Čečan and Gornji Streoc (Kosovo)*, *Старинар* 55 (2005) 133–159.
- Jovanović (V.), *Über den frühmittelalterlichen Schmuck* = V. Jovanović, *Über den frühmittelalterlichen Schmuck von Čečan auf Kosovo*, *Balcanoslavica* 5 (1976) 123–145.
- Jovanović (V.) et al., *Novo Brdo* = V. Jovanović, S. Ćirković, E. Zečević, V. Ivanišević, V. Radić, *Novo Brdo*, Beograd 2004.

- Jovanović, Vuksanović, *Matičane* = V. Jovanović, Lj. Vuksanović, *Matičane, nécropole sud-slave de Xe et XIe siècle*, Inventaria archaeologica, fascicule 25, Priština 1981.
- Kabashi, Gjinolli, *Kosovski modernizam* = L. Kabashi, I. Gjinolli, *Kosovski modernizam – arhitektonska počelnica*, Zagreb 2016.
- Kakridis, *Codex 88* = Y. Kakridis, *Codex 88 des Klosters Dečani und seine griechischen Vorlagen. Ein Kapitel der serbisch-byzantinischen Literaturbeziehungen im XIV Jahrhundert*, München 1988.
- Kakridis, *Dvoglas* = Y. Kakridis, *Dvoglas na reč ili dijalog? Traktati Grigorija Palame O ishodenju Svetoga duha u srpskoslovenskom prevodu XIV veka*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику 54/2 (2011) 59–70.
- Kaleši, *Kada je crkva Bogorodice Ljeviške u Prizrenu pretvorena u džamiju* = H. Kaleši, *Kada je crkva Bogorodice Ljeviške u Prizrenu pretvorena u džamiju*, ПКИФ 28, св. 3–4 (1962) 253–261.
- Kappel, S. *Nicola in Bari* = K. Kappel, S. *Nicola in Bari und seine architektonische Nachfolge. Ein Bautypus des 11.–17. Jahrhunderts in Unteritalien und Dalmatien*, Worms am Rhein 1993.
- Karakušević, *Rad Zavoda* = R. Karakušević, *Rad Zavoda za zaštitu i proučavanje spomenika kulture AKMO od svog osnivanja do danas*, Glasnik MKiM 1 (1956) 357–365.
- Karchmar, *Draž Mihailović* = L. Karchmar, *Draž Mihailović and the Rise of the Četnik Movement 1941–1942 I*, New York – London 1987.
- Kašanin, *L'art yougoslave* = M. Kašanin, *L'art yougoslave des origines à nos jours*, Beograd 1939.
- Katić, *The Sancak* = T. Katić, *The Sancak of Prizren in the 15th and 16th Century*, Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM) 33 (2013) 113–138.
- Kopp, *Die Skulpturen* = G. Kopp, *Die Skulpturen der Fassade von San Martino in Lucca*, Worms 1981.
- Korać, *L'architecture de Dečani* = V. Korać, *L'architecture de Dečani, tradition et innovation*, in: *Дечани и византијска уметност*, 149–157.
- Korać, *Les origines de l'architecture* = V. Korać, *Les origines de l'architecture de l'école de la Morava*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1972, 147–168.
- Kosovo Day* = *Kosovo Day (1389–1916)*, London 1916.
- Kourkoutidou-Nikolaïdou, *The Church of Christ the Saviour* = E. Kourkoutidou-Nikolaïdou, *The Church of Christ the Saviour*, Thessaloniki 2008.
- Kovich, *Protector, Neighbour, Enemy* = M. Kovich, *Protector, Neighbour, Enemy: the Habsburg Empire and the Serbs (1780–1914)*, Studies in Ethnicity and Nationalism (2005) 81–102.
- Ković, *Il Cossovo* = M. Ković, *Il Cossovo e la Metochia nella Seconda guerra mondiale (1941–1944)*, Rivista trimestrale di studi storici 37/1 (2001) 79–93.
- Ković, *The Image of Kosovo Albanians* = M. Ković, „Drawing on Smaller Narrative Units”: *The Image of Kosovo Albanians in the Reports of Serbian Diplomats (1889–1912)*, Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen Revue, 40–44 (2010–2014) 211–225.
- Kosovo. Orthodox Heritage* = *Kosovo. Orthodox Heritage and Contemporary Catastrophe*, ed. A. Lidov, Moscow 2007.
- Kritovac, *Uz „angažiranu arhitekturu“* = F. Kritovac, *Uz „angažiranu arhitekturu“ Andrije Mutnjakovića*, Čovjek i prostor 267 (1975) 10–13.
- Krsmanović, *The Byzantine Province in Change* = B. Krsmanović, *The Byzantine Province in Change (On the Threshold Between the 10th and the 11th Century)*, Belgrade–Athens 2008.
- Krstić, *Zakonodavstvo arhitektonske baštine* = B. Krstić, *Zakonodavstvo arhitektonske baštine*, Beograd 2006.
- Kuljić, *Tito: Sociološkoistorijska studija* = T. Kuljić, *Tito: Sociološkoistorijska studija*, Zrenjanin 2012.
- La Puglia* = *La Puglia fra Bisanzio e l'occidente*, saggi di P. Belli D'Elia, M. S. Calò Mariani, C. D. Fonseca, A. Guillou, V. Pace, Milano, 1980.
- Lahore Charter (1980)* = *Lahore Charter (1980) of UNESCO concerning the Conservation of Islamic Architectural Heritage*.
- Lazić, *Serbian Printed Book Decoration* = M. Lazić, *Serbian Printed Book Decoration in the 15th and 16th Centuries: Centres and Creative Production*, in: *Byzantine Heritage II*, 485–493.
- Lightbown, *Portrait or idealization* = R. Lightbown, *Portrait or idealization: the Ravello bust*, Apollo 127 (1988) 108–112.
- Liste indicative (1985)* = *Liste indicative des biens dont la Yougoslavie envisage de proposer l'inscription sur la Liste du patrimoine mondial* (decembre 1985).
- Longo, *Opus sectile* = R. Longo, *Opus sectile a Palermo nel secolo XII: sinergie e mutazioni nei cantieri di Santa Maria dell'Ammiraglio e della Cappella Palatina*, in: *La Sicilia e Bisanzio nei secoli XI e XII*, ed. R. Lavagnini, C. Rognoni, Palermo 2014, 299–341.
- Lowry, *The Nature of the Early Ottoman State* = H. Lowry, *The Nature of the Early Ottoman State*, Albany 2003.
- Mackenzie, Irby, *Travels* = G. Muir Mackenzie, A. P. Irby, *Travels in the Slavonic Provinces of Turkey-in-Europe*, London 1867.
- Makuljević, *State, society and visual culture* = N. Makuljević, *State, society and visual culture: late Ottoman architecture in Serbia, Macedonia and Bosnia and Herzegovina / Država, društvo i vizuelna kultura u Srbiji, Makedoniji i Bosni i Hercegovini*, in: *Centres and peripheries in Ottoman architecture: Rediscovering a Balkan Heritage*, ed. M. Hartmuth, Sarajevo 2011, 118–121.
- Makuljević, *Tanzimat* = N. Makuljević, *Tanzimat i vizuelno kreiranje javnog identiteta u Bosni i Hercegovini*, in: *Identitet Bosne i Hercegovine kroz historiju. Zbornik radova 2*, Institut za istoriju, Sarajevo 2011, 213–227.
- Makuljević, *The 'Zograph' Model* = N. Makuljević, *The 'Zograph' Model of Orthodox Painting in Southeast Europe 1830–1870*, Balcanica 34 (2003) 385–405.
- March pogrom* = *March pogrom in Kosovo and Metohija, March 17–19, 2004: with a survey of destroyed and endangered Christian*

- cultural heritage, ed. B. V. Jokić, Belgrade 2004 (available at: <http://bastina-kim.temerinski.com/MartovskiPogrom%202004.pdf>).
- Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity* = S. Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity in the Royal Ideology of Medieval Serbia. Continuity and Change*, *Balcanica* 37 (2007) 69–79.
- Marjanović-Dušanić, Vojvodić, *The Model of Empire* = S. Marjanović-Dušanić, D. Vojvodić, *The Model of Empire – The Idea and Image of Authority in Serbia (1299–1371)*, in: *Byzantine Heritage* II, 299–315.
- Marković, *Serbia in Byzantium* = M. Marković, *Serbia in Byzantium – the Patronage of Serbian Ktitors in the Byzantine Empire*, in: *Byzantine Heritage* II, 57–73.
- Marković, *The painter Eutychios* = M. Marković, *The painter Eutychios – father of Michael Astrapas and protomaster of the frescoes in the Church of the Virgin Peribleptos in Ohrid*, *ЗМСЛН* 38 (2010) 9–34.
- Maroević, *Kako istaknuti povijesnost* = I. Maroević, *Kako istaknuti povijesnost spomenika arhitekture kod njegove obnove?*, *ГДК* 2 (1978) 11–12.
- Maroević, *Spomenik kulture* = I. Maroević, *Spomenik kulture kao dokument*, *Pogledi* (18) 3–4 (Split 1988) 783–791.
- Maroević, *Uvod* = I. Maroević, *Uvod u muzeologiju*, Zagreb 1993.
- Matić, *Serbian Icon Painting* = M. Matić, *Serbian Icon Painting in the Territory under the Jurisdiction of the Renewed Patriarchate*, in: *Byzantine Heritage* II, 529–539.
- Megaw, *Notes on Recent Work* = A. Megaw, *Notes on Recent Work of the Byzantine Institute in Istanbul*, *DOP* 17 (1963) 333–371.
- Mesesnel, *Mittelaterliche figurale Skulpturen* = F. Mesesnel, *Mittelaterliche figurale Skulpturen im heutigen Südserbien*, in: *Atti del V Congresso internazionale di studi bizantini*, Roma 1936, 257–265.
- Meštrović, *Uspomene* = I. Meštrović, *Uspomene na političke ljude i događaje*, Zagreb 1969.
- Michel, *Histoire de l'art* = A. Michel, *Histoire de l'art. Depuis les premiers temps chrétiens jusqu'à nos jours* III/2, Paris 1908.
- Mihaljčić, *The Battle of Kosovo* = R. Mihaljčić, *The Battle of Kosovo in history and in popular tradition*, Beograd, 1989.
- Milenković, *Arhitektura* = A. Milenković, *Arhitektura: salonska vizura*, Beograd 2001.
- Millet, *L'ancien art serbe* = G. Millet, *L'ancien art serbe. Les églises*, Paris 1919.
- Millet, *L'église patriarcale* = G. Millet, *L'église patriarcale de Peć. Recherches et travaux de conservation exécutés par M. Georges Bošković*, in: *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres 77e année*, N. 3, Paris 1933, 350–355.
- Millet, *Recherches* = G. Millet, *Recherches sur l'iconographie de l'évangile aux XIVe, XVe et XVIe siècles d'après les monuments de Mistra, de la Macédoine et du Mont-Athos*, Paris 1916.
- Milosević, *To Christ and the Church* = N. Milosević, *To Christ and the Church – The Divine Eucharist as the All-Encompassing Mystery of the Church*, Los Angeles 2012.
- Minkov, *Conversion to Islam* = A. Minkov, *Conversion to Islam in the Balkans: Kisve Bahası Petitions and Ottoman Social Life 1670–1730*, Leiden–Boston 2004.
- Mitrović, *Stanična zgrada* = M. Mitrović, *Stanična zgrada Kosovo Polje. Projektant arh. Nikola Dobrović*, *Arhitektura urbanizam* 43 (1967) 34–35.
- Mladenović, *Tri značajna društvena centra* = D. Mladenović, *Tri značajna društvena centra*, *Arhitektura urbanizam* 88–89 (1982) 9–10.
- Мнемосине = Мнемосине. Финални извештај. Пројекат за ишћивање природној и културној наслеђа у Мејхохију, јул 2001 – јун 2002, Београд 2003.
- Monumenti = *Monumenti: promenljivo lice sećanja*, ed. D. Brumund, C. Pfeifer, Beograd 2012.
- Mother of God = *Mother of God, Representations of the Virgin in Byzantine Art*, ed. M. Vassilaki, Athens 2000.
- Mutnjaković, *Dileme* = A. Mutnjaković, *Dileme kosovske arhitekture*, *Arhitektura* 178–179 (1981) 12–18.
- Mutnjaković, *Narodna i Univerzitetska biblioteka* = A. Mutnjaković, *Narodna i Univerzitetska biblioteka Kosova u Prištini*, *Arhitektura* 178–179 (1981) 101–104.
- Mutnjaković, Mrduljaš, *Biblioteka u Prištini* = A. Mutnjaković, M. Mrduljaš, *Biblioteka u Prištini*, *Oris* 99 (2016) 124–136.
- Myslivec, *Svatý Jiří* = J. Myslivec, *Svatý Jiří ve východokřesťanském umění*, *Byzantinoslavica* 5 (1933–1934) 304–369.
- Nara Document (1994) = *Nara Document on Authenticity* (1994).
- Nicephori Gregorae *Byzantina historia* = *Nicephori Gregorae Byzantina historia* I–II, ed. L. Schopenus, Bonnae 1829–1830; III, ed. I. Bekkerus, Bonnae 1855.
- Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur* = B. S. Nikolajewitsch, *Die Kirchliche Architektur der Serben im Mittelalter*, Belgrad 1902.
- Nikolić, *The Reception of the Mythical Past* = J. Nikolić, *The Reception of the Mythical Past in the Art of Serbian Symbolism. The Finding of the Head of Prince Lazar by Đorđe Krstić and Marko Murat*, in: *Byzantine Heritage* III, 95–100.
- Novaković, *Damnatio memoriae* = J. Novaković, *Damnatio memoriae – Socijalističko nasleđe u ratu različitih sećanja*, in: *Српски језик, књижевност, уметност III. Уметничко наслеђе и рај* & *Музика и медију*, Крагујевац 2015, 155–162.
- Nyegosh, *The Mountain Wreath* = P. P. Nyegosh, *The Mountain Wreath*, transl. James W. Wiles, London, 1930.
- Oblast Brankovića = *Oblast Brankovića: opširni katastarski popis iz 1455. godine*, ed. H. Hadžibegić, A. Handžić, E. Kovačević, Sarajevo 1972.
- Okey, *Taming Balkan Nationalism* = R. Okey, *Taming Balkan Nationalism: The Habsburg „Civilizing Mission“ in Bosnia 1878–1914*, Oxford 2007.

- Okunev, *Monumenta II* = N. Okunev, *Monumenta artis Serbicae II*, Prague 1930.
- Okunëv, *Портрети королей-кїиїиоровъ* = N. L. Okunëv, *Портрети королей-кїиїиоровъ въ сербской церковной живописи*, *Byzantinoslavica II/1* (1930) 74–96.
- Operetional Guidelines* = *Operetional Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*
- Orient et Occident* = *Orient et Occident méditerranéens au XIIIe siècle. Les programmes picturaux*, ed. F. Joubert, J.-P. Caillet, Paris 2012.
- Pace, *The 'Bust of Sigilgaita'* = V. Pace, *The 'Bust of Sigilgaita' at Ravello. From Secular Portrait to Marian Image?*, in: *A Reservoir of Ideas. Essays in honour of Paul Williamson*, ed. G. Davies, E. Townsend, London 2017, 104–114.
- Pajkić, *Crkve Sredačke župe* = P. Pajkić, *Crkve Sredačke župe iz turskog perioda*, *Glasnik MKiM 3* (1958) 51–106.
- Pajkić, *Seoske crkve* = P. Pajkić, *Seoske crkve XVI i XVII veka na Kosovu*, *Glasnik MKiM 13–14* (1984) 123–143.
- Palavestra, *Dogma* = P. Palavestra, *Dogma i utopija Dimitrija Mitrovića. Počeci srpske književne avangarde*, Beograd 1977.
- Panaitescu, *Liturghierul lui Macarie* = P. Panaitescu, *Liturghierul lui Macarie*, București 1961.
- Pantelić, *The Architecture of Dečani* = B. Pantelić, *The Architecture of Dečani and the Role of Archbishop Danilo II*, Wiesbaden 2002.
- Pavličić, *Dissonant heritage* = J. Pavličić, *Dissonant heritage and promotion of tourism in the case of Serbian medieval monuments in Kosovo*, *Journal of Tourism and Cultural Change 14/3* (Special Issue: *Tourism, conflict and contested heritage in former Yugoslavia*) (Routledge 2016) 189–205.
- Pavlowitch, *A History of the Balkans* = S. K. Pavlowitch, *A History of the Balkans*, London and New York 1999.
- Pavlowitch, *Hitler's New Disorder* = S. K. Pavlowitch, *Hitler's New Disorder: The Second World War in Yugoslavia*, London 2008.
- Pavlowitch, *Serbia* = S. K. Pavlowitch, *Serbia: The History behind the Name*, London 2002.
- Pavlowitch, *The Improbable Survivor* = S. K. Pavlowitch, *The Improbable Survivor: Yugoslavia and its Problems 1918–1988*, London 1988.
- Pejić, *Art in the Serbian Lands* = S. Pejić, *Art in the Serbian Lands in the First Century under Ottoman Rule*, in: *Byzantine Heritage II*, 457–471.
- Pejić, *The Old State* = S. Pejić, *The Old State in the Foundations of the Renewed Church*, in: *Byzantine Heritage II*, 515–527.
- Perrino, *Santa Maria del Casale* = G. Perrino, *Affari pubblici e devozione privata. Santa Maria del Casale a Brindisi*, Bari 2013.
- Pertusi, *Martino Segono di Novo Brdo* = A. Pertusi, *Martino Segono di Novo Brdo, vescovo di Dulcigno, un umanista serbodalmata del tardo Quattrocento, vita e opere*, Roma 1981.
- Petković (V. R.), „Loza Nemanjića“ = V. R. Petković, „Loza Nemanjića“ *u starom živopisu srpskom*, *Narodna starina 5/2* (1923) 97–100.
- Petković (V. R.), *La peinture serbe* = V. R. Petković, *La peinture serbe du Moyen âge I*, Beograd 1930; II, 1934.
- Petković (V. R.), *Un peintre* = V. R. Petković, *Un peintre serbe du XIVe siècle*, in: *Mélanges Charles Diehl II*, Paris 1930.
- Petković, *Art and Patronage* = S. Petković, *Art and Patronage in Serbia during the Early Period of Ottoman Rule (1450–1600)*, *BF 16* (1990) 401–414.
- Petković, *Zograf Georgije Mitrofanović* = S. Petković, *Zograf Georgije Mitrofanović u Pečkoj Patrijaršiji*, *Glasnik MKiM 9* (1964) 237–249.
- Petranović, *Srbija* = B. Petranović, *Srbija u Drugom svetskom ratu*, Beograd 1992.
- Popadić, *Vreme prošlo* = M. Popadić, *Vreme prošlo u vremenu sadašnjem: uvod u studije baštine*, Beograd 2015.
- Popović (D.), *A National 'Pantheon'* = D. Popović, *A National 'Pantheon': Sainly Cults at the Foundation of Serbian Medieval State and Church*, in: *Byzantine Heritage II*, 119–131.
- Popović (D.), *The Cult of St Peter of Koriša* = D. Popović, *The Cult of St Peter of Koriša. Stages of Development and Patterns*, *Balkanica 28* (1997) 181–211.
- Popović (D.), *The Deserts and Holy Mountains* = D. Popović, *The Deserts and Holy Mountains of Medieval Serbia. Written Sources, spatial patterns, architectural designs*, in: *Heilige Berge und Wüsten, Byzanz und seine Umfeld*, ed. P. Soustal, Wien 2009, 53–69.
- Popović (M.), *The Cosmopolitan milieu* = Popović (M.), *The Cosmopolitan milieu of Serbian Towns*, in: *Byzantine Heritage I*, 151–157.
- Popović (M.), *From the Roman Castel* = M. Popović, *From the Roman Castel to the Serbian Medieval City*, in: *Byzantine Heritage I*, 53–65.
- Popović (M.), *Vidovdan i Časni krst* = M. Popović, *Vidovdan i Časni krst. Ogledi iz književne arheologije*, Beograd 2007.
- Popović (V. B.), *Challenges of National Identity* = V. B. Popović, *Challenges of National Identity*, in: *Contemporary Symbols of Personal, Cultural, and National Identity: Hystorical and Psychological Perspectives* (in press).
- Preliminary Technical Assessment* = *Preliminary Technical Assessment on the Religious Buildings / Ensembles and Cultural Sites damaged in March 2004 in Kosovo*.
- Pulaha, *Defteri i Regjistrimit* = S. Pulaha, *Defteri i Regjistrimit të sanxhakut të Shkodrës i vitit 1485*, I–II, Tiranë 1974.
- Radičević, *Medieval necropolises* = D. Radičević, *Medieval necropolises of 9th–11th century in the lower Serbian Danube river basin*, *Istros 19* (2013) 469–514.
- Radojčić, *Malerei der Palaologischen Renaissance* = S. Radojčić, *Die Entstehung der Malerei der Palaologischen Renaissance*, *JOBG 7* (1958) 105–124.
- Radojević, *Hotel „Priština“* = A. Radojević, *Hotel „Priština“ u Prištini*, *Arhitektura urbanizam 82* (1979) 30–32.

- Rakić, *Art of the Restored Patriarchate of Peć* = Z. Rakić, *Art of the Restored Patriarchate of Peć (1557–1690)*, in: *Byzantine Heritage* II, 497–514.
- Rakić, *The Church of St. John the Baptist* = Z. Rakić, *The Church of St. John the Baptist at Crkolez*, Belgrade 2007.
- Rassam, *Traditional Houses* = S. Rassam, *Traditional Houses in Western Kosovo: A Descriptive Survey of Kullas in the Municipalities of Istok and Klina*, 2001; published at: <https://archnet.org/sites/2969/publications/3337>.
- Recommendation (1992) = Recommendation of the Security Council of 19 September 1992, 7th plenary meeting.*
- Report on the Condition of Churches = Documentation of the Co-ordination Center for Kosovo and Metohija, Report on the Condition of Churches in the District of Kosovo – Pomoravlje*, Belgrade 2002.
- Resolution (1996) = Resolution of the Security Council of 2 October 1996.*
- Resolution (2000) = Resolution adopted by the General Assembly of 1 November 2000, 48th plenary meeting.*
- Riegl, *Der moderne Denkmalkultus* = A. Riegl, *Der moderne Denkmalkultus, seine Wesen und seine Entstehung*, Wien 1903.
- Riegl, *Moderni kult* = A. Riegl, *Moderni kult spomenika, njegova bit, njegov postanak*, in: *Anatomija povjesnog spomenika*, ed. M. Špikić, Zagreb 2006, 349–411.
- Rizaj, *Političko-upravni sistem* = S. Rizaj, *Političko-upravni sistem na Kosovu i Metohiji od XV do XVII veka*, Albanološka istraživanja 2 (1965) 293–308.
- Ronchi, *La cattedrale di Trani* = B. Ronchi, *La cattedrale di Trani*, Fasano 1985.
- Sahler, *Buchbesprechung* = I. Sahler, *Buchbesprechung*, Zeitschrift für Kunstgeschichte 58 (1995) 263–274.
- Salazar, *Community-based cultural tourism* = N. Salazar, *Community-based cultural tourism: issues, threats and opportunities*, Journal of Sustainable Tourism 20/1 (2012) 9–22.
- Schilb, *Byzantine Identity* = H. Schilb, *Byzantine Identity and Its Patrons. Embroidered Aères and Epitaphioi of the Palaiologan and Post-Byzantine Periods*, Bloomington 2009 (unpublished doctoral thesis, Indiana University).
- Schmengler, *Die Masken* = D. Schmengler, *Die Masken von Reims. Zur Genese negativer Ausdrucksformen zwischen tradition und Innovation*, Berlin–München 2016.
- Serbia = Serbia. The Cultural Bridge Between East and West*, Novi Sad 2010.
- Serbia in the Great War = Serbia in the Great War: Anglo-Saxon Testimonies and Historical Analysis*, ed. D. Bataković, Belgrade 2014.
- Serbian Artistic Heritage = Serbian Artistic Heritage in Kosovo and Metohija. Identity, significance, vulnerability*, catalogue of the exhibition, Belgrade 2017.
- Shaw (S. J.), Shaw (E. K.), *History of the Ottoman Empire* = S. J. Shaw, E. K. Shaw, *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey. Vol. 2: Reform, Revolution, and Republic: The Rise of Modern Turkey, 1808–1975*, Cambridge 1977.
- Shukriu, *Kisha* = E. Shukriu, *Kisha e Shën Prendës-Prizren*, Prishtinë 2012.
- Simić, *The Image of The Past* = V. Simić, *The Image of The Past as Historical Argument. The Reception of the Middle Ages in Serbian Baroque Art*, in: *Byzantine Heritage* III, 11–23.
- Smirnov, Bošković, *L'Eglise* = S. Smirnov, Đ. Bošković, *L'Eglise de la Mère-de-Dieu de Hvosno*, Старица 10–11 (1935–1936) 47–82.
- Smith (A. D.), *Nacionalni identitet* = A. D. Smit, *Nacionalni identitet*, Beograd 1998.
- Smith (A. D.), *Chosen Peoples* = A. D. Smith, *Chosen Peoples: Sacred Sources of National Identity*, Oxford 2003.
- Smith (A. D.), *Ethno-symbolism* = A. D. Smith, *Ethno-symbolism and Nationalism: A Cultural Approach*, London – New York 2009.
- Smith (A. D.), *Myths and Memories* = A. D. Smith, *Myths and Memories of the Nation*, Oxford 1999.
- Smith (A. D.), *Nationalism and Modernism* = A. D. Smith, *Nationalism and Modernism: A critical survey of recent theories of nation and nationalism*, London – New York 2003.
- Smith (A. D.), *The Cultural Foundations* = A. D. Smith, *The Cultural Foundations of Nationalism: Hierarchy, Covenant and Republic*, Oxford 2008.
- Smith (A. D.), *The Ethnic Origins* = A. D. Smith, *The Ethnic Origins of Nations*, Oxford 1996.
- Smith (L.), *The Uses of Heritage* = L. Smith, *The Uses of Heritage*, London – New York 2006.
- Speciale, *Montecassino* = L. Speciale, *Montecassino e la Riforma Gregoriana. L'Exultet Vat. Barb. Lat 592*, Roma 1991.
- Srhoj, *Ivan Meštrović i politika* = V. Srhoj, *Ivan Meštrović i politika kao prostor ahistorijskog idealizma*, Ars Adriatica 4 (2014) 369–384.
- Stevović, *Byzantine and Romanesque-Gothic Conceptions* = I. Stevović, *Byzantine and Romanesque-Gothic Conceptions in Serbian Architecture and Sculpture in the 14th Century (till 1371)*, in: *Byzantine Heritage* II, 317–329.
- Strajnić, *Srpske zadužbine* = K. Strajnić, *Srpske zadužbine*, Beograd 1919.
- Stránský, *Temelji opće muzeologije* = Z. Z. Stránský, *Temelji opće muzeologije*, Muzeologija 8 (Zagreb 1970) 40–91.
- Subotić, *L'église Saint-Démétrios* = G. Subotić, *L'église Saint-Démétrios à la patriarchie de Peć*, Beograd 1964.
- Subotić, *Terra sacra* = G. Subotić, *Terra sacra. L'arte del Cossovo*, Milano 1997.
- Šabanović, *Bosanski pašaluk* = H. Šabanović, *Bosanski pašaluk. Postanak i upravna podjela*, Sarajevo 1982.
- Stoianovich, *Balkan Worlds* = T. Stoianovich, *Balkan Worlds: The First and Last Europe*, Armonk and London 1994.

- Šabanović, *Krajište Isa-bega Ishakovića* = H. Šabanović, *Krajište Isa-bega Ishakovića: zbirni katastarski popis iz 1455. godine*, Sarajevo 1964.
- Šljukić, *Mit kao sudbina* = S. Šljukić, *Mit kao sudbina: Prilog demitologizaciji demitologizacije*, Sremski Karlovci 2011.
- Šola, *Essays On Museums* = T. Šola, *Essays On Museums And Their Theory: towards the cybernetic museum*, Helsinki 1997.
- Šola, *Prilog mogućoj definiciji muzeologije* = T. Šola, *Prilog mogućoj definiciji muzeologije*, *Informatica Museologica* 1–3 (1984) 67–69.
- Špadijer, Todić, *Longin* = I. Špadijer, B. Todić, *Emergence of Versatile Artistic Personalities – Longin*, in: *Byzantine Heritage II*, 565–573.
- Štraus, *Arhitektura Jugoslavije* = I. Štraus, *Arhitektura Jugoslavije 1945–1990*, Sarajevo 1991.
- Šuput, *Banjska monastery* = M. Šuput, *Banjska monastery*, Belgrade 2003.
- Tachiaos, *Nouvelles considérations* = A. E. Tachiaos, *Nouvelles considérations sur l'oeuvre littéraire de Démétrius Cantacuzène*, *Cyrrilomethodianum* 1 (1971) 131–182.
- Taft, *The Byzantine Rite* = R. Taft, *The Byzantine Rite. A Short History*, Collegeville 1992.
- The Christian Heritage = The Christian Heritage of Kosovo and Metohija. The Historical and Spiritual Heartland of the Serbian People*, ed. Bishop Maxim (Vasiljević), Los Angeles 2015.
- The Lay of Kossovo = The Lay of Kossovo: Serbia's Past and Present (1389–1911)*, London 1917.
- The loss of a civilization = The loss of a civilization: Destruction of cultural heritage in occupied Cyprus*, ed. M. Miltiadou, Nicosia 2012.
- The March Pogrom 2004–2014 = The March Pogrom 2004–2014*, Belgrade 2014 (available at: <http://bastina-kim.temerinski.com/POGROM%202004–2014.pdf>).
- The New Museology = The New Museology*, ed. P. Vergo, London 1989.
- Todić, *Serbian Medieval Painting* = B. Todić, *Serbian Medieval Painting. The Age of King Milutin*, Belgrade 1999.
- Todić, *Serbian Monumental Art* = B. Todić, *Serbian Monumental Art of the 13th Century*, in: *Byzantine Heritage II*, 213–231.
- Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery* = B. Todić, M. Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*, Belgrade 2013.
- Tomić, *Pravna zaštita* = S. Tomić, *Pravna zaštita spomenika kulture u Jugoslaviji*, Beograd 1958.
- Treasures of Mont Athos = Treasures of Mont Athos*, Thessaloniki 1997.
- Tsitouridou, *Les fresques du XIIIe siècle* = A. Tsitouridou, *Les fresques du XIIIe siècle dans l'église de la Porta-Panaghia en Thessalie*, *Actes du XVe Congrès International d'études byzantines. II B*, Athènes 1981, 863–878.
- Tunbridge, Ashworth, *Dissonant heritage* = J. E. Tunbridge, G. J. Ashworth, *Dissonant heritage, the management of the past as a resource in conflict*, New York 1996.
- UNESCO Intergovernmental committie (2016) = UNESCO – Intergovernmental committie for the protection of the World cultural and netural heritage, *Operetional Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, Paris 2016.
- UNESCO *Operational Guidelines* (1972) = UNESCO *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention* (1972).
- UNESCO *World Heritage* (1972) = UNESCO *World Heritage Convention* (1972).
- UNESCO *World Heritage* (2002) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Budapest 2002.
- UNESCO *World Heritage* (2005) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Durban 2005.
- UNESCO *World Heritage* (2006) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Vilnius 2006.
- UNESCO *World Heritage* (2008) = UNESCO – World Heritage Committee, *Convention concerning the protection of the World cultural and natural heritage*, Quebec City 2008.
- UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo* (2003) = UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo: Protection and conservation of a multi-ethnic heritage in danger: Mission report*, 2003.
- UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo* (2004) = UNESCO, *Cultural Heritage in Kosovo: Protection and conservation of a multi-ethnic heritage in danger: Mission report*, 2004.
- Venice Charter* (1964) = *Venice Charter* (1964) of ICOMOS.
- Vojvodić, *On the Boundary among Worlds and Cultures* = D. Vojvodić, *On the Boundary among Worlds and Cultures – The Essence and Spaces of Serbian Medieval Art*, in: *Byzantine Heritage II*, 13–39.
- Vojvodić, *Newly discovered portraits* = D. Vojvodić, *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, *Зорпаф* 36 (2012) 143–155.
- Vojvodić, *Serbian Art* = D. Vojvodić, *Serbian Art from the beginning of the 14th century till the fall of the Nemanjić state*, in: *Byzantine Heritage II*, 271–297.
- Vukotić Lazar, *Beogradsko razdoblje* = M. Vukotić Lazar, *Beogradsko razdoblje arhitekta Nikole Dobrovića (1945–1967)*, Beograd 2002.
- Walter, *The Iconographical Sources* = Ch. Walter, *The Iconographical Sources for the Coronation of Milutin and Simonida at Gračanica*, in: *Византијска уметност*, 183–200.
- Washington Charter* (1987) = *Washington Charter on the Conservation of Historic Towns and Areas* (1987).
- Weitzmann et al., *The Icon* = K. Weitzmann et al., *The Icon*, New York 1982.

- Wratislaw-Mitrovic, Okunev, *La Dormition* = L. Wratislaw-Mitrovic, N. Okunev, *La Dormition de la Sainte Vierge dans la peinture médiévale orthodoxe*, *Byzantinoslavica* III/1 (1931) 134–173.
- Zečević, *Glass of Novo Brdo* = E. Zečević, *Glass of Novo Brdo and its significance in Late Medieval glass production*, in: *Annales du 18e congrès de l'association internationale pour l'histoire du verre*, ed. D. Ignatiadou, A. Antonaras, Thessaloniki 2012, 414–418.
- ZheltoV, *A Slavonic Translation* = M. Zheltov, *A Slavonic Translation of the Eucharistic Diataxis of Philotheos Kokkinos from a Lost Manuscript (Athos Agiou Pavlou 149)*, in: *ΤΟΧΟΤΗΣ: Studi per Stefano Parenti*, ed. D. Galadza, N. Glibetić, G. Radle, Grottaferata 2010, 345–359.
- Zirojević, *Posedi* = O. Zirojević, *Posedi manastira u Skadarskom sandžaku*, Novi Pazar 1999.
- Βαφειάδης, *Υστερη βυζαντινή ζωγραφική* = K. M. Βαφειάδης, *Υστερη βυζαντινή ζωγραφική. Χώρος και μορφή στην τέχνη της Κωνσταντινουπόλεως 1150–1450*, Αθήνα 2015.
- Βοκοτόπουλος, *Βυζαντινές εικόνες* = Π. Βοκοτόπουλος, *Βυζαντινές εικόνες*, Αθήνα 1995.
- Η Βλαχέρνα της Άρτας* = *Η Βλαχέρνα της Άρτας*, ed. B. N. Παπαδοπούλου, Άρτα 2015.
- Ζάρρας, *Η παλαιολόγεια εικόνα του Χριστού* = N. Ζάρρας, *Η παλαιολόγεια εικόνα του Χριστού εν δόξη με τους αποστόλους στο Μουσείο του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βενετίας*, ΔΧΑΕ 34 (2013) 239–252.
- Аксић, *Положај аутономних јокрајина* = С. Аксић, *Положај аутономних јокрајина у уставином систему СФРЈ*, Београд 1967.
- Андрејевић, *Прејиварања цркава у џамије* = А. Андрејевић, *Прејиварања цркава у џамије*, ЗМСЛУ 12 (1976) 98–117.
- Андрић, *Њејош* = И. Андрић, *Њејош као јурајични јунак Косовске мисли*, in: *idem*, *Умјетник и њејово дело*, Сабрана дела Иве Андрића 13, Београд 1981.
- Антонијевић, *Албански злочини наг Србима* = Н. Антонијевић, *Албански злочини наг Србима на Косову и Мејохији за време Друјој свејтској рајиа. Документии државне комисије за ујиврђивање злочина окујиајора и њихових јомајача*, Београд 2004.
- Антонијевић, *Рајини злочини* = Н. Антонијевић, *Рајини злочини на Косову и Мејохији 1941–1945*, Београд 2016 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Археолојиа Косова и Мејохије = *Археолојиа Косова и Мејохије. Зборник радова*, ed. А. Бачкалов, Београд 2007.
- Археолошко блајо Косова и Мејохије = *Археолошко блајо Косова и Мејохије: од неолијиа до раној средњеј века I* (Collection of papers), II (Catalogue), ed. Н. Тасић, Београд–Приштина 1998.
- Афанасьева, *Славянская литургия* = Т. И. Афанасьева, *Славянская литургия Преждеосвященных Даров XII–XV вв. Текстология и язык*, Санкт-Петербург, 2004.
- Бадић, *Краљева црква* = Г. Бадић, *Краљева црква у Сјуденици*, Београд 1987.
- Балабановић, *Конзервација живојиса* = П. Балабановић, *Конзервација живојиса доње цркве св. Димитрија у Појрађу код Пећи*, СКМ 4–5 (1968–1971) 437–439.
- Батавељић, *Крајиак јрејлед* = О. Батавељић, *Крајиак јрејлед рада Завода за зашјиију и научно јроучавање сјоменика кулјуре НР Срдије*, ЗССК 1/1 (1950) 202–207.
- Батаковић, *Анархија и јеноцид* = Д. Т. Батаковић, *Анархија и јеноцид наг Србима 1897–1912*, in: Самарцић et al., *Косово и Мејохија*, 249–280.
- Батаковић, *Косово и Мејохија* = Д. Т. Батаковић, *Косово и Мејохија у срјско-арбанашким односима*, Београд 2006.
- Батаковић, *Косово и Мејохија. Исијорија и идеолојиа* = Д. Т. Батаковић, *Косово и Мејохија. Исијорија и идеолојиа*, Београд–Ваљево–Србиње 1998.
- Батаковић, *Косово и Мејохија: исјоријско наслеђе* = Д. Т. Батаковић, *Косово и Мејохија: исјоријско наслеђе и јеојолијичка ојраничења*, in: *Косово и Мејохија – изазови и одјовори: зборник радова са окујлој сјола Гејојолијичка судјина Косова и Мејохије*, Београд 1997, 361–387.
- Батаковић, *Од срјске револуције* = Д. Т. Батаковић, *Од срјске револуције до исјочне кризе: 1804–1875*, in: Самарцић et al., *Косово и Мејохија*, 171–208.
- Батаковић, *Ослодођење Косова и Мејохије* = Д. Т. Батаковић, *Ослодођење Косова и Мејохије*, in: Самарцић et al., *Косово и Мејохија*, 281–300.
- Батаковић, *Улазак у сферу евројској инјересовања* = Д. Батаковић, *Улазак у сферу евројској инјересовања*, in: Р. Самарцић et al, *Косово и Мејохија*, 209–247.
- Бачкалов, *Археолошка исјираживања* = А. Бачкалов, *Археолошка исјираживања средњовековних локалјијетиа на Косову и Мејохији*, in: *Археолојиа Косова и Мејохије*, 119–128.
- Бачкалов, *Кулине на Ибру* = А. Бачкалов, *Кулине на Ибру – средњовековна црква и некройола*, Косовско-метохијски зборник 3 (2005) 107–115.
- Биговић, *Од Свечовека до Бојочовека* = Р. Биговић, *Од Свечовека до Бојочовека. Хришћанска философија владије Николоја Велимировића*, Београд 1998.
- Бикић, *Прилој кулјурној сјрајиијрафији* = В. Бикић, *Прилој кулјурној сјрајиијрафији манасјира Свејих арханђела код Призрена*, Стариар 47 (1996) 279–286.
- Бикић, *Прсјење из Бањске* = В. Бикић, *Прсјење из Бањске: идентјификација и умјетничко-занайски конјекст*, Саопштења 48 (2016) 79–89.
- Благојевић, *Архиејиској Сава – вожд ојачасјива* = М. Благојевић, *Архиејиској Сава – вожд ојачасјива*, in: *idem*,

- Немањићи и Лазаревићи и српска средњовековна државност, Београд 2004, 101–113.
- Благојевић, *О националним и државним интересима* = М. Благојевић, *О националним и државним интересима у делима Доментијана – Срби изабрани народ*, ИГ 1–2 (1994) 15–28.
- Благојевић, *Поседи манастира Хиландара* = М. Благојевић, *Поседи манастира Хиландара на Косову и Метихији (XII–XV век)*, Београд 2006.
- Благојевић, *Српска административна јодела* = М. Благојевић, *Српска административна јодела Косова и Метихије у XII веку*, in: *Срби на Косову и Метихији*, ed. С. Карамата, Ч. Оцић, Научни скупови САНУ СХП, Одељење друштвених наука 26, Београд 2006, 125–138.
- Благојевић, *Теријорије кнеза Лазара* = М. Благојевић, *Теријорије кнеза Лазара на Косову и Метихији*, in: *Косово и Метихија – прошлости, садашњости, будућности*, Научни скупови САНУ СХУ, Одељење друштвених наука 28, Београд 2007, 5–18.
- Благојевић, *Хиландарски поседи* = М. Благојевић, *Хиландарски поседи на Косову и Метихији (XII–XV век)*, Хиландарски зборник 12 (2008) 11–34.
- Богдановић, *Инвентар ћирилских рукописа* = Д. Богдановић, *Инвентар ћирилских рукописа у Југославији (XI–XVII века)*, Београд 1982.
- Богдановић, *Историја стваре српске књижевности* = Д. Богдановић, *Историја стваре српске књижевности*, Београд 1980 (1991²).
- Богдановић, *Катаога ћирилских рукописа* = Д. Богдановић, *Катаога ћирилских рукописа манастира Хиландара*, Београд 1978.
- Богдановић, *Књига о Косову* (1990) = Д. Богдановић, *Књига о Косову*, Београд 1990.
- Богдановић, *Књига о Косову* = Д. Богдановић, *Књига о Косову*, Београд 1986.
- Богдановић, *Смисао Раванице* = Д. Богдановић, *Смисао Раванице*, in: *Манастир Раваница*, 9–17.
- Божиновић, *Вавић, Сукова времена* = Б. Божиновић, М. Вавић, *Сукова времена на Косову и Метихији, квислинзи и лабораторија у Другом светском рату*, Београд 1991.
- Бој на Косову* = *Бој на Косову, стварија и новија сазнања*, ed. Р. Михаљчић, Београд 1992.
- Борозан (Ђ.), *Велика Алданија* = Ђ. Борозан, *Велика Алданија, јоријекло – идеје – пракса*, Београд 1995.
- Бошковић, *VII. Извештаји* = Ђ. Бошковић, *VII. Извештаји о проучавању сјоменика*, Годишњак СКА 37 (1928) 209–218.
- Бошковић, *Археолошка истраживања* = Ђ. Бошковић, *Археолошка истраживања Новог Брда*, in: *Велика археолошка налазишта у Србији*, ed. Д. Вученов, Београд 1974, 99–117.
- Бошковић, *Архитектонски извештаји 1* = Ђ. Бошковић, *Архитектонски извештаји 1. Осигуравање Пећке патријаршије*, ГСНД 11 (1932) 212–215.
- Бошковић, *Белешке* = Ђ. Бошковић, *Белешке са путовања*, Старинар 7 (1932) 88–129.
- Бошковић, *Значај сјоменика* = Ђ. Бошковић, *Значај сјоменика наше стваре архитектуре*, Уметнички преглед 3 (децембар 1937) 67–71.
- Бошковић, *Извештај* = Ђ. Бошковић, *Извештај и крајке белешке са путовања В. Јужна Србија I. Околина Косовске Митровице*, Старинар 6 (1931) 140–189.
- Бошковић, *Комисија* = Ђ. Бошковић, *Комисија за чување ствари сјоменика*, Југословенски историски часопис 5/1–2 (1939) 366–371.
- Бошковић, *О сликаној декорацији* = Ђ. Бошковић, *О сликаној декорацији на фасадама Пећке патријаршије*, Старинар 18 (1967) 91–102.
- Бошковић, *Осигуравање* = Ђ. Бошковић, *Осигуравање пећке патријаршије*, СКГ 34/6 (16. новембар 1931) 438–442.
- Бошковић, *Осигуравање и ресторација* = Ђ. Бошковић, *Осигуравање и ресторација цркве манастира Св. Патријаршије у Пећи*, Старинар 8–9 (1933–1934) 90–165.
- Бошковић, *Правне одредбе* = Ђ. Бошковић, *Сјоменици прошлости и њихово обезбеђивање I. Правне одредбе и организација*, СКГ 38/5 (1. март 1933) 373–380.
- Бошковић, *Прва сојствена искуства* = Ђ. Бошковић, *Прва сојствена искуства, проблеми перспективе*, in: *Сећања конзервативора*, ed. Р. Станић, Београд 1982, 15–27.
- Бошковић, *Пред радом* = Ђ. Бошковић, *Пред радом на осигуравању Бањске*, Старинар 13 (1938) 214–229.
- Бошковић, *Проблем* = Ђ. Бошковић, *Проблем српске средњовековне архитектуре. Пићање нартекса и екснартекса. Скица за једно истраживање*, СКГ 42/1 (1. мај 1934) 47–52.
- Бошковић, *Рад на ресторисању* (1931) = Ђ. Бошковић, *Рад на ресторисању, конзервирању и проучавању средњовековних сјоменика*, Годишњак СКА 39 (1931) 217–237.
- Бошковић, *Рад на ресторисању* (1932) = Ђ. Бошковић, *Рад на ресторисању, конзервирању и проучавању средњовековних сјоменика*, Годишњак СКА 40 (1932) 255–261.
- Бошковић, *Рушевине Св. Николе* = Ђ. Бошковић, *Рушевине Св. Николе у комплексу грађевина манастира Св. Арханђела код Призрена*, ГСНД 11 (1932) 231–233.
- Бошковић, *Сјоменици прошлости I* = Ђ. Бошковић, *Сјоменици прошлости и њихово обезбеђивање I. Правне одредбе и организација*, СКГ 38/5 (1. март 1933) 373–380.
- Бошковић, *Сјоменици прошлости III* = Ђ. Бошковић, *Сјоменици прошлости и њихово обезбеђивање III. Рад на њиховом осигурању у нашој земљи*, СКГ 38/7 (1. април 1933) 533–544.
- Бошковић, *Ствање средњовековних сјоменика* = Ђ. Бошковић, *Ствање средњовековних сјоменика у југозападној Србији, Космету и североисточном делу Црне Горе*, Музеји 1 (1948) 96–105.
- Бошковић, Љубинковић, *Исписница Пејтра Коришког* = Ђ. Бошковић, Р. Љубинковић, *Исписница Пејтра Коришког. Историја и живопис*, Старинар 7–8 (1956–1957) 93–112.

- Бошковић, Петковић, *Манастир Дечани* = Ђ. Бошковић, В. Р. Петковић, *Манастир Дечани I–II*, Београд 1941.
- Бргуљан, *Извори* = В. Бргуљан, *Извори сјоменичкој йрава у Јујославији*, Београд 2000.
- Бргуљан, *Сјоменичко йраво* = В. Бргуљан, *Сјоменичко йраво*, Београд 2006.
- Бргуљан, *Уредба о зашћији* = В. Бргуљан, *Уредба о зашћији сјоменика древносћи од 1844*, ГДКС 18 (1994) 13–14.
- Бреје, *Срјске цркве* = Л. Бреје, *Срјске цркве и романска уметносћ*, *Старинар* 1 (1922) 33–46.
- Бркић, *Ћивојти Срба свејшћелъа* = А. Бркић, *Ћивојти Срба свејшћелъа йод сводовима цркава Пећке йајријаршије*, Београд 1964.
- Бубало, *Један незайажен извор* = Ђ. Бубало, *Један незайажен извор о Косовској дци*, *Војноисторијски гласник* 2 (2015) 33–53.
- Бубало, *О йрейисима* = Ђ. Бубало, *О йрейисима йовеље краља Уроша I, храму Свејшћи Николе у Хвосну (1276/77). Прилој йознавању настјанка збирке *Мопитента Serbia* Франца Миклошича*, *ССА* 3 (2004) 169–183.
- Бубало, *Срјска земља и йоморска* = Ђ. Бубало, *Срјска земља и йоморска у доба владавине Немањића I. Од Садора у Расу до Сабора у Дежеву*, Београд 2016.
- Булатовић, *Башиинсћиво* = Д. Булатовић, *Башиинсћиво или о незаборављању*, *Крушевачки зборник* 11 (2005) 7–20.
- Вајцман et al., *Иконе* = К. Вајцман и др. *Иконе*, Београд 1983.
- Васић, *Архиејсской Данило II* = М. Васић, *Архиејсской Данило II – монах и уметник*, *ПКЈИФ* 6/2 (1926) 231–264.
- Васић, *Жича и Лазарица* = М. Васић, *Жича и Лазарица. Сћудје из срјске уметносћи средњеј века*, Београд 1928.
- Велики рај Србије* = *Велики рај Србије за ослобођење и уједињење Срба, Хрвајта и Словенаца*, књ. XIII–XIV, Београд 1928.
- Велимировић, *Васојевићи* = М. Велимировић, *Васојевићи, Полимље, Мешохија*, *Годишњица Николе Чупића* 18 (1898) 53–189.
- Веселиновић, *Кроз Косово* = М. В. Веселиновић, *Кроз Косово*, *Годишњица Николе Чупића* 14 (1894) 298–350.
- Веселиновић, *Поїлед* = М. В. Веселиновић, *Поїлед кроз Косово*, Приштина 2007.
- Видовић, *Њејош и Косовски завей* = Ж. Видовић, *Њејош и Косовски завей у новом веку*, Београд 2013.
- Видовић, *Православна идеја* = Ж. Видовић, *Православна идеја нације и верносћ Свејшћосавском завейу* in: idem, *Исћиорија и вера*, Београд 2009, 43–48.
- Видовић, *Срјски завей* = Ж. Видовић, *Срјски завей*, in: idem, *Исћиорија и вера*, Београд 2009, 70–93.
- Визанћијско наслеђе* = *Визанћијско наслеђе и срјска уметносћ I–III*, ed. Д. Поповић, Д. Војводић, Београд 2016; *I. Процеси визанћинизације и срјска археолојија*, ed. В. Бикић; *II. Сакрална уметносћ срјских земаља у средњем веку*, ed. Д. Војводић, Д. Поповић; *III. Замисљање йрошлосћи и рецејија средњеј века у срјској уметносћи XVIII–XXI века*, ed. Л. Мереник, В. Симић, И. Борозан.
- Визанћијска уметносћ* = *Визанћијска уметносћ йочейком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978.
- Винавер, *Умесћо йредјовора* = С. Винавер, *Умесћо йредјовора*, in: *Срјске народне йесме ейске*, антологија Војислава М. Јовановића, Београд 1979, 5–27.
- Војводић (Д.), *Бојородичина икона* = Д. Војводић, *Бојородичина икона из цркве Свејшћи Николе Рајковој и йишћање сликарских радионица средњовековној Призрена*, *Зограф* 40 (2016) 95–116.
- Војводић (Д.), *Жича и Пећ* = Д. Војводић, *Жича и Пећ. Прилој размајрању сличносћи два йројрама зидној сликарсћива*, *Саопштења* 43 (2011) 31–47.
- Војводић (Д.), *Идејне основе* = Д. И. Војводић, *Идејне основе срјске владарске слике у средњем веку*, Београд 2006 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Војводић (Д.), *„Обавијен земаљском сликом“* = Д. Војводић, *„Обавијен земаљском сликом“. О йредсћавама визанћијских и срјских средњовековних владара у йроскинези*, *Црквене студије* 4 (2007) 379–401.
- Војводић (Д.), *Од хоризонћалне ка врећикалној йенеалошкој слици Немањића* = Д. Војводић, *Од хоризонћалне ка врећикалној йенеалошкој слици Немањића*, *ЗРВИ* 44/1 (2007) 295–312.
- Војводић (Д.), *Порћреји владара, црквених достјојансћвеника и йлемића* = Д. Војводић, *Порћреји владара, црквених достјојансћвеника и йлемића у наосу и йријраји*, in: *Зидно сликарсћиво манастира Дечана*, 265–299.
- Војводић (Д.), *Слика свејшћовне и духовне власћи* = Д. Војводић, *Слика свејшћовне и духовне власћи у срјској средњовековној уметносћи*, *ЗМСЛУ* 38 (2010) 35–78.
- Војводић (Д.), *Срјски власћеоски йорћреји* = Д. Војводић, *Срјски власћеоски йорћреји и кћијорски најћииси у Бојородичиној цркви у Вајанешу*, *Косовско-метохијски зборник* 5 (2013) 1–23.
- Војводић, Павловић, *Црква „Тамница“ код Ајноваца* = Д. Војводић, Д. Павловић, *Црква „Тамница“ код Ајноваца у йозном средњем веку*, *Косовско-метохијски зборник* 6 (2015) 9–63.
- Војводић (М.), *Међународне димензије* = М. Војводић, *Међународне димензије йрославе йейсћиојодишњице Косовске дшћке у Србији 1889. йодине*, in: idem, *Пућеви срјске дшћломайије: Оїледи о сћољној йолийици Србије у XIX и XX веку*, Београд 1998, 36–50.
- Војводић (М.), *Само својим йућем* = М. Војводић, *Само својим йућем: Сћојан Новаковић у скуйшћинском и јавном живију Србије 1905–1915*, Београд 2015.
- Војводић (М.), *Србија* = М. Војводић, *Србија и Балканско йишћање (1875–1914)*, Нови Сад 2000.
- Војводић (М.), *Србија у међународним односима* = М. Војводић, *Србија у међународним односима крајем XIX и йочейком XX века*, Београд 1988.

- Војводић (М.), *Сйојан Новаковић* = М. Војводић, *Сйојан Новаковић – у служби државних и националних инћереса*, Београд 2012.
- Вранићи, *Кулћурно-истћоријско блаћо Пришћине* = Б. Вранићи, *Кулћурно-истћоријско блаћо Пришћине и околине*, Јединство (14–15. 3. 1998) (недељни културни додатак).
- Вранићи, *Осврћ на архћиекћуру града Пришћине* = Б. Вранићи, *Осврћ на архћиекћуру града Пришћине. Доминација необичних граћевина*, Јединство (7–8. 2. 1998), (недељни културни додатак).
- Вујовић, *Умећностћ обновљене Срдије* = Б. Вујовић, *Умећностћ обновљене Срдије 1791–1848*, Београд 1986.
- Вујовић, Вуковић, *Једно нећознаћо сведочанствћо* = М. Вујовић, Ј. Вуковић, *Једно нећознаћо сведочанствћо из раћине 1915. ћодине: ћрво искојаванће манасћира Бањске*, Весник Војног музеја 43 (2016) 39–51.
- Вукановић, *Сћудије из Балканскоћ фолклора* = Т. Вукановић, *Сћудије из Балканскоћ фолклора III. Мијачко дуборезбарствћо*, Врањски гласник 7 (1971) 204–269.
- Вукашиновић, *Краћки ћрећлед* = В. Вукашиновић, *Краћки ћрећлед развоја лићурћискоћ живоћа Срћске Архиепископћине од XIII до XVII века*, in: idem, *Свещћена и духовна ћрћеза. Оћледи из срћске лићурћиске ћеолоћије и ћраксе; XIII–XXI век*, Београд 2016, 52–67.
- Вукашиновић, *Лићурћичка анализа* = В. Вукашиновић, *Лићурћичка анализа служадника рукописне збирке манасћира Хиландара на ћ примеру Тројара ћрећећ часа од 15. до 17. века*, Црквене студије 11 (2014) 601–616.
- Вукашиновић, *Рукописни ћредлошици* = В. Вукашиновић, *Рукописни ћредлошици ћрвих шћамћаних срћских служадника у манускрипћиној здирици манасћира Високи Дечани*, Црквене студије 9 (2012) 387–396 (= *Средњи век у срћској науци, истћорији, књижевностћи и умећностћи IV*, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2013, 97–109).
- Вукашиновић, *Срћска лићурћиска ћракса XIII века* = В. Вукашиновић, *Срћска лићурћиска ћракса XIII века*, in: *Ђурћеви сћућови и Будимљанска ећархија. Зборник радова*, ed. М. Радујко, Беране–Београд, 2011, 231–247.
- Вукашиновић, *Срћски рукописни служадници* = В. Вукашиновић, *Срћски рукописни служадници XIV и XV века – извори за реконстврукцију архћiereјскоћ ћоследованћа Свещће лићурћије у средњовековној Срдији*, in: idem, *Свещћена и духовна ћрћеза. Оћледи из срћске лићурћиске ћеолоћије и ћраксе; XIII–XXI век*, Београд 2016, 27–40.
- Вукашиновић, *Теолошко ћумачеће чина освећенћа* = В. Вукашиновић, *Теолошко ћумачеће чина освећенћа лићурћискоћ ћростћора код Срба у XIII и XIV веку*, in: *Манасћир Сћуденица*, 237–252.
- Вукашиновић, *Тројар Трећећ часа* = В. Вукашиновић, *Тројар Трећећ часа у лићурћијама рукописноћ служадника из XVI века (№ 80) из диблицћекке манасћира Пећке ћаћирћаршије*, in: *Манасћир Каленић: у сусрећ шестћој сћоћодшћици*, ed. Ј. Калић, Београд – Крагујевац 2009, 187–204.
- Вукотић Лазар, *Делайностћ архћиекћие Николе Добровића* = М. Вукотић Лазар, *Делайностћ архћиекћие Николе Добровића на Косову и Мећохији шездесетћих ћодина XX века*, in: *Косово и Мећохија у цивилизацијским ћоковима III*, ed. М. Атлагић, Косовска Митровица 2010, 575–586.
- Вучетић, *Крв и сузе* = Н. Вучетић, *Крв и сузе за ујединеће*, Београд 1924.
- Габелић, *Једна локална сликарска радионица* = С. Габелић, *Једна локална сликарска радионица из средине XIV века. Дечани – Лесново – Марков манасћир – Челоек*, in: *Дечани и визанћијска умећностћ*, 367–378.
- Габелић, *Челоек* = С. Габелић, *Челоек. Црква Св. Николе (XIV и XIX век)*, Београд 2017.
- Гавриловић, *Зидно сликарствћо* = А. Ђ. Гавриловић, *Зидно сликарствћо цркве Боћородице Одићићрије у Пећи*, Београд 2013 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Гарашанин, *Роћово „Фуше“*, Ђаковица = М. Гарашанин, *Роћово „Фуше“, Ђаковица – ћраистћоријска некрћола са хумкама*, Археолошки преглед 8 (1966) 40–42.
- Гарић, *Конзерваћорско-ресћаураћорски радови* = З. Гарић, *Конзерваћорско-ресћаураћорски радови на манасћиру Свещћоћ Марка Коршикоћ у селу Кабаши*, ГДКС 18 (1994) 131–133.
- Гарић, *Обнова манасћира* = З. Гарић, *Обнова манасћира Свещћих арханћела*, ГДКС 21 (1997) 77–78.
- Гарић, *Обнова сћоменичкоћ наслећа* = З. Гарић, *Обнова сћоменичкоћ наслећа на Косову и Мећохији*, ГДКС 30 (2006) 24–28.
- Гаталовић, *Косово и Мећохија* = М. Гаталовић, *Косово и Мећохија у државној ћолићици Јућославије 1958–1965*, Београд 2016.
- Гергова, *Култћт кћм св. крал Милутин* = И. Гергова, *Култћт кћм св. крал Милутин „Софийски“ в Бћлгария*, in: *Манасћир Бањска*, 249–265.
- Гильфердинг, *Пућовање* = А. Ф. Гильфердинг, *Пућовање ћо Херцеговини, Босни и Сћарој Срдији*, Сарајево 1972 (= А. Гильфердинг, *Собрание сочинений III. Босния, Герцеговина и Старая Сербия*, Санкт-Петербург 1873).
- Гојковић, Лукић, *Реконстврукција средњовековноћ мостћа* = М. Гојковић, М. Лукић, *Реконстврукција средњовековноћ мостћа ћреко Бистћрице код Призрена*, СКМ 6–7 (1972–1973) 161–174.
- Гопчевић, *Сћара Срдија* = С. Гопчевић, *Сћара Срдија и Македонија*, Београд 1890.
- Градови и насеља* = *Градови и насеља у Срдији*, ed. М. Митровић, Београд 1953.
- Гргури, *Сликарско-конзерваћорски радови* = А. Гргури, *Сликарско-конзерваћорски радови у манасћиру Грачаници изведени 1971 ћодине*, СКМ 6–7 (1972–1973) 191–198.
- Грићорије Цамдлак. Књижевни рад у Срдији* = Грићорије Цамдлак. *Књижевни рад у Срдији*, ed. Д. Петровић, Београд 1989.

- Грипић, *Манастир Св. Тројице* = В. Грипић, *Манастир Св. Тројице у призренском округу*, Годишњица Николе Чупића 28 (1909) 173–183.
- Грковић-Мејдор, *Скријпторије и штамарије* = Ј. Грковић-Мејдор, *Скријпторије и штамарије код Срба у средњем веку*, ЛМС 488/5 (2011) 925–940.
- Грозданов, *Живойисој* = Ц. Грозданов, *Живойисој на охридској архиепископији*, *Студије*, Скопје 2007.
- Грујић, *Ошкочавање Светих Арханђела код Призрена* = Р. Грујић, *Ошкочавање Светих Арханђела код Призрена (прелиминарни извештај)*, ГСНД 3/1 (1928) 239–274.
- Грујић, *Писма њећских њајријараха* = Р. Грујић, *Писма њећских њајријараха из грујој и њрећеј деценија XVIII века*, ССКА 51 (1913) 105–144.
- Грујић, *Хвосјански ѡјр* = Р. Грујић, *Хвосјански ѡјр и нерески ѡрјнос*, *Старинар* 5 (1928–1930) 12–19.
- Давидов, *Срјска графика* = Д. Давидов, *Срјска графика XVIII века*, Београд 2006.
- Давидов Темерински, *Црква Ваведња Бојородице* = А. Давидов Темерински, *Црква Ваведња Бојородице у Лиљану*, Београд 2014.
- Данило Друји. *Живойи* = Данило Друји. *Живойи краљева и архиепискоја срјских, Службе*, ed. Г. Мак Данијел, Д. Петровић, Београд 1988.
- Данилови настјављачи = Данилови настјављачи. *Данилов Ученик, груји настјављачи Даниловој зборника*, ed. Г. Мак Данијел, Београд 1989.
- Дероко, *Бањска* = А. Дероко, *Бањска*, *Старинар* 6 (1931) 107–109.
- Дероко, *Поводом једној S.O.S айела* = А. Дероко, *Поводом једној S.O.S айела још од ѡре двадесетј јодина*, *Мисао* 12/3 (1. јун 1923) 838–842.
- Дероко, *Скулпјура Мајере Божје* = А. Дероко, *Скулпјура Мајере Божје у Соколици*, *Покрет* 1/8 (22. март 1924) 119–121.
- Дероко, *Црква манастира Дечани* = А. Дероко, *Црква манастира Дечани*, ГСНД 12 (1933) 135–146.
- Десјој Сјефан Лазаревић. *Књижевни радови* = Десјој Сјефан Лазаревић. *Књижевни радови*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1979.
- Дечани и византјјска уметност = Дечани и византјјска уметност срединој XIV века, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989.
- Дечани у свейлу археографских истјраживања = Дечани у свейлу археографских истјраживања, ed. Татјана Суботин-Голубовић, Београд 2012.
- Димитријевић, *Један наш ѡрјовачки дневник* = Ст. М. Димитријевић, *Један наш ѡрјовачки дневник из XVIII века*, in: *Зборник за историју Јужне Србије и суседних обласји* I, Скопље 1936, 355–388.
- Димитријевић, *Сукоби око Устјава* = В. Димитријевић, *Сукоби око Устјава из 1974*, in: *Срјска стјрана рајша. Траума и катјарза у истјоријском ѡамћењу*, Београд 1996, 447–471.
- Димић, *Србија у Јујославији* = Љ. Димић, *Србија у Јујославији. Истјорија срјске државности* III, Београд 2001.
- Документји = *Документји о Косову и Мејохији*, Београд 2002.
- Доментјјјан. *Живойј Свејоја Симеуна и Свејоја Саве* = Доментјјјан. *Живойј Свејоја Симеуна и Свејоја Саве*, ed. Ђ. Даничић, Београд 1865.
- Дрча, *Сима Чемерикић* = Н. Дрча, *Сима Чемерикић (1906–1973)*, каталог изложбе, Ниш 1997, 6–11.
- Дурковић-Јакшић, *Сјасавање мошјију* = Љ. Дурковић-Јакшић, *Сјасавање мошјију срјских свейшјјеља кнеза Лазара, цара Уроша и Сјевана Шшиљановића ѡреносом из фрушкојорских манастјира у Бојрад 1942. јодине*, in: *Манастјир Равањска*, 215–228.
- Ђаковић, *Сукоби на Косову* = С. Ђаковић, *Сукоби на Косову*, Београд 1986.
- Ђорђевић (И.), *Зидно сликарсјво срјске власјеле* = И. М. Ђорђевић, *Зидно сликарсјво срјске власјеле у доба Немањића*, Београд 1994.
- Ђорђевић (И.), *О ѡрводитјном изјледу* = И. М. Ђорђевић, *О ѡрводитјном изјледу срјске иконе свейој Николе у Барију*, ЗФФ 14 (1989) 111–122.
- Ђорђевић (И.), *Сјари и Нови завей* = И. М. Ђорђевић, *Сјари и Нови завей на улазу у Бојородицу Љевшику*, in: *idem, Стјудије срјске средњовековне уметности*, ed. Д. Војводић, М. Марковић, Београд 2008, 3–14.
- Ђорђевић (М.), *Ослободилачки рај* = М. Ђорђевић, *Ослободилачки рај срјских усјаника 1804–1806*, Београд 1967.
- Ђоровић-Љубинковић, *Средњовековни дуборез* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Средњовековни дуборез у истјочним обласјима Јујославије*, Београд 1965.
- Ђурић, *Византјјске фреске* = В. Ј. Ђурић, *Византјјске фреске у Јујославији*, Београд 1974.
- Ђурић, *Дубровчаки градишјели* = В. Ј. Ђурић, *Дубровчаки градишјели у Србији средњеј века*, ЗМСЛУ 3 (1967) 87–104.
- Ђурић, *Живойис истјоснице Пејтра Коришкој* = В. Ј. Ђурић, *Најстјарији живойис истјоснице ѡустјиножјијеља Пејтра Коришкој*, ЗРВИ 5 (1958) 173–202.
- Ђурић, *Икона о хиројонији* = В. Ј. Ђурић, *Икона о хиројонији грачаничкој мшјројолиши Никанора*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 297–317.
- Ђурић, *Икона свейој краља* = В. Ј. Ђурић, *Икона свейој краља Сјефана Дечанској*, Београд 1985.
- Ђурић, *Једна сликарска радионица* = В. Ј. Ђурић, *Једна сликарска радионица у Србији XIII века. Бојородица Љевшика – Николча – Морача*, *Старинар* 12 (1961) 63–76.
- Ђурић, *Настјанак градишјелској сјила Моравске школе* = В. Ј. Ђурић, *Настјанак градишјелској сјила Моравске школе*.

- Фасаде, сисџем декорације, ѿласџика*, ЗМСЛУ 1 (1965) 35–65.
- Ђурић, *Нејознаџи сјоменици* = В. Ј. Ђурић, *Нејознаџи сјоменици средњовековној сликарсџива у Мејџохији I*, СКМ 2–3, Пришџина 1963, 61–89.
- Ђурић, Бабић-Ђорђевић, *Срџска умејносџи у средњем веку* = В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Срџска умејносџи у средњем веку I–II*, Београд 1997.
- Ђурић, Ђирковић, Кораћ, *Пећка ѿаџријаршија* = В. Ј. Ђурић, С. Ђирковић, В. Кораћ, *Пећка ѿаџријаршија*, Београд 1990.
- Ђурић (В. М.), *Белешке* = В. М. Ђурић, *Белешке*, in: *Анџолоџија народних јуначких ѿесама*, Београд 1987, 689–728.
- Ђурић (В. М.), *Срџскохрваџска народна еџика* = В. М. Ђурић, *Срџскохрваџска народна еџика*, in: *Анџолоџија народних јуначких ѿесама*, Београд 1987, 9–159.
- Ђурић (М. Н.), *Видовданска еџика* = М. Н. Ђурић, *Видовданска еџика*, Загреб 1914.
- Ђурић Мишина, *Герман Ђорић* = В. Ђурић Мишина, *Герман Ђорић – ѿаџријарх у одездоженом времењу 1*, Београд 2012.
- Екмечић, *Дуџо креџање* = М. Екмечић, *Дуџо креџање између клања и орања. Исџорија Срба у новом веку (1492–1992)*, Београд 2011.
- Екмечић, *Раџни циљеви* = М. Екмечић, *Раџни циљеви Србије 1914*, Београд 1973.
- Екмечић, *Сџварање Јуџославије* = М. Екмечић, *Сџварање Јуџославије 1790–1918 I–II*, Београд 1989.
- Епископ рашко-призренски Павле, *Извешџаји* = Епископ рашко-призренски Павле, *Извешџаји са расџеџој Косова Свеџом Архијерејском Синоду за Свеџи Архијерејски Сабор Срџске ѿравославне цркве 1957–1990*, Београд 2013.
- Желтов, *Состав чинов* = М. Желтов, *Состав чинов обрученя и венчания в древнейших славянских рукописях*, Древняя Русь. Вопросы медиевистики 37 (2009) 41–42.
- Женарју, *Зидно сликарсџиво у цркви Свеџе Пеџке* = И. Женарју Рајовић, *Зидно сликарсџиво у цркви Свеџе Пеџке у селу Сџража код Гњилана*, Башџина 35 (2013) 315–343.
- Женарју, *Зидно сликарсџиво у цркви Усџења Боџородице* = И. С. Женарју, *Зидно сликарсџиво у цркви Усџења Боџородице у селу Доње Кормињане*, Башџина 37 (2014) 281–305.
- Женарју, *Изџрадња и оџремање Цркве Свеџој Саве* = И. Женарју, *Изџрадња и оџремање Цркве Свеџој Саве у Косовској Миџровици (1896–1913)*, Башџина 34 (2013) 393–417.
- Женарју, *Сјомен-храм* = И. Женарју, *Сјомен-храм Свеџој арханџела Михаила у Шџимљу*, Лесковачки зборник 53 (2013) 277–292.
- Женарју, *Црква Свеџој Илије* = И. Женарју, *Црква Свеџој Илије у Вучиџрну*, Башџина 33 (2012) 383–411.
- Женарју Рајовић, *Зидно сликарсџиво у цркви Свеџој Георџија* = И. Женарју Рајовић, *Зидно сликарсџиво у цркви Свеџој Георџија у Сџанишору код Гњилана*, ПАТРИМОНИУМ.МК 14 (2016) 285–298.
- Женарју Рајовић, *Црквена умејносџи XIX века* = И. Женарју Рајовић, *Црквена умејносџи XIX века у Раџко-ѿризренској еџархији (1839–1912)*, Лепосавић–Пришџина 2016.
- Живковић, *Конзерваџија и ресџаураџија* = Б. Живковић, *Конзерваџија и ресџаураџија оџшећених фресака у цркви Боџородице Љевишке у Призрену*, СКМ 6–7 (1972–1973) 229–236.
- Задужбине и дарови* = Косово и Мејџохија. *Задужбине и дарови*, каталог изложбе, ed. Б. Борић-Брешковић, Београд 2013.
- Задужбине Косова* = *Задужбине Косова. Сјоменици и знамења срџској народа*, ed. А. Јевџић, Призрен–Београд 1987.
- Зайиси и најџйиси* = Љ. Стојановић, *Сџари срџски зайиси и најџйиси I–VI*, Београд 1902–1926 (reprint 1982–1983).
- Зайисници* = *Зайисници са седница делеџације Краљевине СХС на Мировној конференцији у Паризу 1919–1920*, ed. Б. Кризман, Б. Храбак, Београд 1960.
- Зарић, *Посџавка ризнице* = Р. Зарић, *Посџавка ризнице у Пећкој ѿаџријаршији*, ГДКС 14 (1990) 98–100.
- Зарић, *Фреске у средњем ѿравеју* = Р. Зарић, *Фреске у средњем ѿравеју цркве Свеџих аџосџола у Пећи*, Саопшћења 25 (1993) 55–70.
- Зарковић, *О јужним ѿраницама Србије* = Б. Зарковић, *О јужним ѿраницама Србије у време владавине Сџефана Немање*, Башџина 23 (2007) 209–223.
- Зборник средњовековних ћириличких ѿовеља и ѿисама* = *Зборник средњовековних ћириличких ѿовеља и ѿисама Србије, Босне и Дубровника I*. 1186–1321, ed. В. Мошин, С. Ђирковић, Д. Синдик, Београд 2011.
- Здравковић, *Искоџавања на Новом Брду* = И. Здравковић, *Искоџавања на Новом Брду 1955. Рад на конзерваџији ѿврђаве и „Саџке цркве“*, Старинар 7–8 (1956–1957) 341–348.
- Здравковић, *Исџраживање осџаџака* = И. Здравковић, *Исџраживање осџаџака дворца у Брњаџима, Риднику и у Некудуму и неких сјоменика у њиховој околини*, ЗЗСК 17 (1966) 65–74.
- Здравковић, *Први Пројекџ Закона* = И. Здравковић, *Први Пројекџ Закона о чувању сјоменика и сџарина у Срџији*, ЗНМ 4 (1964) 117–123.
- Здравковић, *Прилози* = И. Здравковић, *Прилози за ѿроучавање дворца и друџих сјоменика кулџуре у средњовековној Срџији (Сврчин–Пауни–Неродимље–Дежева)*, ЗЗСК 16 (1965) 143–156.
- Здравковић, *Резулџаџи конзерваџијорских исџиџивања* = И. Здравковић, *Резулџаџи конзерваџијорских исџиџивања и радова на ѿраду Звечану*, ЗЗСК 12 (1961) 83–104.
- Здравковић, *Средњовековни ѿрадови* = И. Здравковић, *Средњовековни ѿрадови и дворци на Косову*, Београд 1975.
- Здравковић, Јовановић, *Археолошко-конзерваџијорски радови* = И. Здравковић, В. Јовановић, *Археолошко-конзерваџијорски радови на ѿраду Звечану*, СКМ 1 (1961) 279–287.

- Зечевић, *Накић Новои Брда* = Е. Зечевић, *Накић Новои Брда из Археолошке збирке појзној средњеј века*, Београд 2006.
- Зечевић, Гајић, *Византијски предлозици* = Е. Зечевић, М. Гајић, *Византијски предлозици и стил појике – интернационалној срјској занайско-уметничкој израза*, in: *Византијско наслеђе I*, 175–183.
- Зидно сликарство манастира Дечана* = *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995.
- Зиројевић, *Вучићрнски и Призренски санџак* = О. Зиројевић, *Вучићрнски и Призренски санџак у време владавине Сулејмана Величанственој*, ИЧ 19 (1972) 263–275.
- Зиројевић, *Имање манастира Дечана* = О. Зиројевић, *Имање манастира Дечана у светлу турских појиса (1485–1582)*, in: *Дечани и Византијска уметност*, 407–413.
- Зиројевић, *Кроз новобрдске махале* = О. Зиројевић, *Кроз новобрдске махале 1664/65. године*, Мешовита грађа 20 (1990) 7–14.
- Зиројевић, *Први векови* = О. Зиројевић, *Први векови туђинске властии*, in: Самарџић et al., *Косово и Метихија*, 47–113.
- Зиројевић, *Турско војно уређење* = О. Зиројевић, *Турско војно уређење у Србији (1459–1683)*, Београд 1974.
- Зиројевић, *Цркве и манастири (1990)* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири у Призренском санџаку, Косовско-метохијски зборник 1 (1990)* 133–141.
- Зиројевић, *Цркве и манастири* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири на појручју Пећке пајријаршије до 1683. године*, Београд 1984.
- Знамениити Јевреји Србије: биографски лексикон*, ed. А. Гаон, Београд 2011.
- Иванишевић, *Развој хералдике* = В. Иванишевић, *Развој хералдике у средњовековној Србији*, ЗРВИ 41 (2004) 213–234.
- Ивановић, *Делатност Завода* = М. Ивановић, *Делатност Завода за заштитију и научно поучавање поменика културе Косова и Метихије у поју 1957. и 1958. године*, ЗССК 10 (1959) 355–357.
- Ивановић, *Икона Преображења* = М. Ивановић, *Икона Преображења у Будисавцима и кинијорски најијиси у Вајанешу и Св. Николи*, Саопштења 16 (1984) 187–198.
- Ивановић, *Исијоснице Уљарице* = М. Ивановић, *Исијоснице Уљарице и остијаци срјских цркава у сливу реке Мируше*, Саопштења 19 (1987) 199–211.
- Ивановић, *Конзервативорски радови* = М. Ивановић, *Конзервативорски радови на поменницима културе Косова и Метихије, обављени 1959 и 1960 године*, СКМ 1 (1961) 345–349.
- Ивановић, *Конзервативорски радови на Косову и Метихији* = М. Ивановић, *Конзервативорски радови на Косову и Метихији 1959–1961. године*, ЗССК 13 (1962) 205–208.
- Ивановић, *Конзервативорски радови на поменницима* = М. Ивановић, *Конзервативорски радови на поменницима културе Косова и Метихије у 1961. години*, СКМ 2–3 (1963) 257–267.
- Ивановић, *Љубижданска двојна икона* = М. Ивановић, *Љубижданска двојна икона са представама сусрећја Јоакима и Ане и Благовести*, Зограф 4 (1972) 19–23.
- Ивановић, *Метихија* = М. Ивановић, *Метихија, поменници и разарања*, Нови Сад – Београд 2013.
- Ивановић, *Најијис младој краља Марка* = М. Ивановић, *Најијис младој краља Марка са цркве св. Неђеље у Призрену*, Зограф 2 (1967) 20–21.
- Ивановић, *Најијис пајријарха Арсенија IV* = М. Ивановић, *Најијис пајријарха Арсенија IV Јовановића на надверју иконосијаса цркве св. Ајосијола у Пећкој пајријаршији*, ЗМСЛУ 13 (1977) 221–244.
- Ивановић, *Најијиси и орнаменти* = М. Ивановић, *Најијиси и орнаменти на надиродним пољочама, иконама и звонима срјских цркава на Косову и Метихији XIV–XIX/XX век*, Косовско-метохијски зборник 2 (1998) 13–35.
- Ивановић, *Неколико средњовековних поменника* = М. Ивановић, *Неколико средњовековних поменника Коршике Горе код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 310–322.
- Ивановић, *Остијаци цркве Ваведења Бојородице* = М. Ивановић, *Остијаци цркве Ваведења Бојородице у селу Пећани код Суве Реке*, Саопштења 20–21 (1988–1989) 187–195.
- Ивановић, *Прилози* = М. Ивановић, *Прилози о поменницима Метихије, Новобрдске Криве Реке, Сиринићке и Никишићке жује*, Саопштења 15 (1983) 195–220.
- Ивановић, *Стање неких поменника* = М. Ивановић, *Стање неких поменника на Косову и Метихији*, ГДКС 14 (1990) 15–17.
- Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима* = М. Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима*, СКМ 1 (1961) 113–144.
- Ивановић, *Цркве Велике Хоче* = М. Ивановић, *Цркве Велике Хоче*, in: *Велика Хоча – дисертација Метихије*, ed. М. Менковић, Београд 2003, 46–61.
- Ивановић, Пајкић, Лазовић, *Три Лонинове иконе* = М. Ивановић, П. Пајкић, Р. Лазовић, *Три Лонинове иконе из Велике Хоче*, Гласник Музеја Косова и Метохије 3 (1958) 196–207.
- Ивић, Грковић, *Дечанске хрисовуље* = П. Ивић, М. Грковић, *Дечанске хрисовуље*, Нови Сад 1976.
- Илири и Албанци* = *Илири и Албанци*, ed. М. Гарашанин, Научни скупови САНУ XXXIX, Одељење историјских наука 10, Београд 1988.
- Ищенко, *Огласительные поучения* = Д. С. Ищенко, *Огласительные поучения Феодора Студита в Византии и у Славян*, ВВ 40 (1979) 157–171.
- Јагодић, *Нови крајеви Србије* = М. Јагодић, *Нови крајеви Србије (1912–1915)*, Београд 2013.
- Јагодић, *Срјско-албански односи* = М. Јагодић, *Срјско-албански односи у Косовском вилајету (1878–1912)*, Београд 2009.
- Јагодић, *Уређење ослобођених обласии* = М. Јагодић, *Уређење ослобођених обласии Србије: 1912–1914: иравни оквир*, Београд 2010.

- Јанковић (Ђ.), *Археолошка сведочанства* = Ђ. Јанковић, *Археолошка сведочанства о сџановнишћву развођа Балканској йолуостйрва од VII–XII сйолеђа*, in: *Археолођија Косова и Мејхохије*, 129–149.
- Јанковић (Ђ.), *О цркви Рашке* = Ђ. Јанковић, *О цркви Рашке доба йре Немање*, ГСАД 20 (2004) 63–80.
- Јанковић (Ђ.), *Равна йора* = Ђ. Јанковић, *Равна йора између Призрена и Шћйрица – најсйарије йознайо срйско налазишће на јују Срдије*, СКМ 10 (1997) 31–36.
- Јанковић (Ђ.), *Срйске йромиле* = Ђ. Јанковић, *Срйске йромиле*, Београд 1998.
- Јанковић (Ђ.), *Срйско Поморје* = Ђ. Јанковић, *Срйско Поморје од 7. до 10. сйолеђа*, Београд 2007.
- Јанковић (М.), *Ейискојије и мићройолије* = М. Јанковић, *Ейискојије и мићройолије срйске цркве у средњем веку*, Београд 1985.
- Јанковић (М.), *Ейискојије срйске цркве* = М. Јанковић, *Ейискојије срйске цркве 1220. йодине*, in: *Сава Немањић – свейи Сава. Исйорија и йредање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 73–84.
- Јањић (Д.), *Прејододни Пејйар Коришки* = Д. Јањић, *Прејододни Пејйар Коришки*, Београд–Лепосавић 2007.
- Јањић (Д.), *Призренска ейискојија* = Д. Јањић, *Призренска ейискојија (исйоријско-канонски асйекћ)*, Баштина 34 (2013) 157–170.
- Јањић (Ј.), *Будимо људи* = Ј. Јањић, *Будимо људи. Живоћ и мисли йајйријарха Павла*, Београд 2016.
- Јастребов, *Подайици* = И. С. Јастребов, *Подайици за исйорију срйске цркве из йујйничких зайисника*, Београд 1879.
- Јастребов, *Подайици за исйорију срйске цркве* = И. С. Јастребов, *Подайици за исйорију срйске цркве*, Београд 1879.
- Јастребов, *Подайици за исйорију цркве* = И. С. Јастребов, *Подайици за исйорију цркве у Сћйрој Срдији, йо изворима на срйском и йурском језику*, ГСУД 40 (1874) 182–257.
- Јастребов, *Сйара Сербия и Алдания* = И. С. Јастребов, *Сйара Сербия и Алдания*, Споменик СКА 41 (1904) 1–267.
- Јастребов, *Сйара Срдија* = И. С. Јастребов, *Сйара Срдија*, Приштина 1995.
- Јевтић, *Косовско ойредељење за Царсйво недеско* = А. Јевтић, *Косовско ойредељење за Царсйво недеско у исйоријској судбини срйској народа*, in: *Свейи кнез Лазар*, 25–36.
- Јевтић, *Од Косова до Јадовна* = А. Јевтић, *Од Косова до Јадовна – йујйни зайиси јеромонаха Аћанасија Јевйића*, Призрен 2016.
- Јевтић, *Свейи Сава* = А. Јевтић, *Свейи Сава и Косовски Завей*, Београд 1992.
- Јевтић, *Хрисйос нова Пасха* = А. Јевтић, *Хрисйос нова Пасха – Божансйвена Лијурйија, свейиенослужење, йричешће, заједница бојочовечанској Тела Хрисйовой I*, Београд–Требине 2007.
- Јевтић, *Хроника сйрадања Срда* = А. Јевтић, *Хроника сйрадања Срда на Косову и у Мејхохији (1941–1989)*, in: Самарцић et al., *Косово и Мејхохија*, 405–434.
- Јовановић (В.), *Прилој йознавању средњовековној йрсйења* = В. Јовановић, *Прилој йознавању средњовековној йрсйења у СР Срдији и СР Македонији*, ГГБ 25 (1978) 67–84.
- Јовановић (В.), *Средњовековни йрад Звечан* = В. Јовановић, *Средњовековни йрад Звечан*, Старинар 13–14 (1962–1963) 137–150.
- Јовановић (В.), *Црква у Вајанешу* = В. Јовановић, *Црква у Вајанешу*, Старинар 9–10 (1958–1959) 333–343.
- Јовановић (В.) et al., *Ново Брдо* = В. Јовановић, С. Ђирковић, Е. Зечевић, В. Иванишевић, В. Радић, *Ново Брдо*, Београд 2004.
- Јовановић (В. Ж.), *Вардарска дановина* = В. Ж. Јовановић, *Вардарска дановина 1929–1941*, Београд 2011.
- Јовановић (В. Ж.), *Јујословенска држава* = В. Јовановић, *Јујословенска држава и Јужна Срдија 1918–1929 (Македонија, Санџак, Косово и Мејхохија у Краљевини СХС)*, Београд 2002.
- Јовановић (В. С.), *Археолошка исйраживања* = В. С. Јовановић, *Археолошка исйраживања средњовековних сйоменика и налазишћа на Косову*, in: *Зборник Окрујлој сйола о научном исйраживању Косова*, ed. П. Ивић, Београд 1988, 17–66.
- Јовановић (В. С.), *Ново Брдо* = В. С. Јовановић, *Ново Брдо: Средњовековни йрад*, in: *Ново Брдо*, Београд 2004, 10–161.
- Јовановић (В. С.), *Уйврђено насеље Велешин* = В. С. Јовановић, *Уйврђено насеље Велешин*, Старинар 53–54 (2003) 139–161.
- Јовановић (З. М.), *Александар Дероко* = З. М. Јовановић, *Александар Дероко*, Београд 1991.
- Јовановић (Ј. М.), *Јужна Срдија* = Ј. М. Јовановић, *Јужна Срдија од краја XVIII века до ослобођења*, Београд 1990 (phototype edition, 1938).
- Јовановић (С.), *Свейозар Марковић* = С. Јовановић, *Свейозар Марковић*, Сабрана дела Слободана Јовановића II, ed. Р. Самарцић, Ж. Стојковић, Београд 1990.
- Јовановић (Т.), *Књижевно дело йајйријарха Пајсеја* = Т. Јовановић, *Књижевно дело йајйријарха Пајсеја*, Београд 2001.
- Јовановић, Катић, Јаковљевић, *Поређење* = Г. Јовановић, Т. Катић, А. Јаковљевић, *Поређење хришћанских и словенских имена у дечанској обласйи на основу йурској йойиса из 1485. йодине и дечанских хрисовуља*, in: *Дечани у свейлу археографских исйраживања*, 267–277.
- Јовановић-Марковић, *Две средњовековне йлашћанице* = М. Јовановић-Марковић, *Две средњовековне йлашћанице. Зайажања о шћхници израде*, Зограф 17 (1986) 58–71.
- Јовин, *Пећка йајйријаршија* = М. Јовин, *Пећка йајйријаршија. Исйраживања и резулйаћи* 2006, Београд 2006.
- Јујословенска држава и Алданци = Јујословенска држава и Алданци. *Темајска збирка докуменайа I–II*, ed. Љ. Димић, Ђ. Борозан, Београд 1998–1999.

- Јуришић, *Дечански њрвенац* = Г. Ј. Јуришић, *Дечански њрвенац*, Нови Сад 1852.
- Јуришић (А.), *Археолошко-испийивачки радови* = А. Јуришић, *Археолошко-испийивачки радови на испосници Пејтра Коришкој код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 395–398.
- Кадијевић, *Византијско ірадијелство* = А. Кадијевић, *Византијско ірадијелство као испирација срјских неумара новијеј доба / Byzantine architecture as inspiration for Serbian New Age architects*, Београд / Belgrade 2016.
- Кадијевић, *Градијелска делайносћ Момира Коруновића* = А. Кадијевић, *Градијелска делайносћ Момира Коруновића на Косову и Мејохији* (1912–1962), СКМ 10 (1997) 119–128.
- Кадијевић, *Градијелска делайносћ Пејтра Ј. Појовића* = А. Кадијевић, *Градијелска делайносћ Пејтра Ј. Појовића у јуоиспичној Србији* (1908–1930), ЗМСЛУ 40 (2012) 225–240.
- Кадијевић, *Један век ітражења националној сћила* = А. Кадијевић, *Један век ітражења националној сћила у срјској архітектури* (средина XIX – средина XX века), Београд 2007.
- Кадијевић, *О архітектури националној сћила* = А. Кадијевић, *О архітектури националној сћила на Косову и Мејохији у іериоду између два свейска райа*, Новопазарски зборник 23 (1999) 163–186.
- Кадијевић, *О архітектури іризренске сћомен-чесме* = А. Кадијевић, *О архітектури іризренске сћомен-чесме Косово* (1912) на основу докумената из заоспавшћине іројектанћа Момира Коруновића, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 197–211.
- Кадијевић, *О архітектури храма св. Саве* = А. Кадијевић, *О архітектури храма св. Саве у Косовској Мишровици*, Косовско-метохијски зборник 3 (2005) 33–39.
- Кадијевић, *Рад архітекте Момира Коруновића* = А. Кадијевић, *Рад архітекте Момира Коруновића у зашпичћи сћоменика културе*, ГДКС 16 (1992) 182–187.
- Кајмаковић, *Георіје Мишрофановић* = З. Кајмаковић, *Георіје Мишрофановић*, Сарајево 1977.
- Какридис, *Неко би іомислио* = Ј. Какридис, *Неко би іомислио да се барем делимично сачува доіма о монархији. Анћилајински ітракћайи Варлаама Калабријској у срјскословенском іреводу XIV века*, in: *Дечани у свейлу археоіграфских испраживања*, 105–114.
- Калић, *Сћолно месћо Србије* = Ј. Калић, *Сћолно месћо Србије*, Новопазарски зборник 12 (1988) 13–23.
- Катанић, *Декорайивна камена іластћика* = Н. Катанић, *Декорайивна камена іластћика моравске школе*, Београд 1988.
- Катанић, *Прилоі іроучавању* = Н. Катанић, *Прилоі іроучавању іроблема зашпичћи сћоменика културе у іериоду између два свейска райа*, Саопштења 10 (1974) 223–244.
- Катанић, *Сћоменници* = Н. Катанић, *Сћоменници културе, културне и научне усћанове у ірвом и друіом свейском райу*, Саопштења 13 (1981) 237–256.
- Катић, *Ковачница* = С. Катић, *Ковачница на монетии во Краћово за време владеећейо на сулћаной Сулејман I Величественіой* (1520–1566), Гласник на Институтот за национална историја 54, 1–2 (2010) 67–80.
- Катић, *Ойширни іойис* = Т. Катић, *Ойширни іойис Призренској санцака из 1571. іодине*, Београд 2010.
- Кашанин, *Градови и дворци* = М. Кашанин, *Градови и дворци у средњовековној Србији*, ed. Б. Иванић, Београд 2014.
- Кашанин, *Срјска књижевност* = М. Кашанин, *Срјска књижевност у средњем веку*, Изабрана дела Милана Кашанина I, Београд 2002.
- Кашанин, *Срјска средњовековна скулћура* = М. Кашанин, *Срјска средњовековна скулћура*, Уметнички преглед 1 (октобар 1937) 11–14.
- Кашанин, *Срјски средњовековни іорћрећ* = М. Кашанин, *Срјски средњовековни іорћрећ*, Уметнички преглед 9 (јун 1938) 257–261.
- Кашанин et al., *Манасћир Сћуденица* = М. Кашанин, М. Чанак-Медић, Ј. Максимовић, Б. Тодић, М. Шакота, *Манасћир Сћуденица*, Београд 1986.
- Кашић, *Корени Косовске мисли* = Д. Љ. Кашић, *Корени Косовске мисли*, in: *Свейи кнез Лазар*, 11–24.
- Кашић, *Раваница* = Д. Љ. Кашић, *Раваница іод Турцима*, in: *Манасћир Раваница*, 143–163.
- Кљакић, Пековић, *Седам Њеіошевих сахрана* = С. Кљакић, Р. Пековић, *Седам Њеіошевих сахрана: ка Њеіошевом коначном іочивалишћу*, Београд 2013.
- Књиа о Њеіошу = Књиа о Њеіошу, ed. М. Ломпар, Београд 2013.
- Коваљов, *Манасћир Бањска* = А. Коваљов, *Манасћир Бањска. Археолошко испраживачки и респіаураіорски радови у 1994. іодини*, ГДКС 19 (1995) 89–91.
- Коваљов, *Оспіаци цркве Св. Диміћрија* = Г. Коваљов, *Оспіаци цркве Св. Диміћрија у селу Сушици код Грачанице*, ГДКС 16 (1992) 99–101.
- Коваљов, Јанковић, *Саойшћење о искојавањима* = Г. Коваљов, Љ. Јанковић, *Саойшћење о искојавањима у Неродимљу*, Косовско-метохијски зборник 1 (1990) 41–46.
- Ковачевић (Д.), *Градски живоћ* = Д. Ковачевић, *Градски живоћ у Србији и Босни (XIV–XV вијек)*, Београд 2007.
- Ковачевић (Љ.), *Вук Бранковић* = Љ. Ковачевић, *Вук Бранковић* (1372–1398), in: *Бој на Косову*, 297–352.
- Ковачевић (М.), *Задужбина цара Душана* = М. Ковачевић, *Задужбина цара Душана. Свейи Арханћели код Призрена*, Политика (25. август 1927) 5–6.
- Ковачевић-Којић, *Косово* = Д. Ковачевић-Којић, *Косово од средине XII до средине XV века*, in: *Косово некад и данас*, Пришћина 1973, 109–128.
- Ковачевић-Којић, *Пришћина у средњем вијеку* = Д. Ковачевић-Којић, *Пришћина у средњем вијеку*, ИЧ 22 (1975) 45–74.

- Ковијанић, *Вийа Којторанин* = Р. Ковијанић, *Вийа Којторанин – неимар Дечана*, Београд 1962.
- Ковић, *Једини јуџи* = М. Ковић, *Једини јуџи: Силе Анџанџие и одбрана Србије 1915. јодине*, Београд 2016.
- Ковић, *Јован Скерлић* = М. Ковић, *Јован Скерлић*, in: *Срби 1903–1914. Историја идеја*, ed. М. Ковић, Београд 2015, 536–587.
- Ковић, *Ко је дио Гаврило Принцип?* = М. Ковић, *Ко је дио Гаврило Принцип?*, in: *Гаврило Принцип. Документи и сећања*, ed. М. Ковић, Нови Сад–Београд 2014, 7–39.
- Ковић, *Национализам* = М. Ковић, *Национализам*, in: *Срби 1903–1914. Историја идеја*, ed. М. Ковић, Београд 2015, 202–269.
- Ковић, *Национални идентитет* = М. Ковић, *Национални идентитет у „Српском књижевном гласнику“ (1901–1914)*, in: *Национални идентитет и суверенитет у Југоисточној Европи*, ed. С. Терзић, Београд 2002, 404–418.
- Коматина, *Српски владари у Алексијади* = И. Коматина, *Српски владари у Алексијади – хронолошки оквири деловања*, ЗРВИ 52 (2015) 173–194.
- Коматина, *Црква и држава* = И. Коматина, *Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века*, Београд 2016.
- Конвенција о заштити = Конвенција о заштити светске културне и природне баштине (UNESCO, Париз 1972), Службени лист СФРЈ, број 56/1974.
- Конвенција о заштити и унапређењу разноликости = Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза (UNESCO, Париз 2005).
- Кондаков, *Македонија* = Н. П. Кондаков, *Македонија. Археолошко истраживање*, Санктпетербург 1909.
- Константићин Михаиловић из Осјровице. Јаничарове усјоме = Константићин Михаиловић из Осјровице. Јаничарове усјоме или јурска хроника, ed. Ђ. Живановић, Београд 1986.
- Константићин Филозоф. Живој десјоти Сјефана = Константићин Филозоф. Живој десјоти Сјефана Лазаревића, десјоти српскоја, trans. Г. Јовановић, Београд 2007.
- Кораћ, *Бојородица Хвосјанска* = В. Кораћ, *Бојородица Хвосјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, *Градињска школа Поморја* = В. Кораћ, *Градињска школа Поморја*, Београд 1965.
- Кораћ, *Грачаница* = В. Кораћ, *Грачаница. Просјор и облици*, in: *Зборник Светозара Радојчића*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1969, 143–154.
- Кораћ, *Свети Арханђели* = В. Кораћ, *Свети Арханђели, Душанов царски маузолеј*, Глас САНУ 384/10 (1998) 191–201.
- Кораћ, *Свети Сава и јројрам рашкој храма* = В. Кораћ, *Свети Сава и јројрам рашкој храма*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и јредане*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 231–244.
- Кораћ, *Сјуденица Хвосјанска* = В. Кораћ, *Сјуденица Хвосјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, *Црква св. Варваре (св. Димитрија)* = В. Кораћ, *Црква св. Варваре (св. Димитрија) у селу Кмејовци код Гњилана*, СКМ 2–3 (1963) 91–97 = (idem, *Између Византије и Зајада, одабране сјудије о архиепископији*, Београд 1987, 109–113).
- Кораћ, Шупут, *Архиепископија византијској свети* = В. Кораћ, М. Шупут, *Архиепископија византијској свети*, Београд 2005².
- Корнаков, *Македонска резба* = Д. Корнаков, *Македонска резба*, Скопје 1988.
- Корнаков, *Творештво на мијачкије резбари* = Д. Корнаков, *Творештво на мијачкије резбари на Балканот од крајот на XVIII и XIX век*, Прилеп 1986.
- Косово и Мејохија у великоалбанским јлановима = Косово и Мејохија у великоалбанским јлановима 1878–2000, Београд 2001.
- Костић (М.), *Барокна обнова* = М. Костић, *Барокна обнова средњовековне јолиичке идеологије у Карловачкој митрополији*, in: *Византијско наслеђе III*, 47–57.
- Костић (М.), *Јаков Орфелин* = М. Костић, *Јаков Орфелин и његово доба*, Београд 2007.
- Костић (М.), *Поштовање кулја светишеља* = М. Костић, *Поштовање кулја светишеља, њихових моштију и чуда на јодручју Карловачке митрополије у јериоду барока*, in: *Чудо у словенским кулјаурама*, ed. Д. Ајдачић, Београд 2000, 240–257.
- Костић (П.), *Манастир Св. Марка* = П. Костић, *Манастир Св. Марка са додацима о манастиру Црној Реци и о Пејру Коришком*, Годишњица Николе Чупића 30 (1911) 209–234.
- Костић (П.), *Црквени живој* = П. Костић, *Црквени живој јравославних Срба у Призрену и његовој околини у XIX веку*, Београд 1928.
- Коцева, *Евтимиев службеник* = Е. Коцева, *Евтимиев службеник Софийски препис од 80-те години на 14. век*, София 1985.
- Крстић, *Љушић, Србија и ослободилачки јокреји* = В. Крстић, Р. Љушић, *Србија и ослободилачки јокреји на Балкану од Париској мира до Берлинској конјреса 1856–1878*, књ.1 1856–1866, Београд 1983.
- Кроз Алданију = Кроз Алданију 1915–1916, Београд 1968.
- Крстановић, *Брвнара Даниловића* = Б. Крстановић, *Брвнара Даниловића у селу Лоћане – ојед о вредности јредане*, Београд 1994.
- Крстић, *Очување архиепископске баштине* = Б. Крстић, *Очување архиепископске баштине на Косову и Мејохији и ревијализација манастира Бањска*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 227–241.
- Крстић, *Сјасаване кулјурне баштине* = Б. Крстић, *Сјасаване кулјурне баштине Србије и Европе на Косову и Мејохији*, Београд 2002.
- Лазић, *Терме у Доњем Неродимљу* = М. Лазић, *Терме у Доњем Неродимљу код Урошевца*, in: *VESTIGATIO VETVSTATIS*

- Александрини Цермановић-Кузмановић од Ђријаџића, сарадника и ученика, ed. М. Лазих, Београд 2001, 247–279.
- Лекић, Аїрарна реформа = Б. Лекић, Аїрарна реформа и колонизација у Југославији 1918–1941, Београд 2002.
- Лома, Еїнолинївистїчка слика = А. Лома, Еїнолинївистїчка слика њодручја Косова и Меїхохије у анїицко доба и у раном средњем веку, in: Археолоїија Косова и Меїхохије, 17–31.
- Лома, Пракосово = А. Лома, Пракосово. Словенски и индоевроїски корени срїске еїике, Београд 2002.
- Ломпар, Њеїошево ѡеснишиїво = М. Ломпар, Њеїошево ѡеснишиїво, Београд 2010.
- Љубардић, Николај Велимировић = Б. Љубардић, Николај Велимировић, in: Срби 1903–1914. Истїорија идеја, ed. М. Ковић, Београд 2015, 328–357.
- Љубинковић, Сїање и ѡроблеми = Р. Љубинковић, Сїање и ѡроблеми зашиїиїне службе у ФНРЈ, ЗЗСК 1 (1951) 7–13.
- Љубинковић et al., Истїраживачки и конзерваторски радови = Р. Љубинковић, Д. Ђокић, С. Вученовић, А. Томашевић, Истїраживачки и конзерваторски радови на цркви Ваведенја у Лиїљану, ЗЗСК 10 (1959) 69–134.
- Љушић, Косовска ѡтрадиција = Р. Љушић, Косовска ѡтрадиција у райном ѡериоду Срїске револуције (1804–1815), in: idem, Србија 19. века, Београд 1994, 24–47.
- Љушић, Србија 19. века = Р. Љушић, Србија 19. века, Београд 1994.
- Љушић, Тумачење Срїске револуције = Р. Љушић, Тумачење Срїске револуције у истїориоїрафији 19. и 20. века, Београд 1992.
- Магловски, Дечанска скулїїура = Ј. Магловски, Дечанска скулїїура – ѡроїрам и смисао, in: Дечани и визанїијска умейностї, 193–223.
- Мадас, Извешїај о археолошким радовима = Д. Мадас, Извешїај о археолошким радовима у манасїиру Бањска 2007. ѡдине, ГДКС 32 (2008) 193–197.
- Мадас, Манасїир Бањска = Д. Мадас, Манасїир Бањска, ѡроб краљице Теодоре (ѡроб др. 4), Саопштења 45 (2013) 55–65.
- Максимовић (Ј.), Коїторски циборијум = Ј. Максимовић, Коїторски циборијум из XIV века и камена ѡластїика суседних обласїи, Београд 1961.
- Максимовић (Ј.), Срїска средњовековна скулїїура = Ј. Максимовић, Срїска средњовековна скулїїура, Нови Сад 1971.
- Максимовић (Ј.), Срїске средњовековне минијаїуре = Ј. Максимовић, Срїске средњовековне минијаїуре, Београд 1983.
- Максимовић (Љ.), Македонија = Љ. Максимовић, Македонија у ѡолиїици средњовековне Србије, Глас САНУ 404, Одељење историјских наука 13 (2006) 29–50.
- Максимовић (Љ.), Орїанизација визанїијске власїи = Љ. Максимовић, Орїанизација визанїијске власїи у новоосвојеним обласїима ѡсле 1018. ѡдине, ЗРВИ 36 (1997) 31–43.
- Макуљевић, Андреја Дамјанов = Н. Макуљевић, Андреја Дамјанов: архїиїекїа ѡозноосманскої Балкана, ЗМСЛУ 38 (2010) 137–149.
- Макуљевић, Иконоїис = Н. Макуљевић, Иконоїис Врањске еїархије 1820–1940, in: Иконоїис Врањске еїархије, ed. М. Тимотијевић, Н. Макуљевић, Београд–Врање 2005, 9–48.
- Макуљевић, Одржаванье и обнова вере = Н. Макуљевић, Одржаванье и обнова вере: ѡравославни храмови у ѡрњем Полињу ѡоком нової века, Милешевски записи 7 (2007) 147–175.
- Макуљевић, Порїїреїи = Н. Макуљевић, Порїїреїи дечанскої архимандрїиїа хаїи Данила и иїумана Хаїи Захарија, рад Алексија Лазовића у Акаїиїсїу Свейом Сїефану Дечанском, Милешевски записи 3 (1998) 119–133.
- Макуљевић, Умейностї и национална идеја = Н. Макуљевић, Умейностї и национална идеја у XIX веку, Београд 2006.
- Макуљевић, Црква Свейе Троїице = Н. Макуљевић, Црква Свейе Троїице, in: Саборни храм Свейе Троїице у Врању 1858–2008, ed. Н. Макуљевић, Врање 2008, 23–43.
- Маликовић, Качачки ѡкреїи = Д. Маликовић, Качачки ѡкреїи на Косову и Меїхохији 1918–1924, Косовска Митровица 2005.
- Манасїир Бањска = Манасїир Бањска и доба краља Милуїина, ed. Д. Бојовић, Ниш–Косовска Митровица, 2007.
- Манасїир Раваница = Манасїир Раваница. Сїоменїца о шесїој сїоїодишњици, Београд 1981.
- Манасїир Сїуденица = Манасїир Сїуденица. 700 ѡодина Краљеве цркве, ed. Љ. Максимовић, В. Вукашиновић, Београд 2016.
- Мандић, Древник = С. Мандић, Древник, заїиси конзерватора, Београд 1975.
- Манева, Крсїеви = Е. Манева, Крсїеви, средновековна некрїоїола, Скопје 2000.
- Манева, Средновековен накїиї од Македонија = Е. Манева, Средновековен накїиї од Македонија, Скопје 1992.
- Манева, Средновековна некрїоїола Пеїелишїе = Е. Манева, Средновековна некрїоїола Пеїелишїе, локалїиїей Трнче – Сїреа, Скопје 2000.
- Маневић, Архїиїекїи Милан Злоковић = З. Маневић, Архїиїекїи Милан Злоковић, Београд 1989.
- Маневић, Боїдан Боїдановић = З. Маневић, Боїдан Боїдановић. Велика наїрада архїиїекїиуре САС, Београд 1992.
- Маневић, Вреднованье = З. Маневић, Вреднованье неїокреїиїих кулїиурних добара Пришїиїне, in: Обнова Пришїиїне у условима одржївої развоја, Београд 1996, 129–143.
- Маневић, Сїанко Мандић = З. Маневић, Сїанко Мандић. Велика наїрада архїиїекїиуре САС, Београд 1992.
- Мано-Зиси (Ђ.), Један заїис = Ђ. Мано-Зиси, Један заїис каїиїшїела из Дечана – иїїої фрескослике зачења Каїна, Стариїар 5 (1928–1930) 185–193.

- Мано-Зиси (Ђ.), *Средњовековно и хисторијско* = Ђ. Мано-Зиси, *Средњовековно и хисторијско одељење*, Годишњак СКА 42 (1933) 270–284.
- Мано-Зиси (К.), *Анаџосџ Јован* = К. Мано-Зиси, *Анаџосџ Јован, хиландарски џисар груџе џоловине XIV в*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукоџиса*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 231–243.
- Мансветов, *Митрополит Киприан* = И. Д. Мансветов, *Митрополит Киприан в его литурџической деятельности*, Москва 1882.
- Марјановић-Душанић, *Владарска идеолоџија* = С. Марјановић-Душанић, *Владарска идеолоџија Немањџића. Диџломаџичка стџудија*, Београд 1997.
- Марјановић-Душанић, *Краљево џело у срџској хаџиоџрафији* = С. Марјановић-Душанић, *Краљево џело у срџској хаџиоџрафији и настџанак концевџића неџобедивоџ јунака*, ЗРВИ 50/2 (2013) 693–704.
- Марјановић-Душанић, *Свеџи краљ* = С. Марјановић-Душанић, *Свеџи краљ. Кулџи Стефана Дечанскоџ*, Београд 2007.
- Марјановић-Душанић, *Свод срџских свеџих* = С. Марјановић-Душанић, *Свод срџских свеџих у доба краља Милуџина – династџички кулџови*, in: *Манастџир Стџуденица*, 35–59.
- Марковић (В.), *Православно монашџтво* = В. Марковић, *Православно монашџтво и манастџири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци 1920.
- Марковић (В. С.), *Именик* = В. С. Марковић, *Именик диџломираних инџињера и архџитекџића на Техничком факулџетџу Универзитџета у Беоџраду 1919–1938*, Београд 1939.
- Марковић (М.), *Иконоџрафски џроџрам* = М. Марковић, *Иконоџрафски џроџрам најстџаријеџ живоџиса цркве Боџородице Перивлеџије у Охриду. Поџис фресака и белешке о џојединим иконоџрафским осоденостџима*, Зоџраф 35 (2011) 119–143.
- Марковић (М.), *Кулџи Свеџиоџ Виџа* = М. Марковић, *Кулџи Свеџиоџ Виџа (Вида) код Срба у средњем веку*, Зоџраф 31 (2006–2007) 35–50.
- Марковић (М.), *Михаџло Астџраџа* = М. Марковић, *Михаџло Астџраџа и фреске Краљеве цркве у Стџуденици*, in: *Манастџир Стџуденица*, 173–184.
- Марковић (М.), *Прво џуџовање свеџиоџ Саве* = М. Марковић, *Прво џуџовање свеџиоџ Саве у Палестџину и џеџов значај за срџску средњовековну уметностџ*, Београд 2009.
- Марковић (М.), *Свеџи Никиџа* = М. Марковић, *Свеџи Никиџа код Скоџља. Задуждина краља Милуџина*, Београд 2015.
- Марковић (М.), *Уметџничка делатностџ Михаџла и Евџихија* = М. Марковић, *Уметџничка делатностџ Михаџла и Евџихија*, ЗНМ 17/2 (2004) 95–112.
- Марковић (С.), *Свеџомир Арсић Басара* = С. Марковић, *Свеџомир Арсић Басара или скулџџтура као судбина*, Београд 2004.
- Марковић (С.), *Факулџетџ уметностџи у Пришџтини-Звечану* = С. Марковић, *Факулџетџ уметностџи у Пришџтини-Звечану, 1973–2013 – ликовни одсек*, Звечан – Косовска Митровица 2015.
- Матић (М.), *Срџски иконоџис* = М. Матић, *Срџски иконоџис у доба одновљене Пећке џаџријарџије 1557–1690*, Београд 2017.
- Матић (С.), *Каџастџиџ џећки из 1660–1666* = С. Матић, *Каџастџиџ џећки из 1660–1666*, Гласник Историског друштва у Новом Саду IV/3 (10) (1931), 447–455; V/1 (11) (1932), 72–79; V/3 (13) (1932), 418–422.
- Матић (С.), *Оџис рукоџиса* = С. Матић, *Оџис рукоџиса Народне дџблиџеке*, Београд 1952.
- Маџура, *Насеља* = М. Маџура, *Насеља и стџановнишџтво областџи Бранковића 1455. џодине*, Београд 2001.
- Медаковић, *Графика срџских шџтамџаних књџића* = Д. Медаковић, *Графика срџских шџтамџаних књџића XV–XVII века*, Београд 1958.
- Медаковић, *Косовски дој* = Д. Медаковић, *Косовски дој у ликовним уметџностџима*, Београд 1990.
- Медаковић, *Кулџи кнеза Лазара* = Д. Медаковић, *Кулџи кнеза Лазара у срџском дароку*, in: *О кнезу Лазару*, ed. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд 1975, 321–336.
- Медић, *Стџари сликарски џриручници II* = М. Медић, *Стџари сликарски џриручници II*, Београд 2002.
- Месеснел, Ђ. Бошковић, *Осиџурање и ресџорација* = Ф. Месеснел, Ђ. Бошковић, *Осиџурање и ресџорација цркве манастџира Св. Паџиријарџије у Пећи*, Старинар 8–9 (1933–1934) 91–162, ГСНД 13 (1934) 232–235.
- Месеснел, *Скулџџтура Боџородице* = Ф. Месеснел, *Скулџџтура Боџородице у Соколици*, Годишњак Скопског Филозофског факултета 2 (1938) 52–74.
- Мијовић, *Грачаница* = П. Мијовић, *Грачаница – ранохришћанска базилика и средњовековни манастџир*, Археолошки преглед 6 (1964) 128–133.
- Мијовић, *О џенези Грачанице* = П. Мијовић, *О џенези Грачанице*, in: *Визанџијска уметностџ*, 127–163.
- Микић (Ђ.), *Друшџивене и економске џрилице* = Ђ. Микић, *Друшџивене и економске џрилице косовских Срба у XIX и џочетџком XX века: од чивчијстџва до банкарстџва*, Београд 1988.
- Микић (Ж.), *Средњовековно стџановнишџтво Косова и Меџохије* = Ж. Микић, *Средњовековно стџановнишџтво Косова и Меџохије, анџроџолошки резулџати*, in: *Археолоџија Косова и Меџохије*, 33–46.
- Милашиновић Марић, *Поеџика меморијала* = Д. Милашиновић Марић, *Поеџика меморијала у делу архџитекџије Свеџислава Личине*, in: *Просџори џамћења I. Архџитекџура*, ed. А. Кадијевић, М. Попадић, Београд 2013, 445–456.
- Милеуснић, *Плашџаница краља Милуџина* = С. Милеуснић, *Плашџаница краља Милуџина (лиџтурџијска џоџџреда)*, Ниш и Византија 2 (2004) 311–316.
- Милинковић, *Нова исџџраживања* = М. Милинковић, *Нова исџџраживања комџлекса Св. Арханџела код Призрена*, ГСАД 11 (1996) 208–223.
- Милић, *Педесетџ џодина* = М. Милић, *Педесетџ џодина рада и развоја Рейдубличкоџ завода за зашџитџџу стџоменика кулџуре*,

- in: *Чувари дашићине: 50 година рада Рейубличкој завода за заштитишу сјоменика културе*, Београд 1998, 13–20.
- Милојевић, *Пућојис* = М. С. Милојевић, *Пућојис гела йраве (Сйаре) Срдије I*, Београд 1971; II, Београд 1972; III, Београд 1977.
- Милосављевић-Аулт, *Нова музеологија* = А. Милосављевић Аулт, *Нова музеологија као чињеница савременосйи*, *Култура* 144 (2014) 11–37.
- Милошевић, *Умејносйи* = Д. Милошевић, *Умејносйи у средњовековној Срдији од 12. до 17. века*, Београд 1980.
- Миљковић-Пепек, *Делојо* = П. Миљковић-Пепек, *Делојо на зојрафијие Михаило и Еућихиј*, Скопје 1967.
- Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију* = Б. Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију*, ЗРВИ 44/1 (2007) 275–294.
- Миљковић, *Хиландарска икона* = Б. Миљковић, *Хиландарска икона срјској цара Сйефана*, ЗРВИ 43 (2006) 319–348.
- Мирић, *Сисйем и криза* = Ј. Мирић, *Сисйем и криза*, Загреб 1984.
- Мирковић, *Пресвејта Бојородица* = Л. Мирковић, *Пресвејта Бојородица Милосйива (Јелеуса) у Дечанима*, *Старинар* 7 (1932) 3–4.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *Духовни смисао* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *Духовни смисао Храма Свејоја Саве*, in: idem, *Свеји Сава и Свејосавски завјеј. Сйудује, есеји, бесједе*, Цетиње 2009, 319–384.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *Косовска консйанйиа* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *Косовска консйанйиа*, in: idem, *Часни крсй Хрисйов и Косовски завјеј. Предавања, есеји, бесједе*, Београд–Цетиње 2010, 50–134.
- Митрополит Амфилохије (Радовић), *О срјској нацији* = Митрополит Амфилохије (Радовић), *О срјској нацији*, in: idem, *Часни крсй Хрисйов и Косовски завјеј. Предавања, есеји, бесједе*, Београд–Цетиње 2010, 329–338.
- Митриновић, *Срди и Хрвайи* = Д. Митриновић, *Срди и Хрвайи на Међународној Умејничкој Изложди у Риму*, СКГ 26/9–11 (1911) 717–727, 802–808; 884–888.
- Митровић (А.), *Алданци* = А. Митровић, *Алданци у йолийици Аусйроујарске йрема Срдији 1914–1918*, in: *Срди и Алданци у XX веку*, Београд 1991, 79–105.
- Митровић (А.), *Продор на Балкан* = А. Митровић, *Продор на Балкан. Срдија у йлановима Аусйро-Ујарске и Немачке 1908–1918*, Београд 1981.
- Митровић (К.), *Сукоб дарској архиејискојя и којорској ейискојя око јурисдикције над католичким йарохијама у средњовековној Срдији*, in: *Сјоменица академика Симе Ђирковића*, Београд 2011, 289–305.
- Митровић (М.), *Почеци срјске лијурјиске йтрадиције* = М. Митровић, *Почеци срјске лијурјиске йтрадиције*, *Видослов* 46 (2009) 122–134.
- Михаиловић, *Вегује срјске йрафике* = Р. Михаиловић, *Вегује срјске йрафике XVIII века*, in: *Срјска йрафика XVIII века*, ed. Д. Давидов, Београд 2006, 81–100.
- Михаљчић, *Јунаци косовске лејенде* = Р. Михаљчић, *Јунаци косовске лејенде*, Београд 1989.
- Михаљчић, *Лазар Хребељановић* = Р. Михаљчић, *Лазар Хребељановић. Исйорија, кулй, йредање*, Београд 1989.
- Михаљчић, *Љубомир Ковачевић* = Р. Михаљчић, *Љубомир Ковачевић*, in: *Бој на Косову*, 291–295.
- Мишић, *Шйа је йо Косовско ойредељење* = З. Мишић, *Шйа је йо Косовско ойредељење: Ојовор на једно йишане Марка Рисйића*, in: *Сатена тунди III. О националном идентйишйеу Срба*, ed. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 427–430.
- Младеновић, *Црквени йоседи* = С. Б. Младеновић, *Црквени йоседи на Косову и Мејохији у средњем веку*, Београд 2016 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Мошин, *Рукојиси манасйира Грачаница* = В. Мошин, *Рукојиси манасйира Грачаница*, СКМ 1 (1961) 17–84.
- Мошин, *Рукојиси Пећке йајријаршије* = В. Мошин, *Рукојиси Пећке йајријаршије*, СКМ 4–5 (1968–1971) 5–148.
- Музеј кнеза Павла* = *Музеј кнеза Павла*, ed. Т. Цвјетићанин, Београд 2009.
- Народни одбор* = *Народни одбор Аућономне Косовско-Мејохијске обласйи 1943–1953*, Приштина 1955.
- Недељковић, *Резала* = З. Недељковић, *Резала – срјско средњовековно йродље*, *Косовско-метохијски зборник* 3 (2005) 117–123.
- Ненадовић, *Белешке* = С. М. Ненадовић, *Белешке са йуша йо Космеју*, *Музеји* 7 (1952) 168–179.
- Ненадовић, *Бојородица Љевишка* = С. М. Ненадовић, *Бојородица Љевишка. Њен йосйанак и њено месйо у архийекйури Милујиновој времена*, Београд 1963.
- Ненадовић, *Два йишане* = С. Ненадовић, *Два йишане у вези са йризренским сјоменицима: цркве Бојородице Љевишке и Свејих Арханђела и џамије Синан-йаше*, *Косовско-метохијски зборник* 3 (2005) 1–20.
- Ненадовић, *Душанова задужбина* = С. Ненадовић, *Душанова задужбина манасйир Свејих Арханђела код Призрена*, Београд 1967.
- Ненадовић, *Конзервација рушевина* = С. Ненадовић, *Конзервација рушевина манасйира Свејих архнађела код Призрена*, СКМ 4–5 (1968–1971) 402–406.
- Ненадовић, *Шйа је краљ Милујин обновио* = С. Ненадовић, *Шйа је краљ Милујин обновио на цркви Бојородице Љевишке*, *Старинар* 5–6 (1954–1955) 205–226.
- Нешковић, *Порйал Симеона Дубровчанина* = Ј. Нешковић, *Порйал Симеона Дубровчанина у Барлеји*, *Зограф* 13 (1982) 28–35.

- Николај Велимировић, *Косово и Видовдан* = Николај Велимировић, *Косово и Видовдан*, in: idem, *Сабрана дела* 9, Химелстир 1983, 321–388.
- Николај Велимировић, *Њеџошев национализам* = Николај Велимировић, *Њеџошев национализам*, in: idem, *Сабрана дела* 2, Химелстир 1986, 785–797.
- Николај Велимировић, *Религија Њеџошева* = Николај Велимировић, *Религија Њеџошева*, in: idem, *Сабрана дела* 2, Химелстир 1986, 325–481.
- Николај Велимировић, *Царев Завей*, in: idem, *Сабрана дела* 5, Шабац 2013, 143–173.
- Николајевић, *Порџали у Дечанима* = И. Николајевић, *Порџали у Дечанима*, in: *Дечани и византијска уметност*, 185–192.
- Николић (С.), *Црква Св. Николе* = С. Николић, *Црква Св. Николе – Рајкова у Призрену и њена актуелна заштитна и презентација*, СКМ 10 (1997) 111–118.
- Николић (С. С.), *Призрен* = С. С. Николић, *Призрен од средњега века до савременега доба (урбанистичко-архитектонски развој)*, Призрен 1998.
- Николовски, *Македонскије зографи* = А. Николовски, *Македонскије зографи од крајој на XIX и почетокој на XX век: Андонов, Зографски и Ванџеловиќ*, Скопје 1984.
- Новаковић (Р.), *О проблему проучавања* = Р. Новаковић, *О проблему проучавања градина на Косову*, Гласник музеја Косова 13–14 (1984) 99–111.
- Новаковић (С.), *Балканска историја* = С. Новаковић, *Балканска историја и мање историјско-политичке белешке о Балканском полуострву 1886–1905*, Београд 1906.
- Новаковић (С.), *Народне традиције* = С. Новаковић, *Народне традиције и критичка историја (смрт краља Св. Дечанској и цара Уроша)*. Прилој к процени извора српске историје, in: idem, *Историја и традиција*, ed. С. Ђирковић, Београд 1982, 3–78.
- Новаковић (Ст.), *Васкрс државе Српске* = Ст. Новаковић, *Васкрс државе Српске. Политичко-историјска студија о Првом српском устанку 1804–1813*, Београд 1904.
- Новаковић (Ст.), *Манастир Бањска* = Ст. Новаковић, *Манастир Бањска. Задужбина краља Милутина у српској историји*, Глас СКА 32 (1892) 1–55.
- Новаковић (Ст.), *Ново Брдо* = Ст. Новаковић, *Ново Брдо и Врањско Поморавље у историји српској XIV–XV века*, Годишњица Николе Чушића 3 (1879) 263–355.
- Новаковић (Ст.), *Турско царство* = Ст. Новаковић, *Турско царство пред Први српски устанак 1780–1804*, Београд 1906.
- Нушић, *Косово* = Б. Нушић, *Косово, опис земље и народа I–II*, Нови Сад 1902–1903.
- Његош, *Горски вијенац* = П. П. Његош, *Горски вијенац*, критичко издање с коментаром, ed. Н. Банашевић, Београд 1986.
- Оболенски, *Киријан Митрополит* = Д. Оболенски, *Киријан Митрополит кијевски и московски*, in: idem, *Шест византијских историја*, Београд 1991, 175–199.
- Обрадовић, *Ајарна реформа* = М. Обрадовић, *Ајарна реформа и колонизација на Косову (1918–1941)*, Приштина 1981.
- Окуневъ, *Сербския средновековья стенописи* = Н. Л. Окуневъ, *Сербския средновековья стенописи*, Прага 1923.
- Опис рукописа манастира Дечани* = *Опис ћирилских рукописних књига манастира Високи Дечани I*, ed. Н. Р. Синдик, Београд 2011.
- Описание Черногории* = *Описание Черногории с кратким начертанием истории чернагорского народа*, in: *Петр II Петрович Негош и Россия: Русско-черногорские отношения в 1830–1850-е гг. Документи*, ed. М. Ю. Анисимов, Ю. П. Аншаков, Р. Распопович, Н. И. Хитрова, Москва 2013, 106–148.
- Ойширни опис* = *Ойширни опис Призренској санџака из 1571. године*, ed. Т. Катих, Београд 2010.
- Ојкојавање* = *Ојкојавање задуждине цара Душана*, Политика (12. јул 1927) 5.
- Павличић, *Баштина Бојородице Љевишке* = Ј. З. Павличић, *Баштина Бојородице Љевишке и проблем очувања памћења у пракси заштитне споменичкој наслеђа*, Београд 2016 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Павличић, *Прилој познавању* = Ј. Павличић, *Прилој познавању цркве Св. Николе у Приштини*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 213–234.
- Павловић (В.), *Украс рукописа* = В. Павловић, *Украс рукописа насталих на Косову и Метохији (1450–1600. год.)*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 1–49.
- Павловић (Л.), *Култови лица* = Л. Павловић, *Култови лица код Срба и Македонаца (историјско-етнографска расправа)*, Смедерево 1965.
- Павловић (М.), *Грачаничка повеља* = М. Павловић, *Грачаничка повеља*, ГСНД 3 (1928) 105–141.
- Пајкић, *Археолошки и конзерваторско-реставраторски радови* = П. С. Пајкић, *Археолошки и конзерваторско-реставраторски радови на цркви Св. Бојородице у Вајанешу*, СКМ 4–5 (1968–1971) 426–431.
- Пајкић, *Сеоке цркве у долини Белој Дрима* = П. Пајкић, *Сеоке цркве у долини Белој Дрима*, СКМ 1 (1961) 145–173.
- Пајкић, *Цркве у Великој Хочи* = П. Пајкић, *Цркве у Великој Хочи*, СКМ 2–3 (1963) 166–192.
- Пајкић, *Цркве у Сиринићкој жуји* = П. Пајкић, *Цркве у Сиринићкој жуји*, СКМ 4–5 (1968–1971) 351–366.
- Пајкић, *Тодић, Цркве Сиринићке жује* = П. Пајкић, Б. Тодић, *Цркве Сиринићке жује*, Приштина 1995.
- Панић Сурепа, *Филиј Вишњић* = М. Панић Сурепа, *Филиј Вишњић – њесник дуне*, Београд 2014.
- Панић, *Бабић, Бојородица Љевишка* = Д. Панић, Г. Бабић, *Бојородица Љевишка*, Београд 1975 (2007³).
- Пантић, *Раваница* = М. Пантић, *Раваница у народној њесми*, in: *Манастир Раваница*, 177–193.

- Пантовић, *Храм Светиої Саве* = Л. С. Пантовић, *Храм Светиої Саве у Косовској Миштровици*, Косовска Митровица – Приштина 1996.
- Папазоглу, *Илирска и дарданска краљевина* = Ф. Папазоглу, *Илирска и дарданска краљевина: њорекло и развој, стируктурна, хеленизација, романизација*, in: *Илири и Албанци*, 145–199.
- Парамендић, *Умешност и умешници* = Д. Парамендић Дима, *Умешност и умешници Косова између два светиска рајна* (unpublished manuscript, 1962).
- Патријарх Павле, *Народ светисавски и косовски* = Патријарх Павле, *Народ светисавски и косовски*, in: *Патријарх Павле – човек њред лицем Божијим. Живој, њоуке, беседе, разјовори, анејојте*, ed. М. Арсенијевић, Цетиње 2015.
- Пејић, *Манасџир Свети Никола* = С. Пејић, *Манасџир Свети Никола Дабарски*, Београд 2009.
- Пејић, Тодоровић, <http://www.yuheritage.com> = С. Пејић, Д. Тодоровић, <http://www.yuheritage.com> = ГДК 23–24 (2000) 221–226.
- Пекић, *Светислав Сџрала* = М. Пекић, *Светислав Сџрала, сликар и ѡрофесор на Косову и Мејохији*, in: *Културно наслеђе Косова и Мејохије: историјске ѡкевине Срдије на Косову и Мејохији и изазови будућности II*, ed. У. Шуваковић et al., Косовска Митровица 2013, 319–332.
- Пеј векова српској ѡшамјарсџва* = *Пеј векова српској ѡшамјарсџва: 1494–1994: раздобље српскословенске ѡшамјаре: XV–XVII в.*, ed. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994.
- Петковић (В. Р.), *Живојис* = В. Р. Петковић, *Живојис цркве Св. Бојородице у Пајријаршији Пећској*, *Известия на Българския Археологически институт* 4 (1926–1927) 145–171.
- Петковић (В. Р.), *Зайиси и најџиси* = В. Р. Петковић, *Зайиси и најџиси у сџарим црквама српским*, *Старинар* 10–11 (1935–1936) 38–46.
- Петковић (В. Р.), *Из сџарој српској живојиса* = В. Р. Петковић, *Из сџарој српској живојиса. Лик краља Милуџина као светџшеља у Грачаници*, ПКЈИФ 8 (1928) 107–109.
- Петковић (В. Р.), *Из црквеној календара* = В. Р. Петковић, *Из црквеној календара у живојису Грачанице*, ГСНД 19 (1938) 79–86.
- Петковић (В. Р.), *Једна слика* = В. Р. Петковић, *Једна слика у Грачаници*, *Рашка* 1 (1929) 17–19.
- Петковић (В. Р.), *Ликови* = В. Р. Петковић, *Ликови наших сџарих владалаца*, *Време* (6, 7, 8. јануар 1924) 25.
- Петковић (В. Р.), *Ликови кџиџора* = В. Р. Петковић, *Ликови кџиџора у сџарим црквама српским*, *Нова Искра* 10, год. 10 (1911) 299–304.
- Петковић (В. Р.), *Манасџир Св. Арханђела* = В. Р. Петковић, *Манасџир Св. Арханђела код Призрена*, *Време* (6, 7, 8. јануар 1925) 20.
- Петковић (В. Р.), *Најџиси и зайиси* = В. Р. Петковић, *Најџиси и зайиси у сџарим српским црквама*, *Старинар* 2 (1923) 17–33.
- Петковић (В. Р.), *Парабола* = В. Р. Петковић, *Парабола о ге-сеј девојака у сџарој српској умешности*, *Рашка* 1 (1929) 23–37.
- Петковић (В. Р.), *Порџре једној власџелина* = В. Р. Петковић, *Порџре једној власџелина у Дечанима*, ПКЈИФ 13/1–2 (1933) 95–101.
- Петковић (В. Р.), *Умешност у Срба* = В. Р. Петковић, *Умешност у Срба IX–XVIII века*, *Нова Искра* 6, год. 10 (1911) 175–180.
- Петковић (В. Р.), *Фреске са ѡредсџавом Премудросџи* = В. Р. Петковић, *Фреске са ѡредсџавом Премудросџи*, in: *Зборник у часџ Бојдана Појовића*, Београд 1929, 317–321.
- Петковић (В. Р.), *Циклус слика* = В. Р. Петковић, *Циклус слика из лејенде св. Ђорђа у Дечанима*, *Старинар* 5 (1928–1930) 7–11.
- Петковић (С.), *Зидно сликарсџво* = С. Петковић, *Зидно сликарсџво на ѡдручју Пећке ѡаџријаршије 1557–1614*, *Нови Сад* 1965.
- Петковић (С.), *О фрескама XVI века* = С. Петковић, *О фрескама XVI века из ѡријарџе Пећке ѡаџријаршије и њховим сликарима*, *Саопштења* 16 (1984) 57–65.
- Петковић (С.), *Сликарсџво сџољашње ѡријарџе Грачанице* = С. Петковић, *Сликарсџво сџољашње ѡријарџе Грачанице*, in: *Визанџијска умешност*, 201–212.
- Петковић (С.), *Српска умешност у XVI и XVII веку* = С. Петковић, *Српска умешност у XVI и XVII веку*, Београд 1995.
- Петковић (С.), *Српски ѡаџријарси* = С. Петковић, *Српски ѡаџријарси XVI и XVII века као кџиџори*, in: *Зборник у часџ Војислава Ђурића*, Београд 1992, 129–139.
- Петковић (С.), *Фреске манасџира Црне Реке* = С. Петковић, *Фреске манасџира Црне Реке и судбина ѡећке сликарске радионице XVI века*, in: *Манасџир Црна Ријека и свети Пејар Коришки*, Приштина–Београд 1998, 87–97.
- Петрановић, *Срдија у Друјом светиском рају* = Б. Петрановић, *Срдија у Друјом светиском рају 1939–1945*, Београд 1992.
- Петрановић, Зечевић, *Јујословенски федерализам* = Б. Петрановић, М. Зечевић, *Јујословенски федерализам – идеје и сџварност*, *Темајска збирка докумената II*, Београд 1987.
- Петровић (Д.), *Консџиџуисање федералне Срдије* = Д. Петровић, *Консџиџуисање федералне Срдије*, Београд 1988.
- Петровић (Р.), *Конзервација и ресџаурација живојиса* = Р. Петровић, *Конзервација и ресџаурација живојиса цркве Св. Јована Крсџијеља у селу Црколезу*, СКМ 6–7 (1972–1973) 207–213.
- Петровић (Р.), *Светџа селанка* = Р. Петровић, *Светџа селанка на Косову*, *Време* (1. IX 1924) 4.
- Петровић (С.), *Косовска диџка* = С. Петровић, *Косовска диџка у усменој ѡоезији*, Београд 2001.

- Пешикан, *Грачаничка шћамјарија* = М. Пешикан, *Грачаничка шћамјарија (Лексикон српскословенској шћамјарства)*, in: *Пет векова српској шћамјарства*, 98–101.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1982) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на њочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 3 (1982) 1–120.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1983) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на њочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 4 (1983) 1–135.
- Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена* (1984) = М. Пешикан, *Зейско-хумско-рашка имена на њочейку штурској доба*, Ономатолошки прилози 5 (1984) 1–182.
- Пешикан, *Сћара имена из Доњеј Погримља* = М. Пешикан, *Сћара имена из Доњеј Погримља*, Ономатолошки прилози 7 (1986) 1–119.
- Повеља краља Милућина* = *Повеља краља Милућина манасћу Бањска. Светиосћефанска хрисовуља I*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 2011.
- Поменик Гајачких чейника* = *Поменик Гајачких чейника 1941–1950*, ed. Д. Мاستиловић, Гацко 2009.
- Поповић (Б.), *Ајресија на СРЈ* = Б. Поповић, *Ајресија на СРЈ, разарања, ошћећења и айели за зашћићу кулћурне башћине – кроз новинске наслове њоком 1999. њдине*, ГДКС 23–24 (2000) 207–218.
- Поповић (В.), *Ейискојска седишћа* = В. Поповић, *Ейискојска седишћа у Срдији од IX до XI века*, ГГБ 25 (1978) 33–39.
- Поповић (В. Х.), *Једно искојаване* = В. Х. Поповић, *Једно искојаване у манасћу Бањској 1915*, Јужна Срдија 3/25 (1923) 213–217.
- Поповић (Д.), *Архйекћонска йласћика* = Д. Поповић, *Архйекћонска йласћика цркве Светиој Николе („Тамница“) код Ајноваца. Прилој йроучавану српске скулћуре средином XIV века*, Саопштења 49 (2017), in press.
- Поповић (Д.), *Кулћ светиој Јоаникија Девичкој* = Д. Поповић, *Кулћ светиој Јоаникија Девичкој* in: *Визанћйјски свет на Балкану II. Визанћйолошке шеме*, ed. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 607–623.
- Поповић (Д.), *Манасћир Св. Тројице* = Д. Поповић, *Манасћир Св. Тројице Русинице – усйони и разарања*, ИЧ 45–46 (1998–1999) 31–48.
- Поповић (Д.), *Метогја йајријарха Максима* = Д. Поповић, *Метогја йајријарха Максима*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 111–125.
- Поповић (Д.), *Пайријарх Јефрем* = Д. Поповић, *Пайријарх Јефрем – један йозносредњовековни светйићельски кулћ*, ЗРВИ 43 (2006) 111–125.
- Поповић (Д.), *Под окриљем светйосћи* = Д. Поповић, *Под окриљем светйосћи: Кулћ светйих владара и реликвија у средњовековној Срдији*, Београд 2006.
- Поповић (Д.), *Предсћава владара* = Д. Поповић, *Предсћава владара над „царским дверима“ цркве Светйих арханћела код Призрена*, Саопштења 26 (1994) 25–36.
- Поповић (Д.), *Пустйињско монашћво* = Д. Поповић, *Пустйињско монашћво у доба Бранковића*, in: *Под српске десйовине 1459. њдине*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 117–135.
- Поповић (Д.), *Светйи краљ Сћефан Дечански* = Д. Поповић, *Светйи краљ Сћефан Дечански*, in: eadem, *Под окриљем светйосћи*, 143–183.
- Поповић (Д.), *Свод српских светйих* = Д. Поповић, *Свод српских светйих у време краља Милућина: кулћови архйереја и йустйиножйићельа*, in: *Манасћир Сйуденица*, 81–97.
- Поповић (Д.), *Средњовековне йећине исйоснице* = Д. Поповић, *Средњовековне йећине исйоснице у йризренском крају – йрећходна исйраживане*, ИЧ 44 (1997) 129–154.
- Поповић (Д.), *Српски владарски йрод* = Д. Поповић, *Српски владарски йрод у средњем веку*, Београд 1992.
- Поповић (Д. Ј.), *Велика сеоба Срба* = Д. Ј. Поповић, *Велика сеоба Срба 1690. њдине*, Београд 1954.
- Поповић (Ј.), *Видовданска идеја* = Ј. Поповић, *Видовданска идеја*, in: *Catena Mundi III. О националном идентйићейу Срба*, ed. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 454–455.
- Поповић (Ј.), *Живой Срба* = Ј. Поповић, *Живой Срба на Косову 1812–1912*, Београд 1987.
- Поповић (Ј.), *Манасћир Грачаница* = Ј. Поповић, *Манасћир Грачаница на Косову*, in: *Манасћир Грачаница. Одбйаји и умойворине са Косова*, ed. В. Бован, Грачаница 2011.
- Поповић (М.), *Видовдан* = М. Поповић, *Видовдан и часни крсћ*. *Олед из књижевне археолойије*, Београд 1976.
- Поповић (М.), *Владарско боравйиће* = М. Поповић, *Владарско боравйиће Сћефана Немање у Расу*, in: *Сћефан Немања – светйи Симеон Миротйочиви. Исйорија и йредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 233–247.
- Поповић (М.), *Двор владара и власћеле* = М. Поповић, *Двор владара и власћеле*, in: *Привайћни живой у српским земљама средњеј века*, ed. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 29–63.
- Поповић (М.), *Замак у српским земљама* = М. Поповић, *Замак у српским земљама йозној средњеј века*, ЗРВИ 43 (2006) 189–207.
- Поповић (М.), *Средњовековне сахране* = М. Поповић, *Средњовековне сахране у цркви манасћура Бањске*, Саопштења 48 (2016) 23–55.
- Поповић (М.), *Цййадела йрада* = М. Поповић, *Цййадела йрада Новој Брда. Исйраживане 2015. њдине*, ГДКС 40 (2016) 74–80.
- Поповић (М.), Поповић (Д.), *Гробови црквених йојлавара* = М. Поповић, Д. Поповић, *Гробови црквених йојлавара у манасћу Жичи*, Саопштења 45 (2013) 27–47.
- Поповић (П.), *Два сћара манасћура* = П. Поповић, *Два сћара манасћура. Скулћура манасћура Светйих Арханћела. Задужбина цара Душана у Призрену*, ПКЈИФ 8 (1928) 236–237.

- Поповић (П.), *Краљ Милутићин* = П. Поповић, *Краљ Милутићин као монах на фрески у Грачаници*, *Старинар* 4 (1926–1927) 113–114.
- Поповић (П.), *Неколико звона* = П. Поповић, *Неколико звона из XV века*, *Старинар* 4 (1926–1927) 105–112.
- Поповић (П.), *Црква Светијих Арханђела* = П. Поповић, *Црква Светијих Арханђела у Призрену*, *Старинар* 4 (1926–1927) 55–58.
- Поповић (С.), *Крст у крују* = С. Поповић, *Крст у крују. Архитектура манастира у средњовековној Србији*, Београд 1994.
- Поповић, Тодић, Војводић, *Дечанска џусџиња* = Д. Поповић, Б. Тодић, Д. Војводић, *Дечанска џусџиња. Скици и келије манастира Дечана*, Београд 2011.
- Поповић, Хаџић, *Зайагна грађевина* = М. Поповић, С. Хаџић, *Зайагна грађевина манастира Дечани*, *Саопштења* 44 (2012) 79–100.
- Прејиска о арбанаским насиљима* = *Прејиска о арбанаским насиљима у Сјарај Србији 1898–1899*, Београд 1899.
- Прерадовић, *Истраживања и снимања средњовековних сџоменика* = Д. Прерадовић, *Истраживања и снимања средњовековних сџоменика између два светска рата*, in: *Задужбине и дарови*, 83–89.
- Прерадовић, *Истраживање и снимање* = Д. Прерадовић, *Истраживање и снимање средњовековних сџоменика под окриљем Народне музеја у Београду до 1941. године*, *Зограф* 40 (2016) 1–33.
- Пројаси царства српскога* = *Пројаси царства српскога*, Хамбург 2016.
- Пузовић, *Покушај реконструкције* = Љ. Пузовић, *Покушај реконструкције рукописне збирке манастира Девича*, *ПКЈИФ* 81 (2015) 93–109.
- Путник, *Меморијална скулптура Миодраја Живковића* = В. Путник, *Меморијална скулптура Миодраја Живковића (јерид 1960–1980)*, in: *Јавни сџоменици и сџомен одележја, колективно памћење и/или заборав*, ed. Н. Живковић, Београд 2014, 115–124.
- Раваничанин I. Жиције светиога кнеза Лазара* = *Раваничанин I. Жиције светиога кнеза Лазара*, in: *Сјиси о Косову*, ed. М. Грковић, Београд 1993.
- Раваничанин II. Светиљу победу џоказаше* = *Раваничанин II. Светиљу победу џоказаше*, in: *Сјиси о Косову*, ed. М. Грковић, Београд 1993.
- Радић, *Живои* = Р. Радић, *Живои у временима: Пајријарх Гаврило (Дожић)*, 1881–1950, Београд 2011.
- Радичевић, *Прилој џроучавању средњовековној накици* = Д. Радичевић, *Прилој џроучавању средњовековној накици јуџо-зайагне Србије с џоседним осврћом на налазе из средњеј Полиме*, in: *Осам векова манастира Милешеве I*, Пријепоље 2013, 295–308.
- Радовановић, *Иконографска истраживања* = Ј. Радовановић, *Иконографска истраживања српској сликарства XIII и XIV века*, Београд 1988.
- Радовановић, *Црква св. Николе* = Ј. Радовановић, *Црква св. Николе у Пећкој џајријарици*, Београд 1963.
- Радојковић, *Српско златарство* = Б. Радојковић, *Српско златарство XVI и XVII века*, Нови Сад 1966.
- Радојчић, *Архиепископ Данило II* = С. Радојчић, *Архиепископ Данило II и српска архитектура раној XIV века*, in: *idem*, *Узори и дела старих српских уметника*, Београд 1975, 195–211.
- Радојчић, *Византијско сликарство* = С. Радојчић, *Византијско сликарство од 1400. до 1453. године*, in: *idem*, *Одабрани чланци и студије*, Београд–Нови Сад 1982, 248–257.
- Радојчић, *Грачаница* = С. Радојчић, *Грачаница*, *Хришћанско дело* 4/1 (1938) 24–34.
- Радојчић, *Грачаница и Дечани* = С. Радојчић, *Грачаница и Дечани*, *Уметнички преглед* 4–5 (април–мај 1940) 130–133.
- Радојчић, *Једна сцена* = С. Радојчић, *Једна сцена из романа о Варлааму и Јоасафу у цркви Бојородице Љевшике*, in: *idem*, *Текстови и фреске*, Горњи Милановац 2002³, 136–147.
- Радојчић, *Портрети* = С. Радојчић, *Портрети српских владара у средњем веку*, Скопље 1934 (Београд 1996²).
- Радојчић, *Средњовековне фреске* = С. Радојчић, *Средњовековне фреске у јужној Србији џројодају*, *Време* (15. март 1939) 12.
- Радојчић, *Старо српско сликарство* = С. Радојчић, *Старо српско сликарство*, Београд 1966.
- Радојчић, *Фреске у Милутићиним задужбинама* = С. Радојчић, *Фреске у Милутићиним задужбинама*, *Уметнички преглед* 7 (јул 1939) 202–207.
- Радонић, *Римска курија* = Ј. Радонић, *Римска курија и јужнословенске земље од XVI до XIX века*, Београд 1950.
- Разговор са гр Мирјаном Ђоровић-Љубинковић* = *Разговор са гр Мирјаном Ђоровић-Љубинковић*, *ГСАД* 5, Београд 1989, 142–144 (разговор водио М. Поповић).
- Рајовић, *Аутономија Косова* = Р. Рајовић, *Аутономија Косова. Историјско-јравна студија*, Београд 1985.
- Рајовић, *Уставно-јравни и џолијички развој* = Р. Рајовић, *Уставно-јравни и џолијички развој Србије са џокрајинама*, in: *Социјалистичка Република Србија I*, Београд 1982, 732–733.
- Рајчевић, *Врсни сликар* = У. Рајчевић, *Врсни сликар косовској џоднебља*, *Јединство* (Приштина, 27. 2. 1975) 6.
- Рајчевић, *Затирано и зајрило* = У. Рајчевић, *Затирано и зајрило, о унишћеним српским сџоменицима II*, Нови Сад 2007.
- Ракић (З.), *Димитрије Даскал* = З. Ракић, *Димитрије Даскал – српски јисар и илуминајор друје џоловине XVI века*, *ПКЈИФ* 79 (2013) 163–178.

- Ракић (З.), *Жиџијна икона* = З. Ракић, *Жиџијна икона св. Кузмана и Дамјана сликара Радула из 1673–74. године*, Саопштења 26 (1994) 53–61.
- Ракић (З.), *Икона Светиої Арсенија Српскої* = З. Ракић, *Икона Светиої Арсенија Српскої у Галерији Мајице српске у Новом Саду*, Саопштења 35–36 (2006) 113–124.
- Ракић (З.), *Радул* = З. Ракић, *Радул – српски сликар XVII века*, Нови Сад 1998.
- Ракић (З.), *Српска минијатура XVI и XVII века* = З. Ракић, *Српска минијатура XVI и XVII века*, Београд 2012.
- Ракић (М.), *Конзулска писма* = М. Ракић, *Конзулска писма 1905–1911*, ed. А. Митровић, Београд 1985.
- Ракић (М.), *На Гази Месџану* = М. Ракић, *На Гази Месџану*, in: idem, *Песме*, ed. Л. Којен, Београд 2015.
- Ракићевић, *Есхајолошка визија* = Т. Ракићевић, *Есхајолошка визија Теодора Сџудинџа (Хиландар 387) у „Кџиџијорском жиџију Тџиџа Манасџира Сџуденице“ (IX Н 8 [§ 10])*, ЗРВИ 53 (2016) 179–208.
- Ракићевић, *Пиџање раџиџџавања* = Т. Ракићевић, *Пиџање раџиџџавања једної месџа у „Жиџију светиої Симеона“ од Светиої Саве (IX Н 8 [§ 10])*, Зборник Матице српске за друштвене науке 152/3 (2015) 451–469.
- Расолкоска-Николовска, *Фрајменџи фресака* = З. Расолкоска-Николовска, *Фрајменџи фресака Душанове задужбине Светџих арханџела код Призрена*, in: *Дечани и визанџијска уметносџи*, 389–398.
- Реџеп, *Величање десџоџа Сџефана* = Ј. Реџеп, *Величање десџоџа Сџефана Лазаревиџа*, in: eadem, *Грех и казна Божија*, 73–84.
- Реџеп, *Грех и казна Божија* = Ј. Реџеп, *Грех и казна Божија: Судбине, дџиџке и џредања српскої средњеї века*, Нови Сад 2013.
- Реџеп, *Жиџије кнеза Лазара* = Ј. Реџеп, *Жиџије кнеза Лазара*, Нови Сад 2010.
- Реџеп, *Косовска леџенда* = Ј. Реџеп, *Косовска леџенда*, Нови Сад 2007.
- Резолуџија Савеџа бездџеносџи* = *Резолуџија Савеџа бездџеносџи Уједињених наџија 1244* (1999).
- Ристић (Д.), *Куџа* = Д. Ристић, *Куџа несаџоривих речи*, Београд 2016.
- Ристић (С.), *Дечански сџомениџи* = С. Ристић, *Дечански сџомениџи*, Београд 1864.
- Ристић (С.), *Плач Сџаре Србџије* = Хаџи Серафим Ристић, *Плач Сџаре Србџије*, in: *Савремениџи о Косову и Меџохији 1852–1912*, ed. Д. Баџаковић, Београд 1988, 18–54.
- Руварац, *О кнезу Лазару* = И. Руварац, *О кнезу Лазару*, in: *Бој на Косову*, 17–287.
- Савеџовање о џроблемима обнове* = *Савеџовање о џроблемима обнове манасџира Светџих Арханџела код Призрена*, Београд 1992.
- Савић, *Српски џревод* = В. Савић, *Српски џревод „Еверџеџидскої синаксара“ у два синаџска рукоџиса*, ЗРВИ 53 (2016) 209–235.
- Савремена уметносџи Косова* = *Савремена уметносџи Косова*, Приштина 1988.
- Самарџић, *Измеџу Раџиџа и Руварџа* = Р. Самарџић, *Измеџу Раџиџа и Руварџа*, in: idem, *Писџи српске исџорије I*, Београд 1976, 60–76.
- Самарџић, *Неуџасива кандџла* = Р. Самарџић, *Неуџасива кандџла*, in: idem, *Идеје за српску исџорију*, Београд 1989, 65–78.
- Самарџић, *Романџизам* = Р. Самарџић, *Романџизам у српскої исџориоџрафији*, in: idem, *Писџи српске исџорије II*, Београд 1981, 231–238.
- Самарџић, *Сџојан Новаковић* = Р. Самарџић, *Сџојан Новаковић – уџемелџиџељ савремене српске исџориоџрафије*, in: idem, *Писџи српске исџорије I*, Београд 1976, 189–243.
- Самарџић et al., *Косово и Меџохија* = Р. Самарџић et al., *Косово и Меџохија у српскої исџорији*, Београд 1989.
- Самарџић et al., *Српско џиџање* = Р. Самарџић et al., *Српско џиџање*, Београд 1991.
- Светџи српске рукоџисне књџе* = *Светџи српске рукоџисне књџе (XII–XVII век)*, ed. Д. Оташевић, З. Ракић, И. Шпадиџер, Београд 2016.
- Светџи кнез Лазар* = *Светџи кнез Лазар. Сџомениџа о шестџої сџојодџишњиџи Косовскої доја 1389–1989*, Београд 1989.
- Светџи Пеџтар Цеџиџњски. Краџика исџорија* = *Светџи Пеџтар Цеџиџњски. Краџика исџорија Црне Горе*, in: *Измеџу молиџве и клеџиве: Сабрана дјеџа*, ed. В. Тодоровић, Н. Маројевић, Цеџиџе 2015, 523–537.
- Светџи Сава у руском царском леџоџису* = *Светџи Сава у руском царском леџоџису*, ed. М. Витезовић, Београд 2012.
- Секулић (З.), *Паг и џуџање* = З. Секулић, *Паг и џуџање Александра Ранковиџа*, Београд 1989.
- Секулић (И.), *Видовданска идеје* = И. Секулић, *Видовданска идеје, Сатџа тунди III. О националном иденџиџиџеџу Срба*, ed. Б. Нешић, С. Петровић, Београд 2016, 425–426.
- Симић, *За џубав оџаџбине* = В. Симић, *За џубав оџаџбине. Паџириоџиџе и џаџириоџизми у српскої кулџури XVIII века у Хабсбурџскої монарџији*, Нови Сад 2012.
- Скерлић, *Др. Ник. Велимировић* = Ј. Скерлић, *Др. Ник. Велимировић: Релиџија Њеџошева. Сџудџија. Беоџрад 1911*, СКГ 27/12 (1911) 933–940.
- Скерлић, *Нови омладински лисџови* = Ј. Скерлић, *Нови омладински лисџови и наш нови нарашџџај*, СКГ 30/3 (1913) 212–224.
- Скерлић, *Омлаџина* = Ј. Скерлић, *Омлаџина и џена књџевносџи (1848–1871): Изучавања о националном и књџевном романџизму код Срба. Сабрана дела Јована Скерлиџа 10*, ed. М. Бегџић, Београд 1966.

- Скерлић, *Светиозар Марковић* = Ј. Скерлић, *Светиозар Марковић – његов живот, рад и идеје*. Сабрана дела Јована Скерлића 11, ed. М. Бегић, Београд 1966.
- Сковран, *Фреске XVII века* = А. Сковран, *Фреске XVII века из цркве св. Димирија у Пећи и њихови илустрацији Јована*, СКМ 4–5 (1968–1971) 331–347.
- Славковић, *Полиитичке, економске и културне прилике* = Б. Ж. Славковић, *Полиитичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929–1941*, Београд 2014 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).
- Слијепчевић, *Историја СПЦ I* = Ђ. Слијепчевић, *Историја Српске православне цркве I*, Диселдорф 1978.
- Смирнов, Бошковић, *Архиепископске белешке* = С. Смирнов, Ђ. Бошковић, *Архиепископске белешке из Метохије и Преко-руља*, Старинар 8–9 (1933–1934) 255–275.
- Соколки, *Исламизација* = М. Соколки, *Исламизација у Македонији у XV и XVI веку*, ИЧ 22 (1975) 75–89.
- Соловјев, *Законик цара Стефана* = А. Соловјев, *Законик цара Стефана Душана. 1349 и 1354. године*, Београд 1980.
- Социјалистичко Косово = Социјалистичко Косово, ed. М. Малетић, Београд 1975.
- Сјоменичка базилика = Сјоменичка базилика Косова и Метохије, Београд 2002².
- Сјоменичко наслеђе Србије = Сјоменичко наслеђе Србије. Нејокрејна културна добра од изузетној и од великој значаји, Београд 2007².
- Спремић, *Десетог Ђураћ* = М. Спремић, *Десетог Ђураћ Бранковић и његово доба*, Београд 1994.
- Србија и Албанија = Србија и Албанија у XIX и почетком XX века, ed. В. Стојанчевић, САНУ, књ. LIII, Одељење историјских наука 15, Београд 1990.
- Србљак = Србљак. Службе, каноци, актијистии II, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1970.
- Срећковић, *Пушничке слике* = П. Срећковић, *Пушничке слике. Трећа слика. Подрим и Метохија*, ЛМС 130 (1882) 12–35.
- Српске рукописне књије у Словачкој = Српске рукописне књије у Словачкој, ed. З. Недељковић, Београд 2016.
- Српске рукописне књије у Чешкој = Српске рукописне књије у Чешкој, ed. З. Недељковић, Београд 2015.
- Српски иконопис = Српски иконопис на јодручју обновљене Пећке илустрацијије 1557–1690, каталог изложбе, Београд 2016.
- Станић, *Радови на заштити* = Р. Станић, *Радови на заштити и уређењу сјоменика у оквиру обележавања боо-јодушњице Косовске битке*, ГДКС 14 (1990) 5–7.
- Станић, *Сликарска заосјавијина Симеона и Алексија Лазовића* = Р. Станић, *Сликарска заосјавијина Симеона и Алексија Лазовића у манастиру Дечани*, Саопштења 24 (1992) 229–261.
- Станић, *Сћање и јроблеми* = Р. Станић, *Сћање и јроблеми заштитије нејокрејних културних добара у СР Србији*, ГДКС 13 (1989) 37–45.
- Станковић, *Пушине белешке* = Т. П. Станковић, *Пушине белешке јо Сћарој Србији, 1871–1898*, Београд 1910.
- Станојевић (Г.), *Србија* = Г. Станојевић, *Србија у време Бечкој рати 1683–1699*, Београд 1976.
- Станојевић (Д.), *Нови јодаци* = Д. Станојевић, *Нови јодаци о живоиису Данилове јријратије у Пећкој илустрацији*, ГДКС 13 (1989) 58–61.
- Станојевић (С.), *Српски национализам* = С. Станојевић, *Српски национализам у средњем веку*, in: idem, *Из наше јрошлосии*, Београд 1934, 35–37.
- Станојловић, *Манастир Грачаница* = М. Станојловић, *Манастир Грачаница, сликарско-конзервативски радови на живоиису Блаовештјенске цркве*, ГДКС 21 (1996) 68–71.
- Сћари српски служадник = Сћари српски служадник – лиијуриија Св. Јована Злајоустја (XIV–XV век), ed. ep. А. Јевтић, Требиње 2012.
- Стародубцев, *Пииања уменичких уиција* = Т. Стародубцев, *Пииања уменичких уиција хришћанској Исиока у Србији крајем XII и јоком XIII сјолећа и јујева њиховој јреношења*, Зограф 40 (2016) 45–72.
- Стародубцев, *Предсјава Небеске лиијуриије* = Т. Стародубцев, *Предсјава Небеске лиијуриије у куйоли. Прилој јроучавану*, in: *Трећа јујословенска конференција византијолоја*, ed. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 381–411.
- Стародубцев, *Прилози јроучавану цркава и манастира I* = Т. Стародубцев, *Прилози јроучавану цркава и манастира основаних или обновљених у обласии Бранковића од 1371. до 1455. јодине. I гео*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 39–64.
- Стародубцев, *Прилози јроучавану цркава и манастира II* = Т. Стародубцев, *Прилози јроучавану цркава и манастира основаних или обновљених у обласии Бранковића од 1371. до 1455. јодине. II гео*, Косовско-метохијски зборник 6 (2015) 65–93.
- Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића* = Т. Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића*, ЗРВИ 43 (2006) 349–391.
- Стародубцев, *Српско зидно сликарсјиво* = Т. Стародубцев, *Српско зидно сликарсјиво у земљама Лазаревића и Бранковића I–II*, Београд 2016.
- Стевановић, *Архиепископур цркве Свјеој Ђорђа у Речанима* = Б. Стевановић, *Архиепископур цркве Свјеој Ђорђа у Речанима – јрводиини изјлед и јозније измене*, Зограф 39 (2015) 119–127.
- Стевановић, *Црква Свјеој Ђорђа у Речанима* = Б. М. Стевановић, *Црква Свјеој Ђорђа у Речанима*, Београд 2013 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Philosophy).

- Стемайографија* = *Стемайографија. Изображеније оружиј илирических*, ed. Д. Давидов, Нови Сад 1972.
- Стефановић (А.), *Сџара српска црквена архиепископија I* = А. Стефановић, *Сџара српска црквена архиепископија и њен значај I*, Српски књижевни гласник 8/7 (1. април 1903) 514–522.
- Стефановић (А.), *Сџара српска црквена архиепископија II* = А. Стефановић, *Сџара српска црквена архиепископија и њен значај II*, Српски књижевни гласник 9/1 (1. мај 1903) 47–54.
- Стефановић (А.), *Сџара српска црквена архиепископија III* = А. Стефановић, *Сџара српска црквена архиепископија и њен значај III*, Српски књижевни гласник 9/2 (16. мај 1903) 123–133.
- Стефановић (А.), *Сџара српска црквена архиепископија (крај)* = А. Стефановић, *Сџара српска црквена архиепископија и њен значај (крај)*, Српски књижевни гласник 9/6 (16. јул 1903) 445–455.
- Стефановић (Д. Е.), *Шишајовачки ајосџол* = Д. Е. Стефановић, *Шишајовачки ајосџол*, in: *Манасџир Шишајовац*, ed. Д. Давидов, Београд 1989, 65–73.
- Стојаковић, *Обнова сџоменика* = А. Стојаковић, *Обнова сџоменика архиепископије у Србији између два раџа*, Рашка баштина 2 (1980) 259–267.
- Стојанчевић, *Једна џомоћ српске владе* = В. Стојанчевић, *Једна џомоћ српске владе манасџиру Грачаници 1856. и 1857. џодине*, СКМ 4–5 (1968–1971) 227–231.
- Стојанчевић, *Јужнословенски народи* = В. Стојанчевић, *Јужнословенски народи у Османском царсџиву од Јегренској мира 1829. до Париској конгреса 1856. џодине*, Београд 1971.
- Стојанчевић, *Обновљена српска држава* = В. Стојанчевић, *Обновљена српска држава и Арбанаси 1804–1876*, у: *Србија и Албанци у XIX и џочетџком XX века*, Београд 1990, 5–62.
- Стојанчевић, *Срби и Арбанаси* = В. Стојанчевић, *Срби и Арбанаси 1804–1912*, Нови Сад 1994.
- Стојанчевић, *Србија у време џрвој усџанка* = В. Стојанчевић, *Србија у време џрвој усџанка 1804–1913*, Лесковац 1980.
- Стокић-Симончић, Вукадиновић, *Српска књиџа* = Г. Стокић-Симончић, З. Ч. Вукадиновић, *Српска књиџа и бидлиџеке на Косову и Меџохији*, Панчевачко читалиште 15 (новембар 2009) 52–58.
- Суботин-Голубовић, *Прилој џознавању доџслужења* = Т. Суботин-Голубовић, *Прилој џознавању доџслужења у српској цркви крајем XIII века*, Хиландарски зборник 10 (1998) 153–177.
- Суботин-Голубовић, *Српско рукоџисно наслеђе* = Т. Суботин-Голубовић, *Српско рукоџисно наслеђе од 1557. џодине до средине XVII века*, Београд 1999.
- Суботић, *Долац и Чадићи* = Г. Суботић, *Долац и Чадићи*, Београд 2012.
- Суботић, *Краљџца Јелена Анжујска* = Г. Суботић, *Краљџца Јелена Анжујска – кџишџор црквених сџоменика у џриморју*, ИГ 1–2 (1958) 131–148.
- Суботић, *Прилој хронолојџији* = Г. Суботић, *Прилој хронолојџији дечанској зидној сликарсџтва*, ЗРВИ 20 (1981) 111–138.
- Суботић, *Црква Свеџој Димџџрија* = Г. Суботић, *Црква Свеџој Димџџрија у Пећи*, Београд 1964.
- Сувајџић, *Иларион Руварац* = Б. Сувајџић, *Иларион Руварац и народна књижевност*, Београд 2007.
- Тасић, *Живџис џевничких џросџора* = Д. Тасић, *Живџис џевничких џросџора цркве св. Аџосџола у Пећи*, СКМ 4–5 (1968–1971) 233–269.
- Тасић, *Раџ џосле раџа* = Д. Тасић, *Раџ џосле раџа: војска Краљевине СХС на Косову и Меџохији и Македонији 1918–1920*, Београд 2008.
- Тасић, *Хвосџанска џлашџаница* = Д. Тасић, *Хвосџанска џлашџаница*, Старинар 13–14 (1962–1963) 151–161.
- Темерински, *Санација и реконсџрукција* = С. Темерински, *Санација и реконсџрукција конака у манасџиру Грачаници*, ГДКС 14 (1990) 148–153.
- Теодосџе. Жџиџа* = *Теодосџе. Жџиџа*, ed. Д. Богдановић, Београд 1988.
- Терзић, *Сџара Србија* = С. Терзић, *Сџара Србија (XIX–XX век). Драма једне цивилизације, Рашка, Косово и Меџохија, Скојско-џеџовска област*, Нови Сад–Београд 2012.
- Тимотијевић (М.), *Манасџир Крушедол* = М. Тимотијевић, *Манасџир Крушедол I–II*, Београд 2008.
- Тимотијевић (М.), *Serbia sancta и Serbia sacra* = М. Тимотијевић, *Serbia sancta и Serbia sacra у дарокном верско-џолиџичком џројраму српске цркве*, in: *Сџефан Немања – свеџи Симеон Мирџџочиви. Исџорија и џредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 395–431.
- Тимотијевић (М.), *Таковски усџанак* = М. Тимотијевић, *Таковски усџанак – Српске Цветџи. О јавном заједничком сећању и заборављању у симболичној џолиџици званичне реџрезенџџџивне кулџуре*, Београд 2012.
- Тимотијевић (М.), *Традиџија и дарок* = М. Тимотијевић, *Традиџија и дарок. Тумачење џтрадиџије у реформама дарокне џкџџуралне џоџџџе*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 201–222.
- Тимотијевић (Р.), *Сџарине Призрена* = Р. Тимотијевић, *Сџарине Призрена*, Ниш 2015.
- Тимотијевић (Р.), *Црква Св. Сџаса у Призрену* = Р. Тимотијевић, *Црква Св. Сџаса у Призрену*, СКМ 6–7 (1972–1973) 65–78.
- Тџџик архиеџискоја Никодима* = *Тџџик архиеџискоја Никодима I–II*, српскословенски текст разрешио Лазар Мирковић, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 2007.
- Тодић, *Бањско злаџо* = Б. Тодић, *Бањско злаџо – џоследњи остџаци фресака у цркви Свеџој Сџефана у Бањској*, in: *Манасџир Бањска*, 163–174.
- Тодић, *Грачаница* = Б. Тодић, *Грачаница. Сликарсџво*, Београд 1989.

- Тодић, *Једно шезе иштане* = Б. Тодић, *Једно шезе иштане наше историографије: иде је сахрањена краљица Теодора*, Саопштења 46 (2014) 51–72.
- Тодић, *Манастир Убожац* = Б. Тодић, *Манастир Убожац*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 67–88.
- Тодић, *Митрополија у Приштини* = Б. Тодић, *Митрополија у Приштини – прва родна црква кнеза Лазара*, in: *Свети кнез Лазар*, 163–169.
- Тодић, *Папирјарх Јоаникије* = Б. Тодић, *Папирјарх Јоаникије – ктитор фресака у цркви св. Ајосиола у Пећи*, ЗМСЛУ 16 (1980) 85–101.
- Тодић, *Српске шеме* = Б. Тодић, *Српске шеме на фрескама XIV века у цркви Светио Димитрија у Пећи*, Зограф 30 (2004–2005) 123–139.
- Тодић, *Српски сликари* = Б. Тодић, *Српски сликари од XIV до XVIII века I–II*, Нови Сад 2013.
- Тодић, *Српско сликарство* = Б. Тодић, *Српско сликарство у доба краља Милутина*, Београд 1998.
- Тодић, *Спаро Најоричино* = Б. Тодић, *Спаро Најоричино*, Београд 1993.
- Тодић, *Црква Св. Пејра код Уњемира* = Б. Тодић, *Црква Св. Пејра код Уњемира*, СКМ 9 (1989–1990) 5–34.
- Тодић, *Чињенице и ирејисјавке* = Б. Тодић, *Чињенице и ирејисјавке о иројомајсјору Георјију из Дечана*, Саопштења 48 (2016) 113–133.
- Тодић, *Чанак-Медић, Манастир Дечани* = Б. Тодић, М. Чанак-Медић, *Манастир Дечани*, Београд 2005.
- Тодоровић, *Српска шјајна* = И. Тодоровић, *Српска шјајна – експериментална размаирања сјецифичних сјрукјурних и семантичких образаца од изузејној значаја у српском ејнокулјурном конјексју*, Београд 2015.
- Томашевић, *Ђорђевић, Манастир Дечани* = Б. Томашевић, М. Ђорђевић, *Манастир Дечани 2002–2005 – истраживање, конзервација и реконструкција ирофанних ирађевина*, Саопштења 39 (2007) 165–190.
- Томашевић, *Црква манастира Дечана* = Б. Томашевић, *Црква манастира Дечана. Конзерваторски радови на иријраши цркве у 1995 иодини*, ГДКС 20 (1996) 102–104.
- Томић, *Десет иодина* = Ј. Н. Томић, *Десет иодина из исторје српској народа и цркве иод Турцима (1683–1693)*, Београд 1902.
- Томић, *Папирјарх Арсеније III Црнојевић* = Ј. Н. Томић, *Папирјарх Арсеније III Црнојевић ирема Млечићима и ћесару 1685–1695*, Глас СКА 70 (1906) 1–161.
- Томовић, *Глатољски најиис* = Г. Томовић, *Глатољски најиис са Чечана*, ИЧ 37 (1990) 5–19.
- Томовић, *Морфолоија ћириличких најииса* = Г. Томовић, *Морфолоија ћириличких најииса на Балкану*, Београд 1974.
- Тошић, *Јуословенске изложбе* = Д. Тошић, *Јуословенске умейничке изложбе*, Београд 1983.
- Трифуновић (Ђ.), *Димитрије Канјакузин* = Ђ. Трифуновић, *Димитрије Канјакузин*, Београд 1963.
- Трифуновић (Ђ.), *Житије светио иапирјарха Јефрема* = Ђ. Трифуновић, *Житије светио иапирјарха Јефрема од ејскоја Марка*, *Анали Филолошког факултета* 7 (1967) 67–74.
- Трифуновић (Ђ.), *Српски средњовековни сјиси* = Ђ. Трифуновић, *Српски средњовековни сјиси о кнезу Лазару и косовском боју*, Крушевац 1968.
- Трифуновић (Л.), *Од имјрессионизма* = Л. Трифуновић, *Од имјрессионизма до енформела*, Београд 1982.
- Трифуноски, *О сјаријим црквама* = Ј. Трифуноски, *О сјаријим црквама у селима Качаничке клисуре*, СКМ 4–5 (1968–1971) 367–371.
- Тричковић, *Београдски иашалук* = Р. Тричковић, *Београдски иашалук 1687–1739*, Београд 2013.
- Тричковић, *Писмо* = Р. Тричковић, *Писмо иравничкој везира из 1806. иодине*, *Политика* (28. 02. 1965) 18.
- Тричковић, *Српска црква средином XVII века* = Р. Тричковић, *Српска црква средином XVII века*, *Глас САНУ* 320, *Одељење историјских наука*, књ. 2 (1980) 61–164.
- Тричковић, *Устијанци, сеобе и сјрадања* = Р. Тричковић, *Устијанци, сеобе и сјрадања у XVIII веку*, in: Самарџић et al., *Косово и Метихија*, 143–169.
- Турилов, *К исторји дидлиоијеки* = А. А. Турилов, *К исторји дидлиоијеки и скријиторја Дечанскојо монастиря: замейки о рукојисях XIV в.*, in: *Дечани у светилу археографских истраживања*, 15–33.
- Ђелић, *Белешке* = С. Ђелић, *Белешке о смрти, живоју, иушевима ка делу и делу сликара Александра Томашевића*, in: *Александар Томашевић*, ed. В. Војиновић, Г. Томашевић, Београд 1982, 23–49.
- Ђирковић, *Албаници* = С. Ђирковић, *Албаници у ојледалу јужнословенских извора*, in: *Илири и Албаници*, 323–359.
- Ђирковић, *Владарски двори* = С. Ђирковић, *Владарски двори око језера на Косову*, ЗМСЛУ 20 (1984) 67–83.
- Ђирковић, *Косово и Метихија* = С. Ђирковић, *Косово и Метихија у средњем веку*, in: Самарџић et al., *Косово и Метихија*, 21–45.
- Ђирковић, *О кнезу Лазару* = С. Ђирковић, *О кнезу Лазару. Сјудија Илариона Руварца*, in: *Бој на Косову*, 9–15.
- Ђирковић, *Преломно раздобље* = С. Ђирковић, *Преломно раздобље српске исторјографије*, in: idem, *О исторјографији и метиодолојији*, Београд 2007, 91–103.
- Ђирковић, *Сјојан Новаковић* = С. Ђирковић, *Сјојан Новаковић у развоју српске кријичке исторјографије*, in: *Сјојан Новаковић – личности и дело*, ed. В. Стојанчевић, Београд 1995, 167–172.
- Ђирковић, *Традиције и исторја* = С. Ђирковић, *Традиције и исторја итрадиција у делу Сјојана Новаковића*, in: *Исторја и итрадиција*, ed. С. Ђирковић, Београд 1982, VII–XX.

- Ђирковић, Ковачевић-Којић, Ђук, *Сџаро срџско рударсџиво* = С. Ђирковић, Д. Ковачевић-Којић, Р. Ђук, *Сџаро срџско рударсџиво*, Београд–Нови Сад 2002.
- Ђирковић, Кораћ, Бадић, *Сџуденица* = С. Ђирковић, В. Кораћ, Г. Бадић, *Сџуденица*, Београд 1986.
- Ђоровић, *Карађорђе и Први срџски усџанак* = В. Ђоровић, *Карађорђе и Први срџски усџанак*, Београд 1937.
- Ђоровић-Љубинковић, *Археолошки и исџоријски значај налаза* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Археолошки и исџоријски значај налаза срџској средњовековној новца на Новом Брду*, ЗНМ 5 (1967) 261–270.
- Ђоровић-Љубинковић, *Даскал Сџефан* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Даскал Сџефан: џоводом шесте сџојодишњице оснивања Раванице*, in: *Манасџир Раваница*, 165–176.
- Ђоровић-Љубинковић, *Значај Новог Брда* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Значај Новог Брда у Србији Лазаревића и Бранковића*, in: *Моравска школа и њено доба*, Београд 1972, 123–141.
- Ђоровић-Љубинковић, *Иконостас цркве свеџој Николе у Великој Хочи* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Иконостас цркве свеџој Николе у Великој Хочи. Прилој џроучавању кулџа Сџевана Дечанској*, Старинар 9–10 (1958–1959) 169–179.
- Ђоровић-Љубинковић, *Срџска средњовековна џеђосана керамика* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Срџска средњовековна џеђосана керамика (средњовековна керамика са Новог Брда)*, ЗНМ 3 (1962) 165–186.
- Ђосић, *Сџварно и моџуће* = Д. Ђосић, *Сџварно и моџуће*, Ријека 1982.
- Ђурчић, *Грачаница* = С. Ђурчић, *Грачаница. Исџорија и архџејекџура*, Приштина 1999.
- Ўбипарип, *Срџскословенски окџоих* = М. Ўбипарип, *Срџскословенски окџоих из времена цара Душана са џројарима џокајној канона Климентија Охридској*, ПКЈИФ 79 (2013) 103–128.
- Ўрошевић, *Косово* = А. Ўрошевић, *Косово*, Београд 1965.
- Фаро конвенџија, 2005* = *Оквирна конвенџија Савеџа Евроџе о вредносџи кулџурној наслеђа за друшџиво*, Савет Европе, Фаро 2005.
- Ферјанчић, Ђирковић, Сџефан Душан = Б. Ферјанчић, С. Ђирковић, *Сџефан Душан*, Београд 2005.
- Ферман сулџана Махмуда* = *Ферман сулџана Махмуда, сина сулџана Мусџафе-хана, срџском џаџриарху Арсенију од џодине џурске 1143, а џосле Хрисџа 1731*, Гласник ДСС 11 (1859) 181–186.
- Фидановски, *Велекинце* = С. Фидановски, *Велекинце, римска и средњовековна некроџола*, Београд 2010.
- Филиповић, *Из исџорије Новог Брда* = Н. Филиповић, *Из исџорије Новог Брда у друџој џоловини XV и џрвој џоловини XVI вијека*, Годишњак Историског друштва Босне и Херцеговине 6 (1954) 63–85.
- Фолић, Лукић, *Информатџивни џреџед* = М. Фолић, М. Лукић, *Информатџивни џреџед конзерватџорских радова на сџо-меницима кулџуре Косова од 1962. до 1972 џодине*, СКМ 6–7 (1972–1973) 237–260.
- Фотић, *Конфискаџија и џродаја манасџира* = А. Фотић, *Конфискаџија и џродаја манасџира (цркава) у доба Селима II (џроблем црквених вакуфа)*, *Balkanica* 27 (1996) 45–77.
- Хадри, *Народноослободилачки џокреџ* = А. Хадри, *Народноослободилачки џокреџ на Косову 1941–1945*, Приштина 1973.
- Хамовић, *Књижевносџ* = Д. Хамовић, *Књижевносџ Младе Босне, национално џло и модерносџ*, in: *idem, Пуџ*, 72–86.
- Хамовић, *Пуџ* = Д. Хамовић, *Пуџ ка усџравној земљи – модерна срџска џоезија и њена кулџурна самосвесџ*, Београд 2016.
- Хан, *Инџарзија* = В. Хан, *Инџарзија на џогручју Пећке џаџријаршије, XVI–XVIII век*, Нови Сад 1966.
- Хасани, *Косово* = С. Хасани, *Косово – исџине и заблуде*, Загреб 1986.
- Хаџић, *Археолошка исџраживања* = С. Хаџић, *Археолошка исџраживања у џорџи манасџира Бањска 2003. џодине*, Археолошки преглед н. с. 2–3 (2004–2005) 82–84.
- Хаџић, *Исџраживања у манасџиру Зочишџе* = С. Хаџић, *Исџраживања у манасџиру Зочишџе, Зочишџе, СО Ораховац, Косово и Меџохија*, Археолошки преглед н.с. 4 (2006) 164–167.
- Хаџић, *Сондажни радови* = С. Хаџић, *Сондажни радови у џорџи цркве Св. Врача, Врачево, СО Лейосавић, Косово и Меџохија, 2002. џодине*, Археолошки преглед н.с. 2–3 (2004–2005) 85–87.
- Хилмија Ђаџовић = Љ. Зековић, Ф. Мухић, *Хилмија Ђаџовић*, Подгорица 2012.
- Храбак, *Арџанашки уџади* = Б. Храбак, *Арџанашки уџади и џодуне на Косову и у Меџохији од краја 1912. до 1915. џодине*, Врање 1988.
- Хрваћанин, *Исџоријско-доџословска анализа* = Р. М. Хрваћанин, *Исџоријско-доџословска анализа срџских шџамџаних лиџуриџара из XVI века*, Београд 2017 (unpublished doctoral thesis, University of Belgrade, Faculty of Theology).
- Хушкачи у одорама мировњака = *Хушкачи у одорама мировњака*, *Политика* (14. 5. 2017) 14–15.
- Цветковић, *Храм Свеџој Димџирија* = Б. Цветковић, *Храм Свеџој Димџирија у Пећи. Нека заџажања*, ГДКС 25 (2001) 72–80.
- Цвијић, *Балканско џолоусџрво* = Ј. Цвијић, *Балканско џолоусџрво и јужнословенске земље*, Београд 1922.
- Церовић, *Археолошка сведочансџва* = Н. Церовић, *Археолошка сведочансџва*, in: *Задужбине и дарови*.
- Цурк, *Плашџаница* = Ф. Цурк, *Плашџаница срџској краља Сџефана Уроша II Милуџина*, Ниш и Византија 5 (2007) 465–483.

- Чавошки, *Револуционарни макијавелизам* = К. Чавошки, *Револуционарни макијавелизам*, Београд 1989.
- Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II* = М. Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II и архиепископ Пећке патријаршије*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 295–310.
- Чанак-Медић, *Архиепископ Немањиној доба II* = М. Чанак-Медић, *Архиепископ Немањиној доба II. Цркве у Полимљу и на Приморју*, Београд 1989.
- Чанак-Медић, *Архиепископ прве половине XIII века II* = М. Чанак-Медић, *Архиепископ прве половине XIII века II. Цркве у Рашкој*, Београд 1995.
- Чанак-Медић, *Бањски храм* = М. Чанак-Медић, *Бањски храм и црква Вазнесења Христове у Дечанима. Сродности и заједнички узор*, in: *Манастир Бањска*, 99–105.
- Чанак-Медић, *Гойица у српској црквеној архиепископији* = М. Чанак-Медић, *Гойица у српској црквеној архиепископији од Жиче до Ресаве*, in: *Манастир Ресави. Историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 111–134.
- Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић* = М. Чанак-Медић, *Ђурђе Бошковић – чувар и истраживач уметничке баштине*, Саопштења 35–36 (2006) 169–187.
- Чанак-Медић, *Нека ишћања развоја* = М. Чанак-Медић, *Нека ишћања развоја хиландарској католици*, in: *Седма казивања о свјетлој Гори*, ed. М. Живојиновић, З. Ракић, Београд 2011, 157–182.
- Чанак-Медић, *Обнова црквених грађевина* = М. Чанак-Медић, *Обнова црквених грађевина после Друге светске ратне*, Саопштења 35–36 (2006) 279–300.
- Чанак-Медић, *Пројекат за презентацију* = М. Чанак-Медић, *Пројекат за презентацију дечанске ризнице*, Саопштења 10 (1974) 43–51.
- Чанак-Медић, *Урожено културно наслеђе* = М. Чанак-Медић, *Урожено културно наслеђе*, ГДКС 32 (2008) 200–202.
- Чанак-Медић, Кандић, *Архиепископ прве половине XIII века I* = М. Чанак-Медић, О. Кандић, *Архиепископ прве половине XIII века I. Цркве у Рашкој*, Београд 1995.
- Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича* = М. Чанак-Медић, Д. Поповић, Д. Војводић, *Манастир Жича*, Београд 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, *Бојородица Љевишка* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Бојородица Љевишка*, Нови Сад 2015.
- Чанак-Медић, Тодић, *Грачаница* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манастир Грачаница*, Нови Сад 2017.
- Чанак-Медић, Тодић, *Пећка патријаршија* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манастир Пећка патријаршија*, Нови Сад 2014.
- Чершков, „*Сашка црква*“ = Е. Чершков, „*Сашка црква*“ код *Нове Брде*, Старинар 7–8 (1956–1957) 338–340.
- Четиринаестна седница ЦК Србије = *Четиринаестна седница ЦК Србије*, Београд 1968.
- Чолић, *Турски документи* = Љ. Чолић, *Турски документи за историју Српске православне цркве. Фонд Глише Елезовића*, Приштина 1996.
- Чоловић, *Смрт на Косову пољу* = И. Чоловић, *Смрт на Косову пољу*, Београд 2016.
- Чубровић, *Которски светица* = З. Чубровић, *Которски светица и скулптура Дечана*, Зограф 40 (2016) 85–94.
- Чурчић, *Србљаци у 18. веку* = Л. Чурчић, *Србљаци у 18. веку*, in: *Српске књижевности и српски јисци 18. века*, Нови Сад 1988, 32–62.
- Целебдић, *Архивска грађа* = М. Целебдић, *Архивска грађа за историју Народној музеја 1. Кнез Милош и српске власти према старицама и уметности у Србији: 1815–1839. године*, Београд 1969.
- Целетовић, *21 СС дивизија Скендербеј* = П. Целетовић, *21 СС дивизија Скендербеј*, Београд 1987.
- Шакота, *Акаџиски првомученику Стефану* = М. Шакота, *Акаџиски првомученику Стефану од иконойисца Лонина*, СКМ 2–3 (1963) 205–218.
- Шакота, *Дечанска ризница* = М. Шакота, *Дечанска ризница*, Београд–Приштина 1984.
- Шакота, *Зограф Лонин* = М. Шакота, *Зограф Лонин, сликар и књижевник XVI века*, in: *Стара књижевности*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1965, 533–540.
- Шакота, *Ризница манастира Бање* = М. Шакота, *Ризница манастира Бање код Придоја*, Београд 1981.
- Шелмић, *Бакорез „Кнез Лазар“* = Л. Шелмић, *Бакорез „Кнез Лазар“ Захарије Орфелина*, in: *eadem, Српска уметности 18. и 19. века. Одабране студије*, Нови Сад 2003, 15–25.
- Шијаковић, *Велики рај* = Б. Шијаковић, *Велики рај, Видовданска етика и памћење. О историји идеја и Сиомену Жриве*, Београд 2015.
- Шкриванић, Љубинковић, *Косовска бишка* = Г. А. Шкриванић, Н. Љубинковић, *Косовска бишка – косовска легенда*, Београд 1989.
- Шопова, *Која Скојје* = Д. Шопова, *Која Скојје било центар на санџак во периодот од паѓањето под турска власт до крајот на XVI век*, Гласник на Институтот за национална историја 1/1 (1957) 89–98.
- Шпадијер, *Бојослужбени списи* = И. Шпадијер, *Бојослужбени списи посвећени свјетом Јоаникију Девичком*, in: *Византијски свет на Балкану II*, ed. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 597–605.
- Шпадијер, *Свети Петар Коринџи* = И. Шпадијер, *Свети Петар Коринџи у старој српској књижевности*, Београд 2014.
- Штавланин-Ђорђевић, Гроздановић-Пајић, *Цернић, Ојис ћирилских рукописа* = Љ. Штавланин-Ђорђевић, М. Гроздановић-Пајић, Л. Цернић, *Ојис ћирилских рукописа Народне библиотеке Србије I*, Београд 1986; *Палеографски албум*, ed. Л. Цернић, Београд 1991.

Шулетић, *Берай̑ љаџријарха Калиника I* = Н. Шулетић, *Берай̑ љаџријарха Калиника I*, Зборник Матице српске за историју 83 (2011) 97–104.

Шулетић, *Подаци о берай̑има* = Н. Шулетић, *Подаци о берай̑има архиепископа Пећке и Охридске архиепископије у дефисеру љрихода Канцеларије црквених мукай̑а* (БОА, КК 2542–33), Српске студије 1 (2010) 177–193.

Шупут, *Архиепископски украс* = М. Шупут, *Архиепископски украс цркве краља Милутиина*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 161–164.

Шупут, *Византијски љласићни украс* = М. Шупут, *Византијски љласићни украс у љрадиџељским делима краља Милутиина*, ЗМСЛУ 12 (1976) 43–55.

Шупут, *Византијски рељефи* = М. Шупут, *Византијски рељефи са љастџом из XIII и XIV века*, Зограф 7 (1977) 36–44.

Шупут, *Манасџир Бањска – рушењем до обнове* = М. Шупут, *Манасџир Бањска – рушењем до обнове*, ГДКС 32 (2008) 191–193.

Шупут, *Пласићна декорација* = М. Шупут, *Пласићна декорација Бањске*, ЗМСЛУ 6 (1970) 39–55.

Шупут, *Сџоменици* = М. Шупут, *Сџоменици срџској црквеној љрадиџељсџива XVI–XVII века*, Београд 1991.

Шупут, *Срџска архиепископска* = М. Шупут, *Срџска архиепископска у доба љурске власџи 1459–1690*, Београд 1984.

Шупут, *Црква у Сџаром Триу* = М. Шупут, *Црква у Сџаром Триу*, Зборник Филозофског факултета XII/1 (1974) 321–331.

Шутаковић-Андрић, *Радови Завода* = Н. Шутаковић-Андрић, *Конзерваторско-ресџаурајорски радови Завода за зашџиџу сџоменика кулџуре у Призрену*, ГДКС 18 (1994) 29–30.

Шутаковић-Андрић, *Ресџаурајорско-конзерваторски радови* = Н. Шутаковић-Андрић, *Ресџаурајорско-конзерваторски радови завода за зашџиџу сџоменика кулџуре у Призрену изведени 1996. љодине*, Гласник ДКС 21 (1997) 79–81.

Јстребов, *Стара Србија и Албанија* = И. С. Јстребов, *Стара Србија и Албанија*, Споменик 41, други разред, књ. 36 (1904) 1–267.

ABBREVIATIONS FOR INSTITUTIONS

Archives SASA = Archives of the Serbian Academy of Sciences and Art, Belgrade

AS = Archives of Serbia, Belgrade

BCM = Belgrade City Museum

BOA = Bařbakanlık Osmanlı Arřivi, Istanbul

IPCMS = Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia, Belgrade

MP = Museum in Priřtina

MSG = Matica Srpska Gallery, Novi Sad

MSOC = Museum of Serbian Orthodox Church, Belgrade

NLB = National Library in Belgrade (burned down in *German bombing* on April 6, 1941), see. NLS

NLS = National Library of Serbia, Belgrade

NMB = National Museum in Belgrade

NMK = National Museum in Kruřevac

PIPCM = Provincial Institute for the Protection of Cultural Monuments, Priřtina

RAI = Romanian Academy Library, Bucharest

TKGM = Tapu ve Kadastro Genel Mುದrлrлgю, Ankara

LIST OF CONTRIBUTORS AND THEIR AFFILIATIONS¹

DJORDJE BUBALO, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department
of History
djbubalo@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Society in Written Sources* (No. 177025)

ALEKSANDRA DAVIDOV TEMERINSKI, Art historian
– Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments
of Serbia
aleksandra.davidov@heritage.gov.rs

LJUBODRAG DIMIĆ, Ph.D., Professor, Corresponding
Member of the SASA
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of History
ljdimic@f.bg.ac.rs

**Serbian Nation – Integrative and Disintegrative Processes*
(No. 177014)

**Serbs and Serbia in Yugoslav and International Context:
Internal Development and Place in European/Global
Community* (No. 47027)

VLADIMIR DŽAMIĆ, Art historian – Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments
of Serbia
vladimir.dzamic@heritage.gov.rs

MIRJANA DJEKIĆ, Ph.D. Ethnologist – Conservator
Counselor
Provincial Institute for the Protection of Cultural
Monuments, Novi Sad
mirkadjekic@gmail.com

ALEKSANDAR KADIJEVIĆ, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
akadijev@f.bg.ac.rs

**Serbian Art of the 20th Century – The National and Europe*
(No. 177013)

TATJANA KATIĆ, Ph.D., Research Associate
Institute of History, Belgrade
tatjanakatich@gmail.com

**From Universal Empires to Nation States. Social and Political
Transformations in Serbia and the Balkans* (No. 177030)

MILOŠ KOVIĆ, Ph.D., Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of History
mkovic@f.bg.ac.rs

**History of Political Ideas and Institutions in the Balkans in
the 19th and 20th Centuries* (No. 177011)

**Conflicts and Crises: Cooperation and Development in Serbia
and the Region in the 19th and 20th Centuries* (No. 47030)

ALEXEI LIDOV, Ph.D., Full Member of the Russian
Academy of Arts
Head of Department at the Institute of World Cultures
of the Moscow State University
Director of the Research Centre for Eastern Christian
Culture in Moscow
alidov@gmail.com

NENAD MAKULJEVIĆ, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
nmakuljevi@f.bg.ac.rs

**Representations of Identity in Art and Verbal-Visual Culture
of the Modern Era* (No. 177001)

¹ An asterisk marks the titles of the projects of the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia, as part of which individual authors have written their papers in this publication.

MIODRAG MARKOVIĆ, Ph.D., Professor,
Corresponding Member of the SASA
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
mmarkovi@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context*
(No. 177036)

**Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World*
(No. 177032)

**Serbian Art from the Decline of the Empire until the Fall
under Ottoman Rule* (project of Matica srpska)

SRDJAN MARKOVIĆ, Ph.D., Professor
University of Niš, Faculty of Fine Arts
magelen@open.telekom.rs

**Serbian Art of the 20th Century – The National and Europe*
(No. 177013)

MIRJANA MENKOVIĆ, Ph.D., Museum Advisor
Ethnographic Museum in Belgrade
mirjana.menkovic@etnografskimuzej.rs

VALENTINO PACE, Ph.D., Professor,
Foreign Member of the Norwegian Academy of Science and
Letters, Oslo

Trinity College, Hartford, Conn., USA – Rome Campus
School of Doctoral Studies in Art History,
Department of Humanities and Cultural Heritage,
University of Udine
vpvalentinopace@gmail.com

JELENA PAVLIČIĆ, Ph.D., Teaching Assistant
University in Priština – Kosovska Mitrovica, Faculty of Arts
jpavlicic@gmail.com

**Tradition and Transformation: Historical Heritage and
National Identity in Serbia in the 20th Century* (No. 47019)

DRAGANA PAVLOVIĆ, Ph.D., Assistant Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department
of Art History
drpavlov@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context* (No. 177036)

SVETLANA PEJIĆ, Ph.D., Art historian – Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments
of Serbia
svetlana.pejic@heritage.gov.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context* (No. 177036)

DANICA POPOVIĆ, Ph.D., Research Advisor
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
Danica.Popovic@bi.sanu.ac.rs

**Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture*
(No. 177003)

DUBRAVKA PRERADOVIĆ, Ph.D.,
Independent Researcher
Lyon, France
dubravka.preradovic@gmail.com

DEJAN RADIČEVIĆ, Ph.D., Assistant Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Archaeology
dradicev@f.bg.ac.rs

**Society, Spiritual and Material Culture and Communications
in Prehistory and Early History of the Balkans* (No. 177012)

DEJAN RADOVANOVIĆ, Art historian – Conservator
Counselor
Provincial Institute for the Protection of Cultural
Monuments, Novi Sad
drkonz@gmail.com

ZORAN RAKIĆ, Ph.D., Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
zratic@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context*
(No. 177036)

NEBOJŠA ŠULETIĆ, Ph.D., Assistant Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of History
nsuletic@f.bg.ac.rs

**Serbian Nation – Integrative and Disintegrative Processes*
(No. 177014)

BRANISLAV TODIĆ, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
btodic@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context*
(No. 177036)

DRAGAN VOJVODIĆ, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Art History
dvojvodi@f.bg.ac.rs

**Serbian Medieval Art and its European Context* (No. 177036)

**Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World*
(No. 177032)

*Serbian Art from the Decline of the Empire until the Fall
under Ottoman Rule* (project of Matica srpska)

BILJANA VUČETIĆ, Ph.D., Research Associate
Institute of History, Belgrade
biljana.vucetic@yahoo.com

**Europe and the Serbs (1804–1918): Impetuses and
Temptations of the European Modernism* (No. 177031)

VLADIMIR VUKAŠINOVIĆ, Ph.D., Professor
University of Belgrade, Faculty of Orthodox Theology
vvukasinovic@bfspc.bg.ac.rs
**Serbian Theology in the 20th Century: Fundamental
Postulates of Theological Disciplines in the European
Context – the Historical and the Contemporary Perspective*
(No. 179078)

IVANA ŽENARJU RAJOVIĆ, Ph.D., Research Associate
Institute for Serbian Culture Priština, Leposavić
ivanazenarju@yahoo.com
*Material and Spiritual Culture of Kosovo and Metohija
(No. 178028)

MILOŠ ŽIVKOVIĆ, Research Assistant
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milos.zivkovic@vi.sanu.ac.rs
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

LIST OF PLATES

- I. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, lunette of the northern portal
- II. Virgin Pelagonitissa icon, third quarter of the 14th century, detail (MSOC, Treasury of the Dečani Monastery)
- III. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, last scene in the cycle of the Akathistos Hymn, 1343, detail: King Dušan, Young King Uroš and Queen Jelena
- IV. Patriarchate of Peć, narthex, eastern wall, Virgin from the Deisis and the procession of the Serbian patriarchs, 1565
- V. Patriarchate of Peć, parekklesion of St. Nicholas, Saint Nicholas rescuing Basil from the Saracens, work of painter Radul, 1673/1674
- VI. Coffin-reliquary of the Holy King Stefan of Dečani, work of Dmitar Stanišev and Anastas Konstantinović, 1849, detail (MSOC, Treasury of the Dečani Monastery)
- VII. Monastery of Dečani, Church of Christ Pantokrator, view of the eastern part of the church
- VIII. Octoechos Tone 1, headpiece on fol. 2r, 1560–1570 (NLS, Dečani 146)
- IX. Uroš Predić, *Maiden of Kosovo*, 1919, detail (BCM)
- X. Monastery of Dečani, Church of Christ Pantokrator, naos, Holy King Stefan of Dečani, 1343–1345
- XI. Gračanica Monastery, katholikon, detail
- XII. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, upper zone with the dome
- XIII. Matičane, silver ring, detail (MP, inv. no. 615)
- XIV. Gračanica Monastery, katholikon, St. Merkurios, ca. 1320
- XV. Patriarchate of Peć, narthex, Christ the Ancient of Days, ca. 1375
- XVI. Monastery of the Virgin of Hvosno (?), Rodop's Bell, 1432. (NMB)
- XVII. Painter Radul, Mother of God with Christ, 1677. (MSOC, Treasury of the Patriarchate of Peć)
- XVIII. Monastery of Dečani, Church of Christ Pantokrator, iconostasis in the parekklesion of St. Demetrios, 1813/1814, detail
- XIX. Gnjilane, Church of St. Nicholas
- XX. Kosovska Mitrovica, Memorial to the partisans and miners killed in World War II, arch. B. Bogdanović, 1973
- XXI. Aleksandar Tomašević, Danilo's narthex in Peć, 1958 (Ilija M. Kolarac Endowment, Belgrade)
- XXII. Firman on the appointment of Joanikije as the first metropolitan of Raška and Prizren, 1 April 1808, detail (MSOC, Treasury of the Dečani Monastery)
- XXIII. Devič Monastery, Church of the Presentation of the Virgin, photographed in 1942
- XXIV. Monastery of the Holy Archangels near Prizren, burned down in March 2004
- XXV. Opetruša, Church of the Savior, 20th century, a commission inspects the church destroyed in 1999
- XXVI. Scaffolding at Dečani, photographed in the 1920s or 1930s
- XXVII. Prizren, Church of the Virgin Ljeviška, interior
- XXVIII. Prizren, Church of the Virgin Ljeviška, the main dome
- XXIX. Prizren, Potkaljaja, view of the restored medieval church of St. Kyriaki from one of the Serbian houses burned down in the March Pogrom of 2004, photographed in 2010
- XXX. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, icon of Saint Nicholas on the main altar screen, detail
- XXXI. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, St. Theodore Stratelates
- XXXII. The Patriarchate of Peć, Church of the Holy Virgin Hodegetria, tombstone portrait of Archbishop Danilo II
- XXXIII. Dečani Monastery, Church of Christ Pantokrator, main altar screen, icon of the Mother of God with Christ, detail

ILLUSTRATION CREDITS

PHOTOGRAPHS

Archives SASA: fig. 10

AS: fig. 7

Belgrade City Library: fig. 116

Bibliothèque municipale de Reims (FIC, Trompette XIII II 330): fig. 163

BLAGO Fund, Inc.: figs. 5, 15–17, 63, 68, 90, 124, 128, 136, 137, 142, 146,

148, 195, 198, 224, 232, 233, 304, 305, 416, 417, 419–421, t. V

BCM: figs. 40, 41, 75, 104, 107, t. IX

BCM, Rista Marjanović Collection: fig. 112

Centre for Protection of Heritage of Kosovo and Metohija – MNEMOSYNE, Belgrade: figs. 296, 354, 356, 357, 359, 362, 363, 365, 367–370, 373, 375, t. XXV

Dušan Vujičić and the Platoneum Publishing House: figs.

1–4, 6, 9, 13, 26–29, 65–67, 117–119, 121, 122, 125, 126, 134, 135, 138, 140, 141, 143–145, 147, 150, 154, 155, 158–160, 162, 166–172, 180, 194, 196, 197, 199–201, 203–206, 208, 218, 219, 222, 226, 227, 262, 263, 265, 266, 288, 290, 291, 409–412, 414, 418, 422, 423, t. I–IV, VI, VII, X–XII, XIV, XV, XVIII, XXVII, XXVIII, XXX, XXXI, XXXIII

Faculty of Philosophy, Belgrade, Ivan Djordjević Legacy: figs. 92, 190, 207, 214, 231, 347

Gallery of Arts, Skopje: fig. 149

Historical Museum of Serbia in Belgrade: figs. 42, 43, 46, 47

Historical Museum of Serbia in Belgrade, M. Ristić Album: figs. 36, 37

Ilija M. Kolarac Endowment: t. XXI

Institute of Archaeology, Belgrade, Djurdje Bošković Legacy: figs. 18, 48, 216, 239–242, 243, 328, 377–386, 392

IPCMS: figs. 64, 228, 324, 351, 389, 393, 397, 399–408, 425

Matica Srpska Library, Novi Sad: figs. 71, 96, 97

Military Museum in Belgrade: fig. 109

MP: figs. 183–188, t. XIII

MSOC: figs. 8, 20, 70, 80, 84, 85, 88, 89, 91, 93–95, 127, 131, 133,

209, 267, 268, 274, 279, 281, 282, 286, 287, 289, t. XVII, XXII

MSOC, Radoslav Grujić Legacy: figs. 174, 175, 215, 238, 387, 388

MSG: figs. 72, 115, 283

National Bank of Serbia: fig. 103

NLS, Archeography Department: figs. 78, 79, 81–83, 86, 87, 129, 130, 132, 280, 284, 285, t. VIII

NMB: figs. 12, 38, 39, 44, 77, 98, 106, 108, 111, 153, 178, 181, 182, 192, 193, 234, 244, 248–261, 327, 394–396, t. XVI, XXVI

NMK: figs. 105, 110, 114, 314, 315

PIPCM: figs. 52, 53, 54, 57, 236, 293, 294, 325, 326, 329–337, 340–346, 348–350, 355, 364, 366, 376, 390, 391, 398, t. XXIII

RAL: fig. 237

Visoki Dečani Monastery: figs. 30–32, 34, 35, 49, 61, 62, 164, 165, 211, 220, 221, 371, 372, 415, 424

Igor Borozan: figs. 99, 100–102

Srdjan Conić: fig. 442

Zvonimir Jancić: figs. 297–299

Zoran Jovanović: t. XXXII, p. 2, 78–79

Stefan Kojadinović: fig. 73

Peter Krajnc: fig. 317

Pavle Marjanović: figs. 152

Srdjan Marković: figs. 316

Djordje Milosavljević: fig. 245

Jelena Pavličić: figs. 300, 309, 311–313, 426, 427, 429, 435–438, 443–445, t. XIX, XX, XXIX

Sanja Pajić: fig. 19

Valentino Pace: figs. 156, 157, 176, 177

Bojan Popović: fig. 276

Vladimir Popović: figs. 319

Slobodan Radovanović: figs. 11, 173

Zoran Sam: fig. 74

Dragan Stanojević: figs. 14, 213, 269

Gojko Subotić: figs. 235, 358

William Taylor Hostetter: figs. 138, 223, 225, 230, 264, 270–273, 277, 278

Dragan Vojvodić: figs. 229, 275, 446

Ivana Ženarju Rajović: figs. 301–303

Unknown origin: figs. 45, 50, 51, 59, 60, 69, 113, 120, 151, 292,

295, 308, 310, 318, 320–323, 338, 339, 352, 353, 360, 361,

374, 428, 430–434, 439–441, 447, t. XXIV

DRAWINGS

Igor Bjelić: fig. 217

TABLES

Ljubodrag Dimić: figs. 55, 56, 58

Tatjana Katić: figs. 24, 25

PHOTOGRAPHS AND DRAWINGS FROM OTHER PUBLICATIONS

А. Башмаков, *Через Черногорию в страну диких Гётов*, С. Петербург 1913: fig. 33

Здравковић, *Резултати конзерваторских испитивања*: fig. 246

Кораћ, *Бојородица Хвосјанска*: сл. 191

Љубинковић et al., *Испраживачки и конзерваторски радови*: fig. 179c

Мијовић, *О ѿнези Грачанице*: fig. 179d

Ненадовић, *Душанова задужбина*: fig. 221

Панић, Бадић, *Бојородица Левишка*: fig. 179a

Роровић (М.), *From the Roman Castel*: fig. 247

Чанак-Медић, *Архитектура прве половине XIII века II*: fig. 179b

Ћurčić, *Gračanica*: fig. 202

Exultet. Rotoli liturgici del medioevo meridionale, ed. G. Cavallo, Roma 1994: fig. 161

Ottoman Civilization I, ed. H. Inalcik, G. Renda, Ankara 2002: fig. 23

Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*: fig. 212

CIP - Каталогизација у публикацији –
Народна библиотека Србије, Београд

930.85(=163.41)(497.115)(082)

323.1(=163.41)(497.115)(091)(082)

726.5/.7(497.115)(082)

72/75(=163.41)"12/18"(082)

ARTISTIC Heritage of the Serbian People in Kosovo and Metohija : history, identity, vulnerability, protection / editors Dragan Vojvodić, Miodrag Marković ; [maps Nebojša Šuletić, Igor Stepančić ; translators Tamara Rodwell-Jovanović ... et al.]. – Belgrade : SASA, 2017 (Kragujevac : Grafostil). – 553 str. : ilustr. ; 29 cm

Prevod dela: Уметничко наслеђе српског народа на Косову и Метохији. – Тираж 700. – Str. 9–10: Foreword / Vladimir S. Kostić. – Editors afterword: str. 507–512. – List of abbreviations: str. 515–547. – Napomene i bibliografske reference uz radove.

ISBN 978-86-7025-758-0

а) Срби – Културна историја – Косово и Метохија – Зборници б) Споменци културе, српски – Косово и Метохија – Зборници с) Црквена уметност, српска – Косово и Метохија – 13в–19в – Зборници

COBISS.SR-ID 256606220

